PETRE BELLU

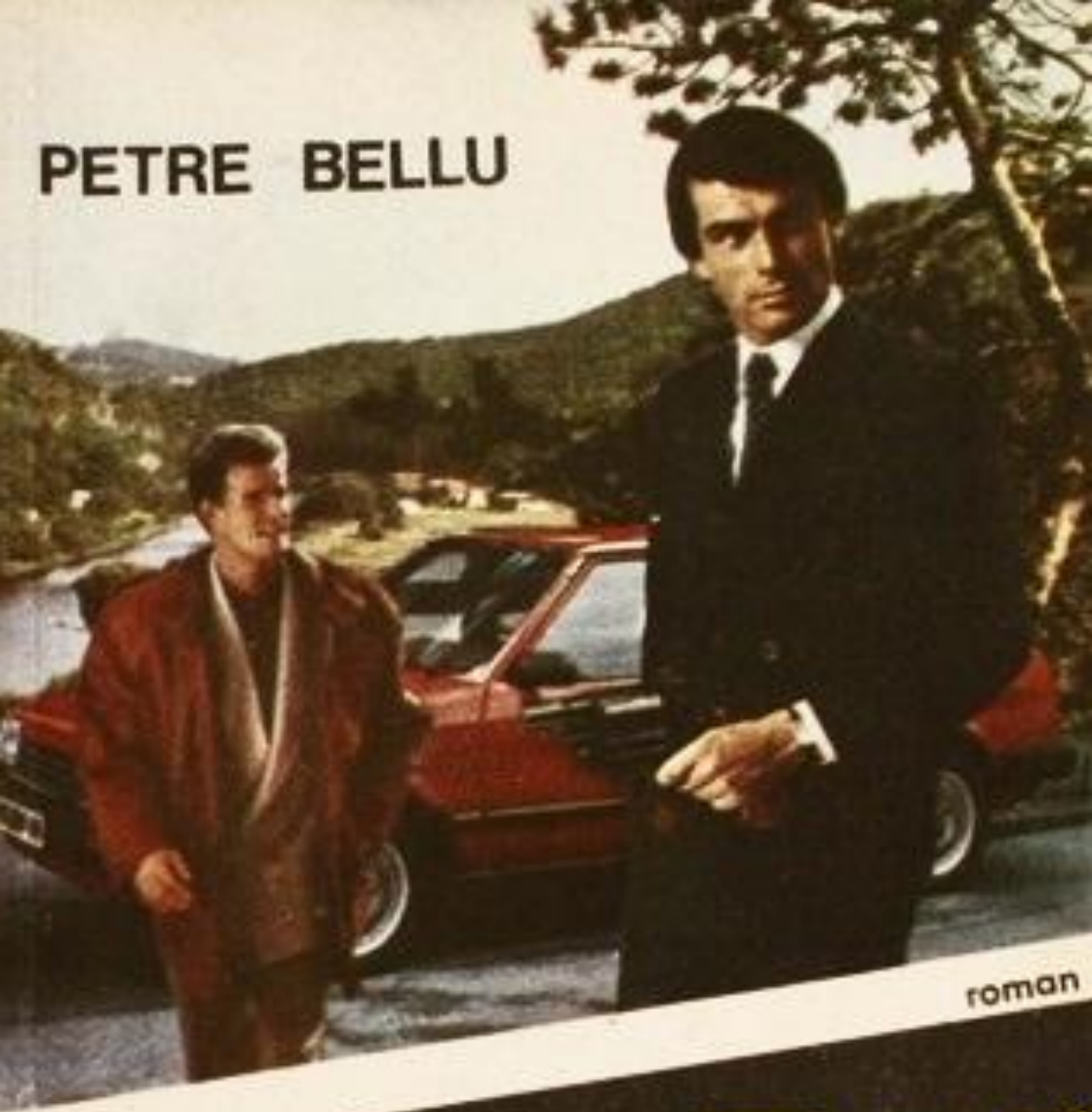

roman

O crimă lîngă Brașov

EDITURA I.G.R.– S.R.L.

PETRE BELLU

•

O CRIMĂ LÂNGĂ BRAŞOV

ROMAN

EDITURA I.G.R. – S.R.L.
BUCUREŞTI
1991

Această curte reproduce textul ediţiei apărute în anul 1945 la Editura „FORTUNA”

PARTEA I-a

I

E seară; s-a lăsat o ceaţă groasă de-a lungul Bulevardului Elisabeta, încât grădina Cişmigiu nu se mai vede. Mai e şi un ger puternic de crapă pietrele, nu altceva. Oamenii trec grăbiţi de frig; n-au timp să asculte melodia unei flaşnete hodorogite, care s-a oprit în poarta grădinii. Bătrânului flaşnetar i-a îngheţat mâna, prin mănuşa din zdrenţe, pe manivela instrumentului. Faţa îi e brăzdată adânc, parcă scobită cu o daltă subţire care a trecut fin pe lângă ochi, modelându-i dureros tot horoscopul vieţii sale în care fericirea n-a avut ce căuta. Cât a domnit soarele pe pământ, bătrânul a vândut bilete de noroc scoase din cutia de tablă de botişorul alb al unui şoarece de casă care stă ascuns într-un maldăr de cârpe din cuşca lui de sârmă. Acum, bătrânul cerşeşte. E seară şi şoarecele s-a culcat îngheţat. Dar cine mai stă să asculte melodia flaşnetei şi să înţeleagă că omul cere de pomană? Cântecul său e un strigăt al foamei, pe care nu-l pricep oamenii. S-ar putea ca mulţi trecători să creadă că

bătrânul se amuză. Ăsta e felul său de viaţă, fără de care nu poate trăi. Raţionamentul nu-i fals. Dacă bătrânul flaşnetar ar consimţi să îndure gerul afară, făcând altă treabă, decât să cânte, ar câştiga mult mai bine şi nici nu s-ar numi cerşetor.

Aşa, cum stă în poarta Cişmigiului, pare stupid; trecătorul, neavând curaj să scoată mâna din buzunar, pe ger, ca să-i dea un ban, îi aruncă o privire de dispreţ. Răutatea are puterea să învingă bunătatea.

Din partea Monitorului Oficial, trece drumul un alt dezmoştenit al soartei. Nu este nevoie să spună că-i este frig; se vede după cum şi-a înfundat buzunarele hainei cu pumnii şi-şi strânge trupul cu braţele, gata să-l stâlcească. Acesta e tânăr. N-are palton. A îmbrăcat două jachete, una peste alta, ridicând în jurul gâtului două gulere soioase pe care bruma ceţii s-a aşezat ca un strat de grăsime. Vagabondul e tânăr, un băiat frumuşel, sprinten, pe care gerul nu-l poate încă înfrânge. Desigur că e proaspăt ieşit de la închisoare, fără să aibă timp de-a se învârti de un palton. N-are nici ghete ca lumea; n-are nimic pe el care să dovedească pe boierul scăpătat. Nu, este ceea ce se vede şi-a fost de când lumea: vagabondul. Dacă frigul i-a luat stăpânire tot capul, picioarele-i însă îi

mai merg mersul lui de om înfipt. Are siguranţă în ele, şi le-a format după nevoi, ca să-l ducă unde o vroi el.

Vagabondul, s-a oprit în faţa flaşnetarului, fără a spune o vorbă de salut. E semn că s-au despărţit de curând. O schimonositură a feţii noului venit arată tot: pe unde a fost, n-a făcut nimic.

— N-ai avut noroc? întrebă flaşnetarul.

— Nu, răspunse celălalt. Noroc chiar…

— Şi-acum ce faci?

— Ge-am învăţat: rabd.

— Să-ţi dau eu câţiva gologani.

— Vezi-ţi de treabă. Lasă, mă descurc eu, n-ai teamă.

— Nu-i aşa, mai insistă bătrânul, dar vagabondul, după ce a vârât vârful unui deget prin plasa de sârmă, ca să mângâie botul şoarecelui din cuşcă, dă să plece. Cu un deget schiţează salutul de despărţire, în timp ce prietenul îl priveşte cu regretul omului neputincios. Totuşi îi strigă: Treci mâine pe la mine, Iliuţă.

Iliuţă îl asigură că va face aşa, cu o palmă ridicată în aer, în timp ce pleca. Mai încolo puţin se opri. Nu era mulţumit de viaţă. Avea o sută de motive serioase ca să dea soartei cu piciorul, acestei soarte nedemne care îi creease o viaţă mizerabilă. Avea douăzeci şi cinci de ani şi

încă nu-şi aranjase un drum în viaţă, un drum pe care să umble în fiecare zi. Nici măcar drumul greşit pe care umblase de multe ori, când nu mai ştia cum să iasă din încurcătură. Bătuse toate potecile, dar mai mult pe cele întortochiate care îl încurcaseră de tot. Ce făcuse până aici, nu e nevoie de ştiut. Destul că se afla cu mintea limpede şi cu dorinţa în suflet de-a se apuca de ceva serios. Ceva serios! Era mai mult o vorbă. Afacerea serioasă la el putea să fie şi ceva cinstit şi ceva deochiat. Atârna doar de ce îi ieşea în cale. Ilie Vîscu, acesta era numele întreg al vagabondului, confunda cinstea cu necinstea totdeauna. El nu putea face deosebire între noţiuni. De pildă acum, când n-avea un ban în buzunar, de-ar fi găsit o pungă cu bani, ar fi oprit-o pentru el dacă aparţinea altui om decât o femeie frumoasă. Sărăcia îl făcea sentimental, tocmai pentru că jinduia după ceva frumos. Când însă el ar fi stat bine cu banii, n-ar fi dat punga înapoi, de-ar fi fost chiar a unei zeiţe. Mai curând o arunca în gârlă. Dar totuşi avea şi-o curăţenie sufletească, căci rămăsese gol puşcă din toate aventurile de până acum. Îi plăceau încercările periculoase, în care inima sa bătea cu spaimă. Nici în tren nu călătorea decât fără bilet, chiar dacă avea bani. Încercase şi reuşise de câteva ori să

treacă graniţele ţării fraudulos. N-avusese însă curajul de-a merge prea departe de locul său. Nu-l ţinea nimic în ţară, totuşi nu pleca din locul său de baştină. Aşa fusese totdeauna, o pasăre cu aripile tăiate. Un neputincios.

Constatarea de faţă îl durea pe Ilie Vîscu. Suferea din cauza ei. Şi ce-i mai trist nu era băiat prost: învăţase carte, făcuse multe planuri în adolescenţă, mărginindu-se apoi la mici găinării condamnabile. Cu toată tinereţea sa însă, încercase multe. Deseori s-a văzut elegant, pus la punct parcă pentru toată viaţa, când numai o mică greşeală îl arunca înapoi la vagabondaj. Grădina Cişmigiu a fost martoră la desele lui neajunsuri. Avea doar un singur prieten, pe Marin Sulică, şofer. Pe acesta îl întâlnea numai când ajungea la ananghie. Marin avea totdeauna un sistem de-a scoate bani din piatră seacă. Cu riscuri, bineînţeles.

Astă-seară, Ilie Vîscu şedea la gânduri: să se ducă la Marin, ori să-şi petreacă noaptea în Cişmigiu, pe ger. Fusese undeva, de unde sperase să scoată nişte bani, câteva sute de lei, necesari pentru a-şi mai ameţi situaţia până ce ar fi dat o lovitură mai solidă. Aştepta lovitura, era sigur de ea. Dar ce făcea până atunci? Unde se dusese să ia cele câteva sute de lei, n-a găsit pe nimeni acasă. Şi-

acolo o chestie cu încurcături, care mirosea a poliţie şi parchet. A fugit cât a putut de repede, ca să se pună la adăpost. Flaşnetarului îi spusese că o să se descurce el în seara asta. Dar cum? Singura soluţie era să se retragă pe banca din Cişmigiu, unde să tremure până mâine dimineaţă. Altfel, dacă ar mai întârzia pe bulevard, s-ar putea să se întâlnească cu vreun poliţist, care să-l ia în ochi, crezând că urmăreşte cine ştie ce. Unui golan ca el, n-o să creadă nimeni că i-a venit poftă de plimbare prin ceaţa aceea geroasă. Ba mai bate şi-un vânt, nu tocmai subţire, care o să spulbere ceaţa, dar o să întărească gerul. Deci se îndreptă spre poarta grădinii. Merse puţin şi dădu de banca sa dintr-un boschet, unde mai dormise noaptea trecută. Găsi cele câteva foi de jurnale, unde le lăsase. Îi veni greu să se aşeze pe lemnul rece. Iar să mai doarmă o noapte aici? Noaptea trecută, vorba vine, nu dormise defel. Ce prost lucru! Dormise însă, toată dimineaţa, cu capul pe masă, într-o cafenea din Sfântul Gheorghe. Aşa o să facă şi mâine dimineaţă. Dar până atunci? Începu să tremure şi mai tare de frig. Nu-i surâdea perspectiva. Începu să se revolte contra sa că-i căşunase să doarmă în Cişmigiu, parcă alt loc, atât de prost, nu s-ar fi găsit pretutindeni. Şi furios cum se găsea, luă o hotărâre: o să

se ducă la Marin şoferul. Tot mai bine o să doarmă în maşina aceluia decât pe o bancă din grădină.

Îndesă cu piciorul hârtiile în zăpadă, ca să nu le ia vântul şi plecă pe o poartă dosnică, ajungând în strada Brezoianu. La un depozit de benzină întrebă pe vânzător, dacă-l văzuse pe Marin. I se răspunse că acesta a trecut cu maşina spre staţia din faţa Atheneu-lui, unde şedea de obicei.

Ilie Vîscu porni mai departe. Vroi să treacă pe strada Renaşterii, dar îşi mută gândul. O luă pe Brezoianu. Aici îi ieşi în cale o servitoare pe care o mai văzuse el de câteva ori. Fata îi zâmbi, dar trecu repede pe lângă el, strângându-şi mâinile pe lângă piept. Era fără ciorapi, lăsând să i se vadă, în lumina dintr-o vitrină, două picioare durdulii şi roşii, care îl făcură pe Ilie să se oprească.

— Ce faci? întrebă el fata, sperând s-o poată opri în loc. Dar ea merse mai departe, răspunzându-i doar:

— Bine, mersi.

Când ajunse în dreptul unui gang pe care avea să intre, se opri şi privi spre Ilie Vîscu. Erau prea departe unul de altul şi nu-şi putură înţelege semnele. Atunci flăcăul se urni din loc, nemulţumit. N-ar fi fost prima dată când l-ar

fi apucat ziua în patul unei servitoare. Pentru un om ca el era bună orice salvare. Din cauza gerului scăpase o ocazie bună.

Supărat, ajunse la Atheneu, unde nu-l găsi pe Marin. Era plecat la gară. Începu să se plimbe prin faţa cafenelei „Corso”, aşteptându-şi prietenul. Cu Marin făcuse multe nelegiuiri. Alergau toată noaptea şi pândeau cu maşina localurile de petrecere de unde luau cheflii. Numai cheflii. Îi duceau pe cheiul Dâmboviţei, departe, unde-i lăsau, după ce-i scotoceau prin buzunare.

Marin nu mai venea de la gară şi pe Ilie Vîscu îl cuprinsese o plictiseală stupidă. Începu să caşte, că-l dureau fălcile. Pe străzi nu mai era nici ţipenie de om. Ici-colo mai răsărea, ca din pământ, câte un individ înfofolit în blănuri şi dispărea pe uşa cafenelei. Prin geamurile mari ale prăvăliei se vedeau persoane bogate, luând masa. O doamnă îmbrăcată în negru, ţinea un câine mic în braţe, şi-l îndopa cu pişcoturile pe care le lua dintr-o farfurie de porţelan, Căţelul făcea mofturi, ţinea pişcotul în gură numai de formă, apoi îl zvârlea fărâmiţat pe rochia doamnei. Prilej de îngrijorare pentru ea căci i se citea pe figură o mare tristeţe.

Deodată se opri în faţa cafenelei o maşină uriaşă.

Venise cu o viteză atât de mare, încât Ilie Vîscu se simţi răsucit pe loc, din cauza curenţilor de aer pe care îi produsese maşina. Asta îl făcu să privească cu atenţie la nebunul care conducea. Era un domn elegant, încărcat cu o căciulă uriaşă, lucioasă. Domnul coborî grăbit şi atunci lăsă să se vadă că era îmbrăcat cu o blană scumpă. Deschise, cu aceeaşi grabă, uşa mare a maşinii de unde coborâră două doamne, una tânără şi frumoasă, cealaltă bătrână, cu o figură gravă. Tânăra zbură spre uşa localului, lăsându-i pe ceilalţi în urmă. Domnul trânti uşa maşinii şi-o luă pe doamna în vârstă de braţ. În treacăt şopti ceva sergentului de stradă care apăruse acolo ca adus şi el de curenţii maşinii. Sergentul făcu o plecăciune, semn că a înţeles ce-i spusese domnul elegant. Se întoarse spre maşină, cu aerul că ar vroi s-o apere până şi de-o fiinţă invizibilă. Lui Ilie Vîscu îi aruncă o căutătură piezişă. Nu-i plăcu mutra acestuia, mai ales că-l văzu rămas cu gura căscată în urma domnului elegant care intrase în local. Vagabondul avea aerul că ar cunoaşte pe domn, ceea ce s-ar fi putut să-i pericliteze bacşişul sperat pentru paza maşinii. Dar îşi reaminti repede de figura lui Vîscu; îl mai văzuse pe-acolo în tovărăşia lui Marin şoferul. De aceea căută un ton mai dulceag, vocii sale,

când îl întâmpină:

— E solid barosanul!

— Cine-i? întrebă Vîscu, ameţit.

— Un domn.

— N-are nume?

Sergentul îl scrută cu privirea prin ger. Haimanaua asta se interesează de un boier!

— Dar de ce vrei să ştii?

Vîscu îşi acoperi faţa cu o nepăsare forţată; în interiorul său mocnea însă.

— Aşa… zise el, liniştit. Parcă l-aş cunoaşte… mai ştii?…

— E domnul inginer Vasiliu…

„Ăsta-i!”… zise în sine Ilie Vîscu. Dar sergentului îi spuse clar:

— Nu-i omul care credeam eu.

Se auzi un fluierat scurt: trecea controlul sergenţilor de stradă. Cel de lângă Vîscu, se rupse grăbit şi dispăru în întunericul din spatele unei aripi a palatului regal. Câţiva paşi nu-şi lăsă din priviri maşina; o cercetă cu regret. Vîscu se răsuci cu faţa spre local, apoi privi pe sub perdelele scurte ale unui geam. Inginerul Vasiliu era în picioare, la mijloc, lângă o masă. Nu se aşezase şi nici nu

părea să aibe de gând. Ilie îl privi amănunţit, cât putu de bine. Gerul se înteţise, ca şi vântul subţire de adineauri. Colţul clădirii făcea un vârtej de curenţi, care izbeau, iuţi, faţa haimanalei.

— Ăsta-i! murmură Ilie şi-şi bătu pumnii ca să se dezgheţe. Dar tot avea un pic de îndoială în inima sa. De unde şi până unde a ajuns Vasilis în starea asta de bogăţie? Vasilis! Gherase! Grecul! Hamalul de la Brăila!…

Vârtejul din stradă trecu prin mintea lui Ilie Vîscu şi el se simţi gata să cadă de ameţeală. Se sprijini cu spatele de un pom şi rămase cu privirea în pământ. Tot trecutul său, îi apăru prin minte. Scurt trecut, dar aventuros. Îi veni să plângă şi se reţinu greu, ca să nu dea curs lacrimilor. A mâncat dintr-o strachină cu acest Vasilis; au fost prieteni, fraţi, tovarăşi de suferinţă şi de găinării. L-a împins la multe chestii, grecul!… Furturi mărunte, ca să aibă ce mânca, ciordeli, potlogării. Grecul l-ar avea la mână pe Ilie Vîscu. Dar şi Vîscu pe grec.

Iată-l aici, gras, voinic, procopsit. Îl ştia om al dracului: nu i-ar fi dat un leu, de bună voie; nici n-ar vroi să-l recunoască măcar. Avea şi dreptate: acum era domnul inginer Vasiliu. De unde dracu’ era inginer, grecoteiul ăsta? Inginer Vasiliu! Să fi încercat să-i spună sergentului

că nu era inginer; l-ar fi arestat omul legii.

Ilie Vîscu se trezi din amorţeală şi sări drept la fereastra cafenelei. Nu mai zări pe grec în interior. Se înălţă pe picioare şi privi de data asta pe deasupra perdelelor. Doamnele care veniseră cu el, erau la masă, alături de un domn în vârstă. Dar grecul? Vîscu încremeni, înspăimântat, o clipă. Îşi reveni, căci văzu maşina la uşă. Inginerul Vasiliu nu plecase; era maşina lui, doar el o condusese. Dar dacă nu era grecul care credea Ilie? Nu i s-o fi părut? Se întâmplă des asemănări de felul acesta; multă lume se confundă, căci oricât de vigilent ar fi ochiul omului, tot se înşală şi el, ca şi memoria. Nimeni nu poate stăpâni de tot aceste două elemente: ochiul şi memoria.

Ilie Vîscu se lăsă furat de îndoială: cum de îi intrase în cap că domnul acela elegant din cafenea, putea să fie hamalul din Brăila? Erau două asemănări: figura şi numele. Dar dacă ar fi stat să judece bine Ilie Vîscu, nici figura nu era întocmai a grecului din Brăila, nici numele. Era doar o simplă asemănare. Asta-i mări îndoiala, ca şi descurajarea; începu să se lase păgubaş. Tocmai atunci apăru pe uşă inginerul Vasiliu. Un bărbat voinic, frumos, să tot fi avut treizeci de ani… Mergea cu blana deschisă, sigur de el, nepăsător de gerul de-afară. Puse încet mâna

înmănuşată solid, pe clanţa uşii de la maşină şi intră, strângându-şi pulpanele hainei pe lângă genunchi. Răsuci cheia motorului şi se auzi un duduit fin de maşină luxoasă.

Ilie Vîscu încremeni din nou cu ochii holbaţi. Ăsta era! Grecul!… Nu mai avea un pic de îndoială. Deschise gura şi strigă, strangulat de emoţie:

— Gherase!

II

Inginerul Vasiliu întoarse capul speriat spre uşa cafenelei. I se păruse că de acolo strigase cineva: Gherase! Uşa se afla încremenită, spoită cu albul fulgilor de zăpadă, pe care îi împresura vârtejul pieţii regale. Distinse însă, în întunericul unui colţ de zid, prin perdeaua de fulgi de zăpadă, un trup deşirat, un om fără palton. Nu-l recunoscu, dar ghici că acela strigase. Îşi reveni imediat şi, presimţind ceva neplăcut, acceleră motorul, mărindu-i duduitul. Maşina porni, dar Gherase Vasilis auzi scrâşnetul pe care îl face uşa mare când se deschide, apoi trosnitura închiderii. După ce merse cam pe la jumătatea străzii de pe lângă gardul Ateneului, opri maşina şi întoarse capul. Ilie Vîscu era acolo. Aprinse lumina, îl văzu la faţă câteva clipe, apoi o stinse.

— Ce cauţi aci, ticălosule?

După voce, ca şi după aroganţa cu care pronunţase cuvintele celălalt, Ilie Vîscu îşi recunoscu în sfârşit vechiul prieten. Îl ştia îndrăzneţ, obraznic, rău. Era omul iute la mânie, hoţul născut pe malurile Dunării, gata să dea cu cuţitul, pentru un lucru de nimic. Dacă n-ar fi fost în centrul oraşului, Gherase Vasilis l-ar fi lovit de la prima

vorbă. Poate nici Ilie nu s-ar fi urcat în maşina lui, cu atâta uşurinţă.

— Nu mă mai cunoşti? încercă Ilie să vorbească, domol, lihnit de foame.

Vasilis se încruntă; o rază de lumină dintr-un far de automobil, îi descoperi faţa schimonosită de ură.

— Acum ce vrei? întrebă el.

— Spune-mi dacă mă cunoşti…

— Nu ştiu cine eşti. Lasă-mă în pace!

Cu toată slăbiciunea mizeriei în care se afla, Ilie Vîscu se ţinea dârz. Strânse pumnii de revoltă, privind pe celălalt prin întuneric. La început îi venise să se supere; să plece cu dispreţ pentru laşitatea grecului, dar se răzgândi. Adică de ce? De ce haimanaua asta care se îmbogăţise numai prin jaf, desigur, să-l sfideze cu atâta obrăznicie? Se revoltă în el şi izbucni:

— Ascultă grecule, dacă te porţi astfel va fi rău tot de tine. Eu nu mai am nimic de pierdut.

— Zău? întrebă ascuţit, grecul. Cu ce ocazie?

— Cu ocazia numelui tău. Te numeşti inginerul Vasiliu? De când?

Gherase se revoltă, întinse o mână şi-şi apucă rivalul de piept. Îl smunci din loc, împingându-l spre uşă, cu putere.

Vîscu îi prinse braţul şi-l strânse între degetele ambelor mâini. Cotul se îndoi, dar nu slăbi haina din strânsoare. Fu o luptă tăcută, fără lovituri. Grecul cedă, primul.

— Ce vrei de la mine, tâlharule? strigă el.

— Ai să vezi… Să stăm de vorbă întâi…

— Vrei bani, nu?… Poftim…

Scoase portmoneul de la piept şi-i zvârli o hârtie de-o mie de lei. Vîscu râse. Luă hârtia şi-o vârî într-un buzunar al vestonului. Cu această ocazie scoase o ţigară turtită pe care o aprinse greoi, fără nicio grabă.

— Acum coboară! îi ordonă grecul.

— Da, da, imediat, răspunse Ilie, cobor ca să mă duc până la „Corso”…

— De ce? întrebă Gherase.

— Vreau să vorbesc cu un domn, care se află cu două doamne la o masă, acolo.

— Ce să vorbeşti?

— Ştiu eu ce…

Vîscu puse mâna pe mânerul uşii ca s-o deschidă, dar grecul îl apucă de un umăr şi-l reţinu pe loc.

— Eşti nebun? îi zise.

— Defel.

— Unde vrei să mergi?

— Nu ţi-am spus?

Gherase Vasilis se răsuci puţin pe loc pentru a duce mâna la spate, sub blană, de unde scoase un revolver mic, strălucitor.

— Îl vezi? întrebă pe Vîscu.

— Nu mă sperii, zise acesta, calm. Când eram prieteni la Brăila, foloseam cuţitul în astfel de împrejurări. Te-ai civilizat, afurisitule! Bagă drăcia în buzunar, că s-ar putea să ia foc şi-o păţeşti.

— Am motiv serios să te împuşc, zise grecul. M-ai atacat în stradă.

— Da, aşa ar fi, dacă n-ar mai şti şi altcineva pentru ce m-am urcat în maşină.

— Ai complici?

— Cu un om ca tine?… Dar să lăsăm asta, vrei să cădem la pace?

— Cum?

— Foarte simplu: mă iei sub tutela ta. Eşti bogat, ai maşină, desigur, trăieşti în lux, pe când eu… mă vezi: o duc prost.

— N-am cum. Nici eu nu sunt aranjat, abia acum sper ceva…

— Am văzut: păpuşa aceea de fată. E frumoasă, n-ai

gust prost. Dar oricum, eşti mai bine decât mine… Ajută-mă Gherase, ce naiba! Tu ştii că în afară de micile mele găinării, sunt un om de onoare.

— Da, ştiu, murmură grecul pe gânduri. Fie! Te voi ajuta, ba chiar am nevoie de un om ca tine; vorbesc sincer. Eşti în stare să-mi fii devotat?

— Dacă mă ajuţi, ţi-o jur.

— Bun. S-a făcut. Vino mâine la mine. Iată adresa. Eşti vărul meu Ilie Vîscu, vii din provincie, te pricepi la grâne, te-am chemat telegrafic. Înainte de orice vom sta de vorbă, între noi, ca să-ţi dau toate lămuririle necesare. Eşti mulţumit, javră? Dar-ar dracu-n burta ta!

— Sunt, îngână Ilie Vîscu.

Gherase Vasilis băgă din nou mâna în buzunarul de la piept şi scoase portmoneul înţesat cu bani. Smulse de-acolo un teanc de hârtii, fără să le mai numere pe care îl întinse lui Vîscu.

— I-ai! O să-mi spui mâine câţi sunt. Prezintă-te elegant, fără nicio urmă de mizeria în care te afli acum, înţelegi? Eu am numai rude bogate, să ştii asta. Acum, la revedere! Nu uita că primesc doar de la ora 10 în sus…

Ilie Vîscu strânse mâna grecului şi coborî uluit din maşină. Celălalt o sbughi fără altă vorbă. Rămase pe

marginea trotuarului, cu mâinele înfundate în buzunarele vestonului jerpelit. Într-o palmă strângea hârtiile albastre, dăruite de grec. Erau multe şi calde. Grecul le păstrase sub şuba lui bogată.

Lui Ilie Vîscu îi veni să scuipe în ceva necunoscut. Avea o mustrare de conştiinţă şi nu ştia din ce cauză, îi venea greu să se urnească din loc, parcă i-ar fi fost teamă să nu se trezească dintr-un somn cu vise ciudate. Prea era frumos şi chinuitor în acelaşi timp, visul. Citise odată o carte cu un om care reuşise ca în vis să trăiască vieţile pe care le dorea. Aşa trăia şi el acum: o viaţă dintr-un vis curios. Dacă s-ar mişca din loc, s-ar spulbera şi visul. Pe urmă ce-ar mai face? Ar trebui să înceapă din nou chinul de acum două ore. Să se ducă în Cişmigiu la banca pe care şi-o destinase pentru somn în seara aceea? Ah, ce stupidă viaţă! Îşi dădu seama cât de groaznic era să doarmă un om în ger, pe o bancă din Cişmigiu. Oribil. Cum or fi putând dormi oamenii în halul acela? Sunt, totuşi, oameni care dorm astfel. El fusese unul dintre aceia, cu două ore mai devreme, când îşi aranjase „dormitorul” în Cişmigiu. Trebuie să fi fost grozavă situaţia, dacă şi Dumnezeu s-a înspăimântat de nebunia lui. I-a scos în cale pe acest grec ticălos, care i-a dat banii, atât de mulţi, că ar putea dormi

în cea mai călduroasă cameră din Bucureşti. Şi nu numai o noapte, ci multe alte nopţi la rând. Asta numai dintr-o culanţă dumnezeiască; Dumnezeu s-a revoltat împotriva soartei pe care o avea Ilie; i-a întors-o din curs. Ce însemnează soarta asta care pentru unii e mumă şi pentru alţii e ciumă? Din norocul care a dat peste Gherase Vasilis, face să-i dea şi lui Ilie un pic din el, ce naiba! Şi i-a dat, căci grecul îi lăsase în palmă bani multişori, pe care Ilie Vîscu nu vroia să-i creadă adevăraţi. Prea erau mulţi şi veniţi pe neaşteptate. Oare să fie aşa cum credea el: banii lui? Nu visa?

Ilie Vîscu se scutură în drum, şi-şi trase o palmă zdravănă, că se trezi din visul în care îl aruncaseră banii. Obrazul îl durea grozav, deci nu era vis? Trăia treaz. Dacă-i aşa, bine! Situaţia se schimbă. Îşi îndreptă bustul, fiindcă se simţea gârbov şi porni fără să-i mai pese de gerul care îl încovoiase până atunci. Lângă „Corno” era o cârciumă, unde se adunau şoferii din staţia Ateneului. Ilie Vîscu urcă cele două trepte din faţa uşii şi intră în cârciumă. Îl izbi mirosul de ţuică fiartă, de şuncă afumată, ca şi fumul de tutun. Îşi roti privirea prin încăpere, cercetând mulţimea de clienţi, adunată în jurul barului, sorbind lichidul fierbinte înmiresmat cu diferite

mirodenii. Marin, prietenul său, nu era acolo. Dar o să vină el, în seara aceea. Până atunci, Ilie ceru unui băieţaş care servea, să-i aducă o stacană serioasă de ţuică fiartă şi şuncă. De mult nu mai mâncase aşa ceva şi-i veni o poftă de mâncare uriaşă, înfulecând, nerăbdător, fiecare felie de carne care cădea de sub cuţitaşul băieţaşului. Ce s-ar fi făcut dacă n-avea bani şi-ar fi dat totuşi peste această şuncă grăsuţă, care se topea în gură? Oh, banii lui cei mulţi!… Pipăi buzunarul în care îi ţinea. Erau acolo. Îi scoase frumuşel şi-ncepu să-i numere. Erau douăzeci de hârtii, a o mie lei fiecare. Afurisitul de grec, parcă-i numărase pe întuneric, aşa de exact îi dăduse. I-o fi având făcuţi pachet, javra de grec!

Punându-şi banii la un adăpost mai bun, Ilie Vîscu căzu câteva clipe într-o stare de reverie. Se văzu bogat, scoţând şi el, ca şi Gherase Vasilis, portmonee pline cu bani, de sub blană. Făcu şi el, cum îl văzuse pe grec: trase din buzunar o mie de lei pe care o întinse băiatului, zicându-i:

— Opreşte ce-am consumat.

Băiatul vroi să ia hârtia, dar Ilie o reţinu, adăugând:

— Lasă, vom face socoteala la urmă. Aştept pe Marin şoferul.

— Vine imediat, spuse vânzătorul. Nu se poate să nu

vină.

Când să bage banii la loc, Ilie văzu că scoase două hârtii, în loc de una. Deci nu se pricepea nici măcar la atâta lucru; degetele lui erau prea butucănoase şi insensibile pentru fineţea hârtiilor de bancă; nu puteau pipăi decât grosolan. Grecul avea degete subţiri, când a tras o mie de lei din buzunar, o mie a fost. Încercă să facă un exerciţiu: trase de câteva ori din buzunar câte o hârtie şi greu reuşi să scoată doar una singură. Era o dovadă de neîndemânare. Mâine, după ce-o să se ducă la baie, o să treacă pe la o frizerie, unde a văzut el nişte fete care lustruiau degetele clienţilor. O să se dea şi el pe mâna unei astfel de fete, să-l şlefuiască; nu se putea altfel.

Mai comandă o ulcică cu ţuică fiartă, pe care o bău tot singur. Foame avea din belşug, nu-i era teamă că şi-o strică gustând mereu şuncă fiartă. Se obişnuise cu răbdarea de zile întregi, ori cu foamea ameţită cu câte un colţ de pâine amară. Dar când avea bani, se sătura, mânca abundent, pentru o lună de zile. Aştepta pe Marin şoferul; cu el avea de gând să mănânce bine.

Marin sosi pe la ora zece. Când intră şi dădu cu ochii de Ilie, se înveseli, venise cam amărât. Îl salută de la uşă şi-i întinse mâna, ca la un prieten, pe care îl dorea.

— Ce-i cu tine, Ilie? îl întrebă. Se vede că n-ai unde să dormi, de mă cauţi. Mi-a spus sergentul că te-a văzut, aşteptându-mă.

Ilie se scobea în dinţi cu o aşchie ruptă dintr-o cutie de chibrituri. Şunca îl îngreunase puţin; banii din buzunar atârnau şi ei greu. Fără bani, Ilie ar fi părut mai sprinten. Siguranţa vieţii îl făcea mai calculat, mai pretenţios. Nu mai putea vorbi cu uşurinţa nechibzuită pe care i-o dădea sărăcia. De aceea scobindu-se mai departe în dinţi ca şi când făcea o treabă de mare importanţă, vorbi fără a ţine seama de ce spunea celălalt:

— Ce faci astă-seară, Marine?

— Ce-am învăţat, răspunse Marin. O să mă duc la gară din nou. Dar tu?

Marin observă resturile de şuncă de pe masă, ca şi ulcelele de ţuică fiartă, şi-şi dădea seama că Ilie avea bani. Cum amicul nu se grăbea să-i răspundă, adăugă privindu-şi prietenul cu admiraţie:

— Ai bani! Bravo!… Vreo lovitură, ceva?

— Când am întrebat pe sergent de tine, spuse Ilie Vîscu, n-aveam un leu… Venisem să-mi dai un pol. De aceea te căutam. Acum… Se schimbă chestia. Ce bei?

Marin se învolbură:

— Ce-ai făcut mă? Spune-mi şi mie.

— E greu. Ce bei, e vorba?

— Ce bei şi tu.

Mai comandară de băutură şi de mâncare. Dacă Ilie ar fi fost „înţolit”, s-ar fi dus la un local mai bun, unde să mănânce ca lumea. Au rămas aici până spre miezul nopţii. Ilie nu i-a spus lui Marin de unde avea bani, nici de ce sumă dispunea, însă i-a împărtăşit speranţa că de-a doua zi va duce o viaţă mai bună.

Cum avea să fie bunătatea acestei vieţi, nu ştia nici el, dar era sigur că scăpa de mizeria de până atunci. Şi-o să fie bine de amândoi, desigur. Doar Marin să rămână prieten adevărat.

Cât priveşte pe grec, Ilie Vîscu, nu se gândea o clipă să-l fure, adică să-l înşele cu ceva. O să se poarte cinstit cu el; cinstea hoţilor între ei. Rămânea ca Gherase Vasilis să se poarte frumos, să nu caute să-l tragă pe sfoară. De altfel nici n-o să poată, căci Ilie îl avea în mână cu afacerea numelui schimbat. Totdeauna o să-i fie teamă de denunţ.

Dar ce dracu făcea grecul de era aşa de renumit, încât îl cunoşteau şi sergenţii de stradă? Ce afaceri o fi învârtind? Lui Ilie îi trecu ceva prin minte, şi se pronunţă tare către Marin.

— Tu cunoşti un inginer Vasiliu?

— Vasiliu? murmură pe gânduri Marin. Da, am auzit de el; nu l-am văzut niciodată dar ştiu că are o maşină grozavă, o limuzină roşie, cu care vine mereu la „Corso”.

— De ăla vorbesc, zise Ilie.

— Ce-i cu el?

— La el mă duc mâine.

— Te cunoşti cu el?

— Nu, minţi Ilie, dar cred că voi face ceva cu acest inginer Vasiliu. Ai grijă să nu spui ceva, la nimeni.

— Nu fi prost. Ce-am eu cu voi? Să fie cu noroc ceea ce faceţi. Mai bem?

Cum mâncaseră bine, cei doi prieteni beau vin de mult. Ilie mai comandă un litru. Afară vremea se arăta urâtă, începuse un viscol straşnic care zguduia ferestrele.

— Când te gândeşti, vorbi Ilie, că eu, în noaptea asta, trebuia să dorm pe o bancă din Cişmigiu…

— Ce eşti nebun? De ce n-ai venit la mine, dormeai în maşina mea.

— La tine venisem pentru un pol.

— Acum unde o să dormi?

— Unde vreau. Mă duc pe Griviţa, la un hotel mai cald. Mă duci cu maşina?

— Te duc.

Cu toate că băuse binişor, iar sărăcia de până atunci se resimţea asupra sa, totuşi Ilie îşi dădu seama că nu era nevoie să se aventureze în vreo beţie prea mare, în noaptea aceea. Era hotărât ca a doua zi să se ducă la grec. Mai trebuia să doarmă câteva ore, să fie odihnit de dimineaţă, când o să alerge după cumpărături. De aceea propuse:

— Mergem la culcare, Marine…

— Mergem mă, dacă zici tu.

După ce Ilie Vîscu plăti tot, spre mirarea celuilalt, se urcară în maşină şi porniră spre Calea Griviţei. În uşa unui hotel se despărţiră, cu hotărârea ca a doua zi, la ora 8 seara, să se întâlnească la cârciuma de lângă cafeneaua „Corso”.

III

— Capricii de miliardar american! murmură Iosif Soare, ursuz. Numai în America se găsesc trăsniţi ca mine. În loc să mă duc la un hotel de oameni cum se cade, cum sunt şi eu, trag aci la… Hotel Rogojină, unde m-au mâncat tot felul de ploşniţe, toată noaptea… Ciudat mai sunt! Şi-am făcut asta, numai pentru că am fost puţin cherchelit şi mi-a fost lene să mă duc până acasă… Puţin cherchelit, e puţin spus, am fost bine cherchelit, dacă nu-mi dau seama că am mai venit cu cineva aseară. Cine-o fi dormind în patul celălalt?… Ah, da, mi-aduc aminte că am cerut o cameră cu două paturi, portarului. Dar pentru cine am luat pe-al doilea pat? Asta-i curios.

Iosif Soare trase picioarele de sub pledul cu care se acoperise peste noapte şi le lăsă pe lângă pat. Îşi simţi capul îngreunat; băuse vin mult, şi prost, se vede treaba, dacă-l durea capul. Avea părţile lui slabe, la beţie: făcea multe trăsnăi, pe care le regreta, imediat, a doua zi. În primul rând, când se îmbăta, devenea darnic. Nu putea suferi sărăcia pe care o vedea abătută asupra unor oameni nefericiţi în viaţă. El era destul de bogat; uneori nu ştia câtă avere avea, căci nu se interesa de ea, ca orice om

căruia îi dă Dumnezeu belşugul în silă. Se născuse bogat şi era sigur că va muri tot bogat. Avea treizeci şi cinci de ani, dar nu se însurase încă. Când era treaz ura căsătoria, fugea de ea, ca de o pacoste adevărată. La beţie era schimbător, se însura cu prima femeie care îi ieşea în cale. De un om bogat şi darnic, femeile se lipesc repede. El era sincer şi le spunea că se-nsoară cu ele. Alerga cu o femeie luată la întâmplare, nopţi întregi şi tuturor le-o recomanda ca pe logodnica sa. Îi dădea bani, o încărca cu daruri, până când femeia credea că aşa va fi. A doua zi se trezea în pat cu o femeie absolut necunoscută, căci Iosif Soare nu ţinea minte ce făcea la beţie. Cum îl vedea sculat, femeia începea să-l giugiulească:

— Te-ai deşteptat, puiule?

El holba ochii complet nevinovat.

— Cine eşti dumneata? o întreba speriat.

— Cum, nu mă cunoşti? Logodnica ta…

Atunci se lămurea Iosif Soare, şi, cum nu era un om rău, lichida incidentul, blajin. Femeia, pleca totuşi mulţumită, cu darurile primite.

Din această cauză Iosif Soare nu mai trăgea în timpul beţiei acasă; începuse să i se facă ruşine de servitori. Închiria o cameră la un hotel, dacă era cu vreo femeie, iar

dimineaţa lichida totul cu înţelepciune.

În dimineaţa asta era nelămurit: singur în pat, într-o cameră de hotel! De ce nu s-a dus acasă, dacă era singur? Dar, descoperind pe altcineva în patul alăturat, se lămuri. Nu era chiar singur, mai avea un musafir. Dar ce-o fi: bărbat sau femeie? Îşi bătu capul ca să-şi reamintească cine era a doua persoană. Ştia sigur că cei cu care băuse erau nişte prieteni care s-au dus fiecare la casa sa. Nicio femeie n-a fost cu ei, cel puţin atâta timp cât îşi aducea el aminte. Şi niciun chef monstru nu făcuse, ca să creadă că uitase complet de sine. Iată că-şi aducea aminte că-i spusese portarului să-i dea o cameră cu două paturi. Cine era individul care dormea cu el în cameră? Căci după ghetele cu care era încălţat şi i se vedeau pe sub pătura cu care era învelit, părea un om suspect. Un om de pe drumuri care nici măcar nu se dezbrăcase. Adormise cu hainele pe el; beat, desigur.

— Mare mister! bombăni Soare, coborând din pat. Se duse la fereastră şi privi afară. Vremea minţise pe toată lumea: se schimbase brusc. Până după miezul nopţii, fusese viscoloasă, iar acum se moinase. Trebuie să fi fost cald afară, dacă picurau streşinile caselor. Cald era şi în cameră, căci lui Iosif Soare nu-i era frig în cămaşă şi

izmene. Puse mâinele la spate şi începu să se plimbe prin cameră, căutând să-şi reamintească ce făcuse noaptea trecută. În dreptul patului se gândi să-şi tragă pantofii pe picioare, ca să nu răcească. Dar se răzgândi imediat, căci îi fu teamă să nu deştepte pe celălalt, făcând zgomot. Celălalt, dormea tun, nicio mişcare nu făcea afară de un sforăit care dovedea că trăieşte. Frumoasă situaţie pentru un om bogat ca Iosif Soare! E nevoit să aştepte până ce s-o scula amicul. Cine ştie cât! Vroi să vadă cât era ceasul; nu-l mai găsi în vestă, unde-l purta. Lipsea cu lanţ cu tot. Ceasul său, de aur!

Când era gata să se înfurie şi să sune ca să vină cineva, îşi descoperi ceasornicul pe măsuţa de la patul celui care mai dormea încă. Lângă ceas se mai afla ţigaretul său, tabacherea de aur încrustată cu fildeş, butonii de la manşete şi-alte obiecte necesare de-ale sale. Iosif Soare era un bărbat scund nervos; de-o nervozitate uşoară şi trecătoare. Obişnuit din copilărie cu oameni care să-l asculte şi să-i facă toate poftele, se enerva fără motiv, foarte uşor. Când îşi descoperi paltonul şi pălăria ca şi şoşonii pe patul vecinului misterior, îl apucă o furie oarbă. Începu să ţipe:

— Am fost furat! Jefuit! Sunt într-o casă de hoţi, nu la

hotel!

Cel care dormise până atunci, dădu într-o parte pătura de pe faţă şi-l întrebă senin:

— Mă rog, despre ce este vorba?

Iosif Soare se opri în faţa lui, cu vorbele rămase în gâtlej. Nu avea obiceiul să se sperie uşor, mai ales după chefuri, când se trezea în camera lui, cu mulţi necunoscuţi. Mai păstra în voce indignarea sa când răspunse:

— Despre lucrurile care mi s-au furat. Ce caută la dumneata ceasul meu, paltonul meu şi toate acestea? Le-ai furat!

— Pardon! spuse străinul, atins în amorul propriu. Se ridică în capul oaselor şi privi indignat spre Soare. Nu ţi-am furat nimic, adăugă el. Am martor că mi le-ai dăruit singur, fără să ţi le cer.

— Eu? întrebă Soare, speriat.

— Da, dumneata. Poftim prima dovadă.

Străinul luă de pe măsuţă o foaie de hârtie şi citi:

„Recunosc că dăruiesc de bună voie domnului Ilie Vîscu, următoarele obiecte care îmi aparţin: Un palton, o pălărie, un ceasornic de aur cu lanţ, doi butoni de manşete, o tabacheră de aur, un ţigaret, o pereche de

bretele, o pereche de şoşoni, o cravată de mătase şi un briceag. Rog pe domnul Ilie Vîscu să le poarte sănătos, fără a căuta să-mi fie recunoscător vreodată.

Iosif Soare
Rentier

— Ce mai ai de zis, domnule Soare? îl întrebă Ilie Vîscu. Madama hotelului este martoră că dumneata m-ai îndemnat să plec la alt hotel, chiar atunci când mi le-ai dat.

Soare căzuse năucit pe pat. Ştia că făcea multe drăcii la beţie, dar ca să-şi dăruiască hainele de pe el, nu încercase niciodată. Rezemându-şi capul într-o palmă, murmură amărât:

— Eu cu ce mă mai urnesc de-aci? Nici măcar nu ştiu la ce hotel mă aflu.

— Cu hainele pe care le ai, îi răspunse demn, Ilie Vîscu.

— Păi ţi le-am dăruit dumitale.

— Eu le refuz.

— Nu se poate. Dăruite rămân. Numai ceasul şi tabacherea te rog să mi le vinzi, căci sunt amintiri de la bietul tată-meu…

— Nu primesc nimic, rosti, jignit, Ilie Vîscu, sărind din

pat.

Când îl văzu în picioare, Iosif Soare îl cercetă cu privirea. Acum îşi dădu seama de ce îi dăruise hainele: era goluţ, băiatul. El când vedea la beţie pe un om dezbrăcat, i se făcea milă. Toate slugile lui erau îmbrăcate de el, numai la beţie. Altfel, se purta zgârcit cu ele. Mai făcuse trăsnăi ca asta cu Ilie Vîscu, dar niciodată nu dăduse chitanţă. Mai dăruise ceasul şi tabacherea altor oameni, însă a doua zi le-a luat înapoi. Lasă că nici lumea nu-l lua în serios, când era vorba de obiecte scumpe; când cel înzestrat se pomenea cu ceasornicul lui Soare la el, i-l trimitea acasă. Aşa e beţia: garnisită cu prostii.

— Dragă domnule, începu, vinovat, Soare, am făcut eu prostia asta?

— Da, chiar dumneata.

— Spune-mi cinstit: cât ceri ca să-mi dai chitanţa înapoi?

— Nimic. Poftim, iat-o, ţi-o restitui pentru că nici n-am luat-o în serios. Am mai cunoscut oameni care la beţie sunt foarte darnici… Dar numai la beţie. Eu îţi mulţumesc pentru găzduire, fără dumneata n-aş fi dormit aci.

— Cum aşa? Nu înţeleg.

Ilie Vîscu îl privi cu neîncredere, dar cum văzu mutra

foarte sinceră a celuilalt, îi zise:

— Vorbeşti serios?

— Te rog să mă crezi că nu ştiu. Povesteşte-mi cum ne-am cunoscut. Am băut împreună?

— Defel. Când ai intrat dumneata în hotel, eu mă certam cu portarul. Nu vroia să-mi închirieze o cameră, pentru că mă credea vagabond şi hoţ. Hainele mele nu-i inspirau încredere.

— Atunci?

— Atunci, dumneata, care erai cu mult chef şi om bogat, m-ai invitat să dorm aici. Ai cerut o cameră cu două paturi.

— Şi cum am ajuns la dania asta bogată?

— M-ai văzut sărac, ţi s-a făcut milă şi mi-ai dat tot ce aveai. Ca să-ţi fac pe plac am chemat madama să fie martoră. De faţă cu ea ai făcut chitanţa pe care nu ţi-a cerut-o nimeni.

— Te rog, crede-mă, vorbi Iosif Soare, nu ştiu nimic.

— Asta cred… Şi-acum domnul meu, dă-mi voie să plec. Îţi mulţumesc pentru găzduire.

— Nu se poate sări Iosif Soare. Te rog să iei ce ţi-am dăruit. Mă supăr.

— Dumneata ce-ai să faci, dacă îţi iau eu hainele?

— Nu te îngrijora de mine, sunt om bogat, mai am trei paltoane acasă şi două şube.

Ilie Vîscu şezu la îndoială. Nu ştia ce să facă. Dacă omul acesta vrea să se joace cu el? E darnic la început, dar pe urmă s-ar putea să-l reclame şi să pună poliţia pe urmele lui. Domnii bogaţi îşi permit luxul de-a avea pofte care să îndurereze pe alţii. S-au văzut oameni care dau drumul la nişte porumbei de toată frumuseţea, numai să-i poată împuşca din zbor. Ce-i interesează pe ei frumuseţea porumbeilor? Îi împuşcă pentru a-i vedea rostogolindu-se spre pământ. Aşa ceva e mult mai frumos decât orice. Pentru ei, dar pentru Ilie Vîscu era cea mai mare dovadă de răutate. De aici îi veni ideea de-a pune următoarea întrebare lui Iosif Soare:

— Ascultă domnule, dumneata ai împuşcat porumbei vreodată?

Soare râse cu hohote.

— Ce întrebare! se miră el. Ce legătură vezi dumneata între porumbei şi cazul nostru de faţă? Eşti ciudat, zău!

— E o mare legătură, căci un om care împuşcă, numai să se amuze, nişte porumbei nevinovaţi, poate să-şi bată şi joc de un om sărac, cum faci dumneata.

— Dar nu-mi bat joc de nimeni, omule! strigă, indignat,

Soare. Cel mult regret ce-am făcut, este adevărat. Dumneata în locul meu de-ai fi, ai face la fel, sunt sigur. Asta-i mania mea la beţie: sunt darnic, fără judecată. Iată: ceasul acesta nu l-aş da pentru toate bogăţiile din lume. E o amintire de la tatăl meu, pe care nu l-am cunoscut, pentru că a murit cu o lună înainte de-a mă naşte eu. Nu te-ai uitat la el, are fotografia tatălui meu, pe capacul interior… Cu toate acestea, ţi l-am dat dumitale, la beţie, cu foarte mare uşurinţă. Spune-mi: nu-i neghiobie asta, pe care trebuie s-o regret? Îţi mulţumesc că ai fost cinstit şi n-ai dispărut cu el. Cât pentru palton şi celelalte lucruri de îmbrăcăminte, i-ale domnule! Ţi le dau cu plăcere şi bucuros că n-am pierdut ceasul tatei.

Ilie Văscu se văzu din nou în încurcătură. Stupidă soartă! Ieri seara n-avea ce să mănânce şi unde să doarmă, şi acum, când are mii de lei în buzunar, cu care să-şi cumpere ce-i trebuie, un om îl roagă să-i dea haine bogate de pomană. Nu zău că toate acestea sunt o bătaie de joc a soartei. Altfel nu se mai înţelege nimic. Sau o fi intrat în anul morţii?

— Bine, domnule Soare, spuse Ilie îngăduitor, le voi lua. După cum vezi şi dumneata, am nevoie de ele.

— Te rog din suflet: ia-le! Să fie pomană pentru tată-

meu.

— Bogdaproste! spuse Ilie, începând să se prepare pentru a-şi îmbrăca hainele.

— Dar cum de-ai ajuns să nu ai nici măcar palton, pe vremea asta? îl întrebă Soare.

— Eh, sunt multe de vorbit! oftă Ilie.

— Ai dreptate, nu la toţi oamenii le merge bine, ca mie de pildă.

Ilie se gândi să-i spună că de data asta avea bani cu ce să-şi cumpere tot ce-i trebuie, dar îşi înghiţi primele cuvinte repede, reamintindu-şi că omul bogat se simte jignit dacă-i spui că ai şi tu bani. Atât i-ar fi trebuit, ca bunătatea să i se transforme în ură. Omul vrea să te ştie cât mai nefericit şi că, de nu era dania sa, mureai chiar în ziua aceea. Puţini sunt bogaţii care nu dau din mândria de-a jigni pe cel sărac. Ilie Vîscu nu-l cunoştea bine pe Iosif Soare. De aceea primi cu multă recunoştinţă tot ce-i dădu fără să-i mai pese de gerul care îl încovoiase până acum.

— Văd că n-ai nici haine ca lumea, pe care să le porţi pe sub palton, zise Soare. Pantalonii îţi sunt largi şi murdari, iar haina ţi-e strâmtă grozav. Prost croitor ai avut.

— Nu sunt făcute pe mine, lămuri Ilie, le-am luat cum le-am găsit pe la „Tata Lazăr”.

— Ăsta cine mai este?

— O uliţă cu vechituri.

— Există aşa ceva?

— Da. N-ai fost niciodată pe-acolo?

— M-a ferit Dumnezeu. Am croitorul meu, de douăzeci de ani… Dar ştii că ne potrivim la corp? Iată ce bine îţi vine paltonul meu! Turnat. Să vedem acum şoşonii şi pălăria, cum se prezintă.

— Şoşonii i-am încercat, sunt buni, dacă-mi schimb ghetele care sunt prea largi şi rupte. O să-i iau în jurnal până fac rost de alte ghete… Acum plec, începu să vorbească grăbit Ilie. Fii bun şi vezi dacă ai toate obiectele cu care ai venit noaptea trecută.

— Da, sunt toate, ceasul, tabachera, ţigaretul, butonii, tot ce-am avut. Să văd bani dacă mai am.

Soare întinse mâna spre haina pusă pe spătarul unui scaun şi începu să scotocească buzunarele. Prin toate găsi bani mărunţi, hârtii mototolite, aşa cum le mânuise la beţie. În portmoneu descoperi printre nişte plicuri, note, cărţi de vizită, câteva hârtii de-o mie de lei.

— Beat am mai fost! se miră el, văzând dezordinea din

buzunarele hainei. Iată aici o hârtie întreagă. Ia-o dumneata, ştiu că ai nevoie.

Întinse hârtia lui Ilie, însoţită de un zâmbet naiv. Părea că se jenează de felul cum era descoperit în dimineaţa aceea. Ilie Vîscu nu şovăi, luă hârtia, mulţumindu-i.

— Faci prea multe pentru mine, domnule Soare. Nu ştiu cum o să-ţi fiu recunoscător.

— Eh, recunoscător nu trebuie să-mi fii… Dau din prisos, nu-ţi dau din ce am eu. După fiecare chef, calculez paguba. Apoi mă duc acasă şi urc preţurile la mărfurile mele. Înutr-o oră am scos toată paguba, ba chiar şi cheful următor. Aşa că, vezi, în felul ăsta tot să fii darnic, că ai de unde. Numai inimă să ai. Eu o am, la beţie. La trezie sunt zbir; tot ce fac este să-mi măresc averea. Fur şi banul din mâna săracului, dacă am nevoie de el. Stai să vezi acum, după ce voi telefona acasă, câţi oameni vin aici şi mi se ploconesc, parcă aş fi paşă. Toţi sunt funcţionarii mei care adună bani numai pentru mine. Eu le vorbesc scurt şi cuprinzător; îi oblig ca până deseară să-mi aducă bani mulţi, ca nici casierul să nu aibă unde să-i pună… Aşa se trăieşte azi, iubitule! Dumneata nu cunoşti viaţa de-ai rămas aşa la vârsta pe care o ai. Să nu crezi că visând, aduni ceva. Nici nu-ţi închipui că dacă pui beţe în

roate altui om, opreşti pământul în loc. Cred că te ocupi şi cu ciupeala, cu toate că te-ai purtat frumos cu mine. Dacă dai mici lovituri, ici-colo, care nu-ţi aduc nimic, nici pâinea zilnică, este adevărat?

— Ştiu eu, domnule Soare? răspunse senin, Ilie Vîscu. N-am nimic calculat în viaţă, pentru că n-am reuşit să am ceva de înmulţit ca dumneata. Fac şi eu ce-mi iese în cale, uneori bine, alteori, rău…

— Însoară-te, ca să ai un loc unde să tragi în fiecare seară.

— Dumneata eşti însurat?

— Eu, nu! Fug de-aşa ceva. Dar eu am avere, pot să cumpăr orice femeie la nevoie. Trebuie să recunoşti că ne deosebim, nu?

Ilie Vîscu nu răspunse la întrebarea celuilalt, se ridică, pentru că se aşezase pe pat şi vorbi cu totul altceva.

— Eu plec, domnule Soare…

Soare se ridică şi el.

— Cum ai plăcere, dragul meu. Îmi pare rău că nu te-am tratat cu o cafea măcar.

— Nu face nimic. Te rog să primeşti toate mulţumirile mele. Bună ziua!

— Bună ziua, dragă, bună ziua!

Ilie Vîscu ieşi repede. Pe coridor se întâlni cu madama hotelului.

— S-a ţinut de cuvânt, zise el femeii, când o văzu că-l privea cu un aer care i se păru bănuitor.

— Ştiu, spuse ea, am ascultat la uşă când nu vroiai să-i primeşti cadourile. Foarte bine ai făcut că le-ai luat. E un om bogat şi are de unde să dea şi altuia.

Văzând atâta încurajare din partea madamei, Ilie găsi cu cale că merită câţiva poli. Era un om care recunoştea meritele oricui. Fără multă vorbă întinse banii femeii şi ea îi mulţumi frumos, urându-i noroc şi sănătate. Apoi plecă repede. Pe stradă, în dreptul unei curţi goale, aruncă şapca sa, care era învechită, şi-şi puse pălăria bogătaşului Iosif Soare. Când se zări în oglinda unei vitrine, înţelese că devenea din ce în ce, alt om. Intră repede într-un magazin ca să-şi cumpere ce-i mai lipsea. La ora 11 trebuia să fie la Gherase Vasilis. Până atunci mai avea nevoie şi de-o baie.

IV

Un domn elegant apăsă pe butonul soneriei din faţa casei cu numărul 10. Era ora 11, dimineaţa. Tânărul murmură, nerăbdător, după ce-şi mai aruncă privirea pe cartea de vizită din mână:

— Str. Frunzişului 10.

Apăsă pentru a doua oară pe buton. Imediat se arătă în balcon o tânără servitoare.

— Un moment! strigă ea. Vin imediat.

Nerăbdător urcă treptele din faţă până la uşa de fier. Aici se opri, răsucind bastonul lustruit pe care îl ţinea într-o mână. Îşi făcea de lucru cu el, ca să-i treacă timpul. Întârziase.

— Vreau să vorbesc cu domnul inginer Vasiliu, spuse el servitoarei care apăru în cadrul uşii de fier. Era un îngeraş de fată, îmbrăcată numai în alb şi plină de dantelărie. Tânărul vizitator o privi apoi, încântat, în timp ce fata roşi, ruşinată.

— Ce timidă eşti! se miră el, apucându-i cu două degete botişorul fin. Ce face domnul inginer Vasiliu?

— Domnul inginer doarme, reuşi fata să-i răspundă, rămânând cucerită că un domn atât de elegant şi-a oprit

privirea pe ea.

— Doarme!? Auzi ce puturos e vărul meu!

După aceste cuvinte, tânărul trecu pe lângă servantă şi intră într-o cameră spaţioasă, care semăna a birou şi a cameră de primire pentru o casă particulară. Împerecherea meselor de scris cu mobilierul de stil vechi franţuzesc, părea ciudată de la prima vedere. Un ochi cunoscător ar fi văzut că tot mobilierul era cumpărat de mântuială. Cele două birouri din colţuri nu se asemănau. Unul era de stejar afumat, celălalt de nuc lustruit. Amândouă erau vechi, demodate, ca şi restul de mobilă franţuzească, desperecheată şi ea.

În faţa fiecărui birou se afla câte un fotoliu larg de piele, decolorate din cauza vechimii. Ce acoperea toate abaterile de stil, era curăţenia care domnea în camere. Numai ferestrele şi uşile erau acoperite uniform cu perdele grele de pluş. Se vedea că stăpânul ţinea ca din stradă casa să arate elegant mobilată. Storurile ferestrelor erau de mătase fină, brodate pe motive japoneze, ceea ce dădea interiorului o ţinută distinsă.

— Să-i spui domnului inginer că a venit vărul domniei sale, zise tânărul, după ce-şi puse pălăria, bastonul şi mănuşile pe unul din birouri.

— Prea bine, răspunse fata, repezindu-se să ia obiectele puse pe birou şi le duse pe un scaun alături de un cuier mare din dreapta. Domnul îmi dă haina? mai întrebă ea.

— Da-da, şi şoşonii. Poftim.

Fata îi ajută să-şi scoată paltonul. Când i-l lăsă în braţe, îi zâmbi din nou.

— De unde ai ochii aceştia atât de dulci? o întrebă el. O ciupi de data asta de guşă, întârziind palma pe gâtul ei care i se păru fin de tot. De mult nu mai avusese fericirea să mângâie o piele atât de fină. Îşi trecu apoi o palmă pe faţă, pipăindu-şi uşor urmele mizeriei prin care trecuse până atunci.

Când fata dispăru fâstâcită pe o uşă, tânărul se opri ca să-şi aleagă scaunul pe care să se aşeze. Alese unul lângă aparatul de telefon ce se vedea mascat de o firidă a biroului, unde era aşezat. Se lăsă cu îndoială pe spătarul scaunului, dar când simţi că arcurile îl adânceau plăcut, renunţă de a se mai împotrivi la ceva.

— Ieri dacă veneam, aş fi fost dat afară de aici… gândi el. Nici vorbă să fi ajuns să mă aşez aşa comod pe acest scaun. Azi mă primeşte o fată dulce, care mă lasă să-i pipăi pielea, fără să se supere. Ce-ar fi să încerc a o săruta… De mult n-am mai sărutat o fată tânără şi

frumoasă…

Fata se reîntoarse grăbită şi-i zise:

— Domnul nu s-a sculat încă… Sunteţi bun să mai aşteptaţi o jumătate de oră? Vă spun sincer. M-a obligat să-l scol la ora douăsprezece… Mai aşteptaţi?

— Da, cum nu! Vreau să-i vorbesc, aveam întâlnire. N-a lăsat nicio vorbă?

— Nu, nimic.

— Mă mir. Dar pot vorbi la telefon?

— Se poate. Aveţi cartea aici.

Fata întinse mâna şi luă cartela ascunsă între nişte cartoane pe un suport de birou. În această mişcare fu nevoită să se apropie mult de scaunul pe care şedea tânărul şi el îi văzu ceafa albă, plină de cârlionţii aurii ai părului. „În viaţă, omul trebuie să aibă curaj”, gândi el şi, dacă se intimidează de-o servantă, atunci ce curaj mai poate avea faţă de o femeie dintr-o lume mai superioară? Se ridică şi apucă umerii fetei cu amândouă palmele, apoi o sărută pe ceafă. Fata se lăsă puţin, în urmă însă se răsuci şi-l privi cu puţină răutate.

— Nu-i frumos ce faci, îi reproşă ea, părând supărată, dar nu se ridică din poziţia în care o ţinea el. Văzându-l că o privea cu ochii înflăcăraţi, se muie şi-i zâmbi

îngăduitor. De ce nu eşti cuminte? îi mai zise.

— Pentru că-mi placi, răspunse el, pe când mâinile îi tremurau pe braţele fetei. Îmi placi, lasă-mă să te sărut.

Până să se gândească fata dacă trebuie să-l lase sau nu, el îi apucă căpşorul auriu în palme şi o sărută pe buze. Neştiind ce să facă cu mâinile, fata îl apucă de umeri şi sărutul lor luă o formă mult mai drăgăstoasă, de adevăraţi amorezi. Când se despărţiră erau ca şi înţeleşi. Doar el fu nevoit să precizeze ceva. Cum ştia că, atunci când săruţi o servantă, e ceva care se plăteşte, trase din buzunarul de la piept o hârtie de o mie de lei şi-o întinse fetei. Ea se zăpăci toată în faţa hârtiei, căci o luă repede şi-o vârî în corsaj, roşindu-se până la urechi.

— Deseară la ora nouă, mergem în oraş, îi spuse el. Vrei?

— Da, sunt liberă de la ora opt.

— Bine, te aştept afară la ora nouă într-o maşină, să ştii. Numele meu este Ilie Vîscu.

Soneria bârnâi şi fata o rupse la fugă pe o uşă din mijlocul camerei. Ilie rămase năuc.

— Primul succes în noua mea viaţă! murmură el, încântat. Ceea ce sunt sigur este că voi petrece o noapte plăcută cu fetiţa asta… Totdeauna s-o începi de jos,

pentru ca să fii sigur că vei ajunge bine, sus. Dacă iubitul meu văr, adăugă el, zâmbind cu înţeles, mai are asemenea bunătăţi pe aici, îi stau la dispoziţie. Se vede că le neglijează grecoteiul, dacă fata asta se dă aşa de uşor!…

Mai trecură vreo zece minute până ce fata reapăru. De data asta era calmă şi stăpână pe sine, căci îi vorbi cu aerul că ar fi uitat tot ce se petrecuse între ei:

— Domnul inginer vă pofteşte în camera sa. Vă roagă să-l scuzaţi, dar e puţin bolnav.

Ilie Vîscu urmă fata, în timp ce-i vorbea pe un coridor îngust, şi se opriră în faţa unei uşi.

— Aici, zise ea.

El îi zâmbi dulce şi primi în schimb o ochiadă asigurătoare. Apoi bătu în uşă. Se auzi de dincolo vocea unui bărbat care-i ordona să intre. Când intră pe uşă Ilie, grecul îl primi cu o înjurătură în limba sa, aşa cum obişnuia la Brăila.

— Ce-i cu tine Ilie? Ai înebunit? Ce-i luxul ăsta?… Şi ce parfum! miroase de la o poştă. Cred că ai zăpăcit-o pe servanta mea. Acum înţeleg de ce umbla ca o năucă adineauri.

Ilie se opri în loc şi-l privi bosumflat.

— Dacă faci pe nebunul, grecule, plec.

— O să pleci tu şi aşa. Azi n-am nevoie de tine aici, eşti liber.

— Ce face? se scandalizã în glumă, Ilie. Din prima zi a serviciului n-am nimic de lucru?

— Vreau să-ţi spun că nu ai de lucru aici, dar o să lucrezi afară. Ia loc.

Ilie se înfundă pe un fotoliu de lângă pat, pe care îl recunoscu imediat perechea celui de la birou, unde se aşezase cu gândul să dea un telefon. Şi în camera aceasta era o mobilă de mântuială. Doar ferestrele erau mobilate extra elegant.

— Îmi plac ferestrele tale, râse Ilie.

— Ei dragă, nu ştii: aţa face faţa. Casa nu-ţi place?

— Ba da. O fi casa ta?

— A mea, oftă grecul. Mă costă mulţi bani.

— Bravo măi Gherase, dar ştii că stai bine? Cred că o să mă înveţi şi pe mine cum se fac banii.

— E un lucru uşor. Dar stai să ne înţelegem ceva: eu mă numesc inginerul Vică Vasiliu, să ştii. Notează, dacă crezi că o să uiţi. Mi se mai spune şi Veve. Înţelegi?

— Înţeleg, răspunse Ilie. Dar unde vrei să mă trimiţi azi? Te pomeneşti că trebuie să supraveghez vreo îmbarcare de grâne.

— N-ai nicio teamă. Nu te pun eu pe tine să faci astfel de treburi. Nici n-am un bob de grâu în toată casa asta, dacă vrei să mă crezi. Eu nu sunt agricultor, măi băiete. Eu sunt exportator.

— Atunci eu cum o să fiu specialist în cereale?

— Numai cu numele. O să afli tu mai târziu cum stă chestia. Deocamdată să bem o cafea. Am făcut noapte albă, m-am culcat la ziuă. Cărţi, băutură etc. În Bucureşti e treabă de făcut, dacă te pricepi. Mi-e şi ruşine să mă gândesc la găinăriile pe care le făceam în Brăila. Fleacuri! Aici poţi trăi pe picior mare, dacă ai o cameră şi telefon. Te caută singură lumea, ca s-o înşeli şi o poţi respinge în faţă, când s-o îndoi de cinstea ta. Eu sunt acum un om mare, inginer cu renume, am curaj, sfidez pe oricine şi nu-mi pasă de nimeni, pentru că relaţiile mele sunt foarte vaste. Iau masa cu directorii de gazete, cu miniştrii, cu toţi grangurii şi-i am la mână de multe ori. Toate afacerile lor se fac prin mine. E drept, plătesc scump, toate astea; fiecare om mă are prieten, numai cu o condiţie: să-l servesc şi eu. Sunt oameni care îmi cer ca în douăzeci şi patru de ore să le dau un milion de lei. Nu le sunt dator nimic, dau milionul cu un aer de creditor.

— Cum poţi să dai o sumă atât de mare, dacă n-o ai?

întrebă mirat Ilie.

— Nici nu trebuie s-o am. E destul o iscălitură în alb a omului care-mi cere milionul şi i-l dau imediat, scoţând şi pentru mine ceva… Dar ce-i cu cafelele alea de nu le mai aduce odată?

Inginerul Vasiliu apăsă nervos pe soneria de lângă pat. Nu trecu mult şi apăru fata de serviciu.

— Ţi-am spus să aduci cafelele! se răsti el la fată. Ai adormit, sau ce faci acolo?

— Imediat conaşule, imediat.

După ce ieşi fata, Vasiliu făcu o mină de mirare în urma ei.

— Ai văzut afurisita! S-a transformat complet. N-o mai recunoşti. Şi-a pus altă rochie, ciorapi noi, s-a pudrat… Ce-o avea? Să ştii că tu ai zăpăcit-o, Ilie. Până a nu fi tu aici, fata părea de treabă.

Ilie râse, fără să se trădeze.

— Cum o cheamă? întrebă el.

— Filomela.

— Frumos nume!

— O am numai de-o lună. Iat-o c-a sosit. Bravo fetiţo! Aşa-mi placi. Dar cum de ţi-a trecut prin minte să aduci şi lapte?

— M-am gândit că v-o fi foame, conaşule, răspunse Filomela, privind totuşi spre Ilie Vîscu. Vă e foame?

— Încă cum. Dă-mi ţigările de pe masă şi poţi pleca.

Nici nu se închisese uşa în urma fetei, când Ilie Vîscu întrebă foarte curios, pe vechiul său prieten:

— Dar de ce sunt trei cafele pe tavă?

— Pentru că mai avem pe cineva.

— Cine este?

— O fetiţă dulce, se află în baie. Aşa face în fiecare zi: stă trei ore în apă. Neam de neamul ei n-a avut baie în casă, dar ea stă trei ore în baie, ca să acopere lipsurile din trecut şi să-şi răzbune neamurile.

— Logodnica ta?

— Ce logodnică te-a găsit mă? E o fată din balet, înoptează la mine, ca şi la tine, dacă îi dai bani. Totuşi e bună fata, te poţi servi de ea la orice, discretă, îndrăzneaţă, cinstită. După ce voi termina treaba pe care o am eu cu ea, ţi-o plasez ţie. E bună de noroc, să ştii. Azi ai de lucru cu ea. I-am vorbit de tine şi te aşteptam… Nu ştie nimic din trecutul nostru, să nu scapi ceva. Nu e nevoie să cunoască toate nimicurile.

Vasiliu apăsă din nou pe butonul soneriei.

— Spune-i domnişoarei Zozo să termine odată cu baia,

că am şi eu nevoie, strigă servitoarei.

Domnişoara Zozo apăru furtunoasă, acoperită doar pe jumătate cu un halat de baie luat de-a-ndoaselea.

— Ce-ai cu mine, de nu mă laşi să mă spăl? ţipă ea. În fiecare zi mă superi…

Când dădu cu ochii de Ilie Vîscu, zâmbi uşor, dar nu se jenă. Nici nu căută să-şi acopere părţile goale ale corpului. Se cunoştea femeia obişnuită să stea despuiată zi şi noapte, pe vreo scenă de teatru, ori în camera vreunui amant.

— Dă-mi voie să-ţi recomand pe amicul Ilie Vîscu, şi lasă gălăgia.

Zozo păru încântată de cunoştinţă şi aruncă noului sosit un zâmbet fals, obişnuit.

— Oh, îmi pare bine, domnule Vîscu! Te aşteptam. Ce băiat drăguţ, Veve! Nu mi-ai spus asta de mai înainte. Mi-e teamă să rămân singură cu el… glumi ea, răsturnându-şi mereu ochii.

— Nici să nu încerci ceva cu el, că-ţi rup oasele, să ştii, glumi şi Veve.

— Oh, nu mi-e frică, te cunosc, nu eşti gelos, cum mi-ar place mie.

— De ce? Că nu ţi-am făcut nimic când te-am prins cu

actoraşul acela?

— Mi-a fost milă de el, Veve, zău! Era aşa de dulce şi sărăcuţ…

— Da, şi i-ai dat banii mei, de milă, nu?

— Puţin de tot. Leafa mea.

„Frumoasă asociaţie!” gândi Ilie Vîscu. Ăştia sunt de-o cinste bolnăvicioasă, după cum văd…

Vasiliu sări din pat, unde şezuse până atunci. Era într-o pijama de-o culoare liliachie, care îi plăcu mult lui Vîscu. Îşi puse în gând să-şi cumpere şi el asemenea podoabe. Deocamdată n-avea casă unde să locuiască, iar după cum vedea, grecul nici nu se gândea să-i facă un rost. Deseară era sigur, va dormi cu Filomela la un hotel. Bani mai avea, nu fusese naiv să-i cheltuiască pe toţi. Lui Vasilis o să-i pună la socoteală toate lucrurile pe care i le dăduse Iosif Soare. Afară de asta trebuia să-şi asigure de pe acum un capital pentru zile negre. Cu toată lăudăroşenia grecului, Ilie nu-i vedea viaţa pe roze. Era un escroc ca mulţi alţii care mişună prin Bucureşti. Într-o zi va fi şi el arestat, descoperit ca autor al multor înşelătorii.

— Te duci la baie? întrebă Zozo pe Veve.

— Da scumpo, vă las singuri. Vedeţi, nu vă apropiaţi prea mult unul de altul, ca să nu luaţi foc. Vin imediat,

căci nu voi face decât un duş rece.

Zozo îşi aruncă halatul de pe ea şi rămase complet goală. Străbătu astfel camera fără jenă, până la capul patului de unde-şi luă o cămăşuţă cât o palmă. Se îmbrăcă, cântând o melodie de revistă, recentă, îşi puse ciorapii, şi-i întinse bine pe picioare, scoţând la iveală formele tinere, cărnoase. De Ilie Vîscu nu se sfii, parcă nici n-ar fi fost de faţă.

— Te miri, spuse ea târziu şi fără rost, că nu port nimic pe piept? Sânii mei sunt atât de tari, ca la cincisprezece ani…

— Nici nu m-am mirat, spuse Ilie, zăpăcit.

— Eh, poate că nu crezi. Pune mâna, te rog.

Vrând-nevrând o apucă de-o parte a sânului.

— Oh, nu strânge aşa tare, nebunule! Mă doare. Ai o mână foarte fierbinte. Spune drept: de când nu te-ai mai jucat cu o fetiţă ca mine?

— De mult, murmură Ilie, trist.

— Oh, mititetul! Ţi-e dor, desigur?

Ilie Vîscu sărută pe cămaşă, locul unde strânsese cu mâna. Apoi o cuprinse pe după mijloc şi-i răsuci corpul pe pat. Simţi că va înebuni, dacă n-o avea pe femeia aceea, chiar atunci. Dar cum, când Vasilis spusese că se va

înapoia repede? Ce prostie şi pe acela să-l lase singur în cameră cu o femeie goală!

— Ce vrei să faci? îl întrebă Zozo.

— Vreau! spuse Ilie, tremurând. Nu mai era stăpân nici pe dinţii din gură; îi sunau parcă ar fi fost scoşi din gingii.

— Nu acum, astâmpără-te. Imediat ce plecăm, te iau la mine acasă, vrei?

— Dar cum facem cu Veve?

— N-ai nicio grijă.

Veve intră tocmai când femeia îşi punea rochia. Îi privi neîncrezător.

— Ce-i cuminţenia asta pe voi Zozo? întrebă el.

— Te miri? Asta pentru că ai venit prea repede. Altfel nu-ţi garantam nimic. Prietenul tău este un om pofticios.

— Puteai să-l satisfaci, ce naiba! Eu nu mă supăram, doar mi-e văr.

— Bine, voi avea grijă de el.

Îmbrăcându-se Veve Vasiliu, vorbi cu îngrijorare:

— Unde luăm masa astăzi?

— Unde am fost şi aseară, hotărî Zozo.

— Bun. După masă vom discuta ce avem de făcut. Spune-i servitoarei să vină maşina.

Se folosea de ea la treburile sale, pentru intervenţii,

speculaţii, sau alte împrejurări de felul acesta. Îi era amantă numai când nu era ocupată cu treburile pe care i le comanda. O plătea să se culce cu bărbaţii de care avea nevoie el. Zozo îi era credincioasă şi-l servea, pentru că oricând găsea la el banii care îi lipseau ei de şapte ori pe săptămână. Era foarte cheltuitoare, arunca banii ca o artistă mare, deşi nu era decât una din fetele de balet.

Pentru Vică Vasiliu nu era niciun motiv de supărare că Zozo îşi mai împărţea dragostea şi cu alţi bărbaţi. Se învoiseră de la început; nu erau decât nişte tovarăşi de afaceri; nicidecum iubiţi. Îi interesau banii care ieşeau din cârdăşia lor. Pe el nu-l supăra nimic, dacă Zozo se scula de la masa lui şi pleca acasă, după ce în prealabil se înţelegea discret cu alt bărbat. Principalul era să nu se înamoreze de cineva într-atât ca să strice asociaţia lor.

V

Ilie Vîscu scutură leneş ţigara într-o scrumieră de pe masa la care şedea. O stare de bunătate se lăsă pe corpul său, pătrunzându-i prin sânge, în minte, în ochi, peste toate simţurile, ca o fierbinţeală sănătoasă. Scoase ceasornicul pe care şi-l cumpărase de vreo câteva ore şi-l privi cu moleşeala omului sătul. Era zece şi jumătate seara. Şedea acolo de două ore, venise la opt şi jumătate, însoţit de Filomela şi Marin şoferul, prietenul său, care îi adusese cu maşina lui.

Se întâlnise, la opt, cu Marin, unde avuseseră vorbă, la cârciuma de lângă „Corso”. În două minute îi explicase chestia cu Filomela şi-l rugase să-l însoţească cu maşina toată noaptea, dacă va fi nevoie. Plata se înţelege va fi achitată, că doar nu era Marin stăpânul maşinii. Au luat-o pe Filomela de acasă. Şi au venit la „Brotăcei”, unde ştia Marin că se bea bine şi se dansează.

Acum, Marin dansa cu Filomela. Mâncaseră şi băuseră. Prin fumul ţigării sale, Ilie privea grupul dansatorilor, lărgindu-se şi adunându-se într-un ritm sonor, pe parchetul lucios, şi i se păreau nişte oameni condamnaţi să se chinuiască ore întregi, dansând. Lui nu-i plăceau

dansurile, îl oboseau, de câte ori încercase. Se lăsa repede păgubaş de aşa ceva. Îi plăceau vinişorul bun şi mâncarea bună. Filomela nici n-ar fi venit în acest local, dacă nu ştia că se putea dansa o oră, două. Noroc că se găsise Marin, amator de aşa ceva, şi-i satisfăcea plăcerea. Îi privea dansând. Filomela era graţioasă, plină de frumuseţi.

În rochia aceasta cu care era îmbrăcată, părea mai frumoasă. Îi vedea genunchii rotunzi, pulpele cărnoase, şoldurile pline. Vor fi ale lui peste o oră, dacă vroia. De câte ori venea fata de la dans, i se lăsa în braţe pofticioasă, plină de promisiuni şi cu cât bea mai mult vin, cu atât se arăta mai încântătoare.

De acord cu Marin, Ilie hotărâse: la ora douăsprezece vor pleca. Mai aveau o oră şi jumătate. Se va duce cu Filomela chiar în casa lui Vasilis. Grecul îi pusese o cameră la dispoziţie. I-o aranjase Filomela, în după amiaza aceea. Ilie încercă să reconstruiască ceva:

La prânz luase masa cu Zozo şi Vasilis într-un restaurant mare de pe Bulevard. Tot timpul, şezuse la masă cu genunchii lipiţi de ai lui şi-l înfierbântase. Era o femeie fără ruşine; s-ar fi dat oricui o plătea. Era foarte amoroasă şi mult căutată de bărbaţii care o vedeau seara

la teatru, goală, pe scenă. Tocmai pentru că era atât de căutată, Vasilis şi-o însuşise.

Ilie Vîscu n-a putut să înţeleagă dintr-odată asociaţia ciudată dintre cei doi. Îl bucura atenţia lui Zozo şi-l încălzeau genunchii ei pe sub masă. Când Vasilis s-a sculat de la masă şi-a spus că-i lasă singuri, Ilie a fost fericit. S-au învoit ca la ora şase să se găsească la „Corso" toţi trei. Grecul a plecat.

— Acum ce facem? a întrebat-o repede pe Zozo.

— Mergi la mine. Ţi-am promis.

Zozo şi-a consultat carneţelul din poşetă. La ora patru avea o întâlnire cu un bărbat. La ora cinci avea altă întâlnire cu alt bărbat. Toate la ea acasă. Când şedeau la masă era ora trei. S-au îmbrăcat repede şi-au pornit spre locuinţa ei.

La ora patru fără zece minute, Ilie Vîscu părăsea pe Zozo. O avusese repede, fără calcul, nerăbdător, în timp ce ea cânta, gesticula ca o disperată şi-i punea întrebări fără rost. Îndeplinea un act din care nu ieşea nimic. Deci nu-i dădea importanţa profesională. Pe scări Ilie s-a întâlnit cu un tânăr care se urca grăbit. Era cel de la ora patru.

La şase s-au întâlnit cu toţi la „Corso". Ilie Vîscu s-a

jenat să-şi privească amicul în faţă; îl înşelase doar. Numai de asta nu-i ardea grecului atunci; părea supărat din alte motive, mai superioare. S-au sfătuit toţi trei, Ilie a intrat în rol. Afacerea pe care o urzea inginerul Vică Vasiliu, nu era tocmai atât de grea, cât i se păruse lui la început. Făcea afaceri de cereale cu un bulgar bogat din Bazargic. Bulgarul îi livrase mărfuri enorme în valoare de câteva milioane şi nu primise decât un singur milion înapoi. Vasiliu plasase mărfurile şi banii erau depuşi pe numele său la o bancă. Stanciu Priboief văzând că nu-i mai vin banii la Bazargic, după cum le fusese învoiala, venise el la Bucureşti. Intenţia lui Vasiliu era să pună mâna pe banii bulgarului şi acesta să se mulţumească doar cu milionul primit la început. Două zile la rând bulgarul a fost ameţit cu minciuni. Vasiliu l-a purtat prin diferite birouri de minister, şi i-a făcut dovada cu complicii săi că banii pentru grâul vândut nu pot fi încasaţi decât peste o lună, deşi el îi avea depuşi la bancă. Toţi oamenii la care a fost dus Stanciu Priboief erau agenţii grecului, aranjaţi de el în aşa fel ca să pară funcţionari superiori. Cu vreo doi au şi luat masa împreună, iar la unul a fost dus acasă spunându-i-se bulgarului că era ministrul de care depindea încasarea

banilor. „Ministrul” care nu era decât un şarlatan, l-a convins definitiv.

Deci Vasiliu avea o lună de zile în care putea să lucreze pe bulgar. Ar fi fost bine dacă acesta venea la Bucureşti singur. Era însă însoţit de nevastă-sa şi fică-sa, doamnele pe care le văzuse Ilie coborând din maşină alături de grec, cu o seară mai devreme. Să fi fost singur, ar fi rămas în sarcina lui Zozo să-l zăpăcească; ea ar fi ştiut ce să-i facă.

Stând puţin pe gânduri, Vică Vasiliu a mai cugetat ceva: fata bulgarului nu era chiar de lepădat. Singură la părinţi, zece milioane zestre… E ceva. În două zile după ce a văzut-o, a şi avut antecedentele fetei. Cam ciudată, puţin neserioasă, cu o cultură făcută în doi peri. Tocmai ce nu-l interesa pe el. Mai greu era că fata se afla logodită de vreo doi ani cu un tânăr avocat din Bazargic.

Într-una din zile a căutat să stea câteva minute singur cu fata şi ea i-a primit curtea. Era dornică de aventuri. Într-o seară a luat pe bulgar cu familia la teatrul, unde juca Zozo. După spectacol s-au dus la un local de noapte. Zozo a apărut ca din întâmplare şi pentru că era „rudă” cu inginerul Vasiliu, s-a aşezat la masa lor.

A doua zi inginerul Vasiliu s-a dus cu doamna şi domnişoara Priboief la curse, iar Zozo le-a căutat, fără să

le anunţe, la hotel unde se afla doar domnul Priboief. Bulgarul se lăsa greu cucerit, nu era muieratic; a tratat-o pe Zozo cu de toate şi i-a ţinut de urât până s-au întors ceilalţi de la curse. Zozo n-avea motiv de descurajare, căci reuşise să smulgă bulgarului o invitaţie pentru a doua zi la cinematograf. În plus: amânarea plecării la Bazargic cu două zile.

Când s-au întâlnit a doua zi, bulgarul i-a propus lui Zozo ca, timpul pe care îl vor pierde la cinematograf, să-l petreacă mai bine la un local. Cum au petrecut acest timp, nu l-a interesat pe inginerul Vasiliu, pentru că cu cât întârzia mai mult familia Priboief la Bucureşti, cu atât el pătrundea mai adânc în inima domnişoarei Vesca. În seara când Ilie Vîscu zărise pe Vasilis în uşa cafenelei „Corso”, acesta se întorcea cu fata dintr-o aventură pe care o făcuseră în doi. Pe doamna Priboief o luaseră cu maşina de la hotel, după ce terminaseră escapada. După această întâmplare era oarecum sigur de fată. Avea doar nevoie de consimţământul tatălui ei.

Adunaţi, toţi trei, la „Corso”, au pus la cale cum să reuşească gândurile lui Vasilis. El avea un plan diabolic, l-a explicat şi urma ca de a doua zi să-l pună în aplicare. Rolurile au fost împărţite. Zozo a plecat prima de la

cafenea. Rămânând singur cu Ilie, Vasilis i-a mai dat ceva bani. Dacă totul reuşea de minune, ieşeau fiecare cu situaţia aranjată pentru o viaţă fără muncă.

Ilie pipăia banii puşi cu îngrijire la piept. Acolo lângă inimă. Bănuţii lui! Ce rău era, acum două zile, fără bani! Se dusese spre seară să găsească flaşnetarul din poarta Cişmigiului, dar bătrânul lipsise tocmai în ziua aceea. A trecut prin grădină şi a găsit banca acolo unde o lăsase. Patul lui. Îngrozitor pat! Jurnalele erau şi ele, cum le lăsase.

Privind perechile de dansatori, Ilie Vîscu s-a cutremurat. Gândea la banca din Cişmigiu. Acolo ar fi dormit şi în noaptea asta, dacă nu-i trecea prin minte să se ducă la Marin şoferul. Băiatul ăsta a fost norocul său. Dacă nu trebuia să-l aştepte în faţa cafenelei, azi n-ar fi avut atâţia bani în buzunar. Nici aşa de îmbrăcat n-ar fi fost. O clipă dacă întorcea capul, când maşina grecului s-a oprit în faţa localului, lucrurile ar fi fost cu totul altfel. Numai o clipă. Datorită acestei clipe a putut să aibă azi o femeie frumoasă, pe care mulţi bărbaţi o doreau şi-ar fi plătit-o regeşte. Tot clipa aceea i-a dat ocazia să stea aici, să bea, să petreacă, s-o aştepte pe Filomela, pentru a se duce cu ea.

Ilie zâmbi senin, fără pic de tristeţe, gândind ce-ar fi spus Filomela dacă ieri, i-ar fi făcut curte, în halul în care se afla îmbrăcat. Poate că nici n-ar fi putut să ajungă până la ea. S-ar fi ferit de el, ca de un om periculos. Astăzi, e elegant, are unghiile lustruite, degetele parfumate. Le-a lustruit o fată dintr-un magazin elegant. Fata s-a cam uitat urât la unghiile lui necioplite, dar n-a mai zis nimic, căci a plătit-o bine. Şi pe Filomela a plătit-o bine, i-a dat o mie de lei pentru o simplă sărutare. În noaptea asta o va simţi goală lângă el, în pat, o va strânge în braţe şi va fi a lui cât i-o place. La ziuă îi va lăsa în pat două mii de lei, aşa hotărâse. O fată care este plătită nu poate să mai pretindă ceva de la un bărbat. Ilie ştia acest lucru, acest fel de a se purta cu femeile, pentru ca ele să-l lase în pace. Se gândea şi la o femeie pe care s-o iubească. Va veni şi aceasta, mai târziu, când îşi va face o situaţie. O femeie frumoasă, cultă, manierată, care să-l iubească şi ea, cu care să înceapă o viaţă superioară.

Filomela termină de dansat şi veni de se aşeză pe genunchii lui, ameţită de joc şi băutură. Erau la a patra sticlă cu vin. Marin se ameţise şi dansa cu o tânără de la altă masă. După cum privea spre Ilie se înţelegea că-şi găsise şi el o pereche.

— Mergem? întrebă Filomela, după ce sorbi un pahar cu vin şi ciuguli câteva alune dintr-o farfurie.

— Cum vrei tu, răspunse Ilie. Ceasul este unsprezece şi jumătate.

— Când o fi douăsprezece, plecăm.

— Bine, puicuţo.

Era atât de mulţumit, că ar fi sărutat pe toată lumea de fericire. Ceru chelnerului să-i facă plata, cântând. Plăti fără să controleze lista, dădu un bacşiş gras, trimise şefului de orchestră cinci sute de lei. Ce mai avea de făcut? Femeii bătrâne care vindea alune îi dădu o sută de lei pentru nimic.

La ora douăsprezece se ridicară să plece. Marin veni să le spună că-i va duce acasă cu maşina, dar el se va reîntoarce. Ilie îi plăti pentru tot timpul petrecut împreună şi renunţă la serviciile lui. Îl lăsă să-şi continue dragostea. Găsi altă maşină cu care porniră.

În maşină aprinse o ţigară şi scoase un oftat lung. Ieri spre seară, nu fumase de şase ore când găsise un muc de ţigară pe treapta unei prăvălii. S-a chinuit să aprindă mucul, dar n-a putut, era prea ud şi stâlcit. Acum fumează ţigări scumpe.

— Ce ai? întrebă Filomela. De ce eşti aşa de trist?

— Nu am nimic, răspunse el, afară de dorinţa de-a te avea pe tine.

— Zău? zâmbi ea, încântată.

El îi cuprinse şoldurile cu un braţ, iar o mână o vârî în sânul fetei.

— Ai să fii dulce? o întrebă.

— Da. Mi-a fost dor să ne vedem mai repede în pat, de aceea am cerut să mergem.

Şoferul înţelese idila şi făcu întuneric în maşină. Ilie atrase fata spre el şi-i cuprinse gura fierbinte, într-un sărut lacom.

— Spune-mi, o întrebă el, când se aflau în pat acasă, după prima împreunare, făcută fără să se mai dezbrace, în fugă, nerăbdători, ca şi când le-ar fi fost frică să nu-i despartă cineva, spune-mi, dacă aş fi eu un vagabond jerpelit, mizerabil, murdar, ud ca un câine fără stăpân, te-ai mai uita la mine?

Fata îl privi surprinsă, nu prinsese tocmai bine sensul întrebării.

— Ce vrei să-mi spui? zise ea îndreptându-se cu faţa spre el. Cravata i se desfăcuse la gât, sau şi-o desfăcuse singur, dar gulerul cămăşii fiind desfăcut se vedea prin el gâtul alb, solid al bărbatului. Filomela i-l admiră şi se

îngrozi când Ilie pomeni de mizerie. Ea îl vedea alb, strălucitor, elegant, vărul adevărat al stăpânului ei.

Ilie zâmbi. Nu-i mai lămuri întrebarea, pe care i-o pusese mai înainte.

— Am glumit, zise el şi trase uşor din corsajul desfăcut al fetei, o rodie pufoasă, caldă, depunând apoi o sărutare pe sfârcul roz care palpita ca un fluture căzut în albul unei căni cu lapte.

VI

Uşa turnantă a hotelului „Maciste” se răsuci, hodorogită, scoţând sunete asurzitoare. Pe ea apăru o femeie hidoasă la vedere, cu nasul tăiat, sau muşcat pe vremuri, de cine ştie ce amant furios. Poate că atunci să fi fost frumoasă, dar acum desfigurată, ar fi făcut mai bine să-şi acopere faţa.

— Ai adus cafelele, Zambilico? o întrebă portarul cocoşat, care-şi punea în ordine nişte hârtii, la o masă din colţ. S-ar fi crezut că şedea pe scaun, dar apăru pitic de după masă, cu două mâini lungi care-i treceau dincolo de genunchi.

— Le-am adus, fonfăi femeia cu nasul tăiat, sau muşcat. Ale cui sunt?

— Vezi, la numărul cinci. Bate la uşă, e un domn cu o domnişoară.

Cârna înaintă, grăbită, spre uşa coridorului. Portarul trecu la locul său, continuând să-şi numere hârtiile. Hotelul „Maciste” era un han dosnic, deocheat, plin de ploşniţe şi de femei stricate. Un om de treabă n-ar fi înoptat în el, de teamă să nu ajungă la ziuă, fără hainele de pe el. Hotelul devenise iresponsabil, nici poliţia nu

avea ce-i face, dar era tolerat pentru că în el, la desele descinderi care se făceau, erau prinşi mai uşor o mulţime de infractori care, cu tot pericolul din hotelul „Maciste” tot aici se puteau odihni mai în siguranţă fără acte. Ziua era refugiul stricatelor de pe cheiul Dâmboviţei, unde-şi aduceau bărbaţii prinşi cu arcanul. Cocoşatul nu se uita în ochii clienţilor, nu-i cunoştea, nici nu se interesa de ei, rămânea mut şi fără vedere, ceea ce făcea foarte mult pentru aventurierii sentimentali. Murdăria şi starea rea a mobilelor din hotel, erau trecute cu vederea, dacă era vorba să întârzie în el cel mult o oră sau chiar două.

Zambilica se îngrăşa gâfâind fericită.

— Iată, zise ea către portar, mi-a dat doi poli bacşiş. Bună domnişoară! Şi frumoasă a naibii; cine o fi?

—Nu ştiu, răspunse cocoşatul, n-a mai venit pe aici e prima oară când o văd. Nu-i din alea de pe stradă…

— Asta? Cum o să fie de pe stradă? E fată cu pension, ce, nu se vede!… Frumoasă şi tânără. Să tot aibe douăzeci de ani. Moşul se ţine bine, l-ai văzut? Bătrân, dar tare în vână. Ăsta trebuie să fie vreun bogătaş, care o întreţine pe fată. Se întâlnesc mai pe departe, că o fi însurat şi o avea copii… Mă duc să le aduc rom…

Cârna plecă grăbită împingând cu umeri laturile uşii

turnante.

— La ce dracu mai ţineţi uşa asta! se supără ea. Nu-i bună de nimic, nu vezi?

Cocoşatul luă un ciocan de pe o laviţă şi veni la uşă. O cercetă cu privirea, de sus până jos, şi-i descoperi defectul. O şipcă de la mijloc ieşise din cuie şi împiedica răsucirea celor patru foi. Se puse cu ciocanul pe şipcă, bătu cuiele la loc, până ce se convinse că era bine. Apoi puse ciocanul de unde îl luase şi scotoci în sertarul mesei până găsi o cutie mică cu unsoare. Unse cu ea resorturile din centrul celor patru uşi, oprind astfel, pentru câtva timp, scârţâitul asurzitor, pe care îl făceau la învârtire.

Când veni Zambilica cu romurile se declară mulţumită de schimbarea uşii.

— Aşa mai merge domnule Grigoraş… Mă duc cu romul. Îmi place să văd fata asta. Eh, aşa eram şi eu la vârsta ei…

Portarul privi în urma cârnei cu un hohot de râs. Se redresă repede căci pe uşa turnantă apăru o pereche de tineri.

— Sus, le spuse el, camera zece. Poftiţi cheia… Zambilico!… Condu pe *Domnii*…

Zambilica apăru din coridor şi luă cheia din mâna

portarului. Lucrurile se petreceau maşinal, căci fiecare persoană ştia despre ce era vorba. Dar tânărul care însoţea femeia care îl cucerise, privi întrebător spre portar. Nu cunoştea metoda de plată din hotel.

— Plătiţi sus, femeii, îi spuse el, înţelegând ce vroia. Domnul ce doreşte? întrebă serviabil pe un tânăr care intrase singur neînsoţit de vreo femeie. Era doar hotel pentru întâlniri amoroase şi, apariţia unui bărbat singur, părea curios. Noul sosit stătu puţin pe gânduri, până să spună ce vroia, ceea ce făcu pe portar să creadă că-i un tânăr ageamiu, care doreşte o cameră. Iubita şi-o fi lăsat-o să aştepte cine ştie prin ce colţ de stradă. Vreţi o cameră? îl întrebă portarul ca să-i ajute.

— Nu, altceva vreau să te întreb pe dumneata, vorbi tânărul calm. Am întâlnire aici cu un domn şi o doamnă. Domnul Priboief şi domnişoara Zozo Lemnaru, au tras la camera numărul cinci.

Portarul rămase puţin pe gânduri; nu-i plăceau complicaţiile. Camerele hotelului „Maciste” se închiriau numai la perechi amoroase; pasagerii nu erau oameni de afaceri când intrau acolo. A treia persoană într-o cameră, însemna bucluc, scandal, trădare, adulter descoperit, ceva care strica liniştea hotelului şi alarmează poliţia. Ceva

neplăcut, în orice caz. Dragostea se face numai în doi şi, în camerele acelui hotel, numai dragoste se făcea.

— Domnule, începu portarul cu tonul omului nemulţumit, camera numărul cinci, este ocupată de două persoane, pe care nu ştiu cum îi cheamă, dar nu mi-au spus că vor fi căutate de cineva… Aşa că nu vă pot face nimic. Aşteptaţi până ce vor ieşi.

— Dar am vorbă cu dumnealor, insistă tânărul, să ne întâlnim aici, înţelegi?

— Înţeleg eu, dar nu se poate, n-am voie să bat la uşa pasagerilor, nechemat. Aici pasagerii vin pentru un anumit lucru, vorbi zâmbind cu înţeles, portarul. Eşti bărbat şi ştii toate acestea.

— În cazul acesta, lasă-mă să bat eu, zise tânărul care începuse să se enerveze.

— Nu se poate. Dacă nu vor să primească pe nimeni?

— Nu o să-mi deschidă şi gata! Îţi spun că mă aşteaptă. Cred că nu stau în cameră cu uşa descuiată?

— Nici eu nu cred.

Tânărul porni spre coridor aproape fără voia portarului. Era prea elegant şi distins ca să-l poată respinge cu forţa. Privi doar în urma lui, nemulţumit. Când străinul îl întrebă prin semne dacă partea coridorului pe care

apucase să meargă era bună, îi răspunse tot prin semne, mâhnit. Apoi îşi văzu de treabă, mai departe, ocupându-se de alţi doi tineri care veniseră şi ei să închirieze o cameră.

Pe coridor Ilie Vîscu căută să-şi aranjeze o figură de disperat. Îşi ciufuli părul şi-şi scoase cravata deasupra hainei. Gulerul cămăşii îl răsfrânse în sus, ca să aibă cât mai mult aerul unui om chinuit. Era amantul înşelat de femeia pe care o iubea şi-i tocase aproape întreaga avere. Acum o prindea cu alt bărbat la hotel şi va încerca s-o împuşte.

Planul era făcut de Vasilis, ca să-l aibă pe bulgar la mână cu un secret. Tot el va căuta să aplaneze conflictul în aşa fel să nu afle presa nici doamna Priboief.

Ilie numără şirul de camere şi descoperi tăbliţa cu 5 atât de murdară, că era să n-o recunoască şi să intre în altă cameră. Privi pe gaura cheii şi auzi voci în interiorul camerii. Zozo cânta un şlagăr modern. Era desigur, goală, după cum se învoiseră, Ilie ştia că uşa o lăsase Zozo deschisă, anume. Puse mâna pe clanţă şi deschise uşa, fără să bată. Zozo era pe pat goală, iar domnul Priboief numai în cămaşă se privea în oglindă. Femeia dădu un ţipăt şi se azvârli sub cearceaf, ruşinată, în timp ce bulgarul rămăsese cu gura căscată privind pe noul sosit prin

oglindă.

Ilie scoase revolverul pe care îl avusese la îndemână în buzunarul paltonului şi începu să urle, disperat:

— Te-am prins, ticăloaso!

Întinse revolverul să tragă, cu mâna tremurând de emoţie, acţiune atât de încet întreprinsă, că-i dădu putinţa bulgarului să se răsucească repede pe loc, ca să-i apuce pumnul şi să încerce a-i lua arma. De altfel consemnul era să nu tragă, ci numai să sperie pe bătrânul comerciant de grâne. Se întâmplă ca Ilie să găsească în acesta un rival solid care luă lucrurile în serios. Priboief era voinic şi-i apucă mâna, răsucindu-i-o în aşa fel, că scăpă arma imediat pe podea.

— Acum să stăm de vorbă puţin, zise Priboief, după ce împinse revolverul cu o lovitură de picior spre un perete. Ce vrei dumneata?

Ilie Vîscu se făcu roşu la faţă, căutând să-şi menţină furia cu care venise. Nu se aşteptase să fie dezarmat din prima clipă, mai trebuia să facă câteva exchibiţii de amant disperat, cu arma prin cameră. Zozo părea moartă sub cearceaf unde se vârâse.

— Este logodnica mea! tună cu un aer de demnitate jignită, Ilie. Vreau s-o pedepsesc pentru mârşăvia comisă.

Dumneata nu mă poţi opri cu nimic, se adresă lui Priboief, mai ales că nu-ţi atribui nicio vină. Eşti liber să pleci şi să mă laşi cu această femeie nedemnă care n-a ştiut decât să mă facă să pierd întreaga avere, pe care am avut-o… Te voi pedepsi, mârşavo! Nu mai poţi spune că nu te-am prins de data asta.

Făcând gesturi de mare enervare, Ilie Vîscu începu să umble prin cameră, izbucnind furios la fiecare pas. În acest timp Priboief luă revolverul de jos şi cu el în mână începu să se îmbrace, căutând să se afle tot timpul între cei doi rivali, pentru a nu da ocazia amantului încornorat să se repeadă la amanta infidelă.

— Domnule, începu Ilie, dând dovada că se calmase, prin vocea liniştită cu care vorbea, te rog foarte mult, pleacă dumneata. Îţi dau cuvântul meu că nici nu vreau să ştiu cum te numeşti. Dar te rog, pleacă.

— Nu se poate! ţipă disperată Zozo de sub cearceaf. Nu vreau să rămân singură cu acest criminal. Te rog, domnule Priboief, du-te şi telefonează vărului meu, inginerul Vasiliu, să vină aici ca să mă scape din mâinile acestui om, pe care nu-l mai iubesc.

Ilie Vâscu strânse pumnii furios şi se adresă cearceafului care acoperea pe Zozo.

— Inginerul Vasiliu? Un moment. L-am anunţat eu, când am pornit încoace, ticăloaso! Nu credea, dar acum se va convinge de adevăr. Inginerul Vasiliu e un om de onoare şi se va mâhni foarte mult, când va vedea ce poamă bună eşti. Trebuie să apară din clipă în clipă.

Priboief se făcuse galben la faţă, auzind că va veni inginerul Vasiliu. Se opri cu haina îmbrăcată pe jumătate şi cu gura căscată spre Ilie Vîscu.

— O să vină inginerul Vasiliu aici? întrebă el, necrezându-şi auzului.

— Da! confirmă grav, Ilie, Este vărul doamnei. Domnul Vasiliu mi-a garantat cinstea acestei femei. Am vrut să-i dovedesc că se înşală.

Priboief căzu pe pat. Fruntea îi era brobonată de o sudoare apărută pe neaşteptate.

— E un om pe care nu vreau să-l întâlnesc aici, spuse el nefericit.

— Cu atât mai bine, puteţi pleca imediat, continuă Ilie, manierat, arătându-i uşa cu amândouă mâinile. Nu vă reţine nimic; am spus de la început că nu vă consider vinovat de ceva.

— Nu vreau să pleci! ţipă, din nou disperată, Zozo. Mă strânge de gât, criminalul.

— În ce încurcătură am intrat, oftă Priboief. Cel mai bun lucru ar fi să ieşim amândoi şi să lăsăm pe doamna să se îmbrace singură.

— De acord, zise Ilie, dar fu prea târziu. Se auziră ciocănituri în uşă, apoi uşa se deschise şi apăru inginerul Vasiliu. Privirea lui era cruntă, părea un om indignat că fusese luat de la treburile sale importante şi chemat la nişte nimicuri care nu-l interesau. Începu grav, mustrător, către Ilie:

— Domnule, nu înţeleg să patronez astfel de intimităţi scandaloase. Pentru ce nu mă laşi în pace? Nu-ţi sunt obligat cu nimic şi nu mă interesează ce face logodnica dumitale într-o cameră de hotel cu domnul Priboief, pe care îl văd aici.

Sfârşi. Deschise uşa şi ieşi cu acelaşi aer de indignare, cu care venise.

PARTEA II-a

VII

În dreptul străzii Regale, Ilie Vîscu sări din tramvai, fără a mai aştepta să se oprească la staţie. Cu această ocazie lovi greu, cu cotul, pe un domn care i se pusese în drum, pe neaşteptate.

— Scuzaţi-mă! zise Ilie, timid. N-a fost cu voia mea... Dar domnul trecuse drumul, fără a ţine seama de scuzele celuilalt. Nici măcar nu se opri să vadă cine îl lovise atât de tare.

Ilie ridică din umeri, mulţumit că scăpase şi porni mai departe. Privi casele de pe strada Academiei, iscodind firmele ca să poată descoperi un număr după care să se orienteze. Numerele caselor din centrul capitalei constituie cea mai oribilă anomalie. Niciodată nu le poţi găsi la locul de unde se pot vedea. Sau sunt lipsă, sau sunt greşite şi vechi, sau sunt duble şi triple pe acelaşi perete.

Cu mare greutate, Ilie găsi casa pe care o căuta. Era o clădire veche, cu o cârciumă săracă în faţă. Deschise uşa localului şi întrebă pe un băiat zdrenţăros, care frigea nişte mititei, la un grătar afumat:

— Flăcăule, unde este redacţia ziarului „Apocalips”? Băiatul vroi să pufnească în râs, dar se opri, acoperindu-şi

gura cu latul cleştelui de fier pe care îl ţinea în mână. El gândise că directorul acelui ziar, venea mereu în cârciuma lor şi jupânul îi zice „Domnul Apocalips”, mai mult în bătaie de joc. Directorul era un bărbat mic şi pipernicit, de care râdeau mai toţi clienţii localului. De aceea îi veni şi lui să râdă.

— În fund, pe gang, spuse băiatul. Are o firmă atât de mare, şi deschise braţele, întinzându-le până nu mai putu.

Ilie ieşi cam nemulţumit; băiatul se arătase puţin obraznic. Descoperi gangul şi înaintă prin el, până ce dădu de o uşă mare. Deasupra uşii era, într-adevăr, o firmă uriaşă:

„APOCALIPS”
Mare cotidian periodic. Ziar de luptă
şi **curaj românesc**
Director, proprietar:
ANGHEL VODĂ-LĂCUSTĂ

Casa nu avea etaj şi Ilie Vîscu înţelese că toată redacţia „marelui cotidian periodic” nu putea să fie decât în cele două cămăruţe de jos, care făceau un cot cu restul casei. Nu se prea pricepea el în ale gazetăriei, dar îşi dădu

seama că „Apocalipsul” de faţă, numai un ziar serios nu se putea numi.

Uşa nu avea sonerie şi bătu cu degetul în geam. Apăru imediat un tânăr subţirel cu o gură mare ieşită în afară cu ambele maxilare, ca o trompă de elefant.

— Pe cine cauţi dumneata? întrebă „ziaristul”, căci ziarist era, dacă ţinea ostentativ un toc ieftin între două degete.

— Caut pe domnul Ionel Mateiaş, a spus Ilie, după ce mai privi o dată cartea de vizită pe care o scosese dintr-un buzunar.

— Personal, răspunse celălalt. Eu sunt. Care-i numele dumitale?

— Ilie Vîscu.

— A! Da-da, domnul Ilie Vîscu, îşi forţă Ionel Mateiaş memoria, ca şi când avea o mie de nume în gând… Poftim înăuntru, domnule Vîscu. Sunt singur; putem vorbi liniştiţi… Domnul director al nostru e cam bolnav, am telefonat acum profesorului Nasta ca să meargă să-l vadă. Mi-a răspuns că maşina sa este în reparaţie şi i-am trimis-o pe-a noastră… Aşa că, ia loc domnule Vîscu, şi scuză-ne deranjul din redacţie. Aşa suntem noi, gazetarii: neordonaţi, ca orice om care gândeşte şi cugetă ceva

deosebit de viaţa asta de toate zilele.

Ilie Vîscu luă loc pe un scaun hodorogit, într-un scârţâit îngrozitor, până ce-şi găsi locul. Toată mobila din interior era în felul scaunului pe care se aşezase. Nu-i vorbă că în redacţie nu se afla decât o masă într-un colţ, alta la mijloc, trei scaune şi un cuier pe care şedea agăţat un paltonaş pirpiriu; al lui Ionel Mateiaş, desigur, şi o pălărie. Pe pereţi şedeau, spânzurate, câteva tablouri neînrămate, prinse în ţinte negre.

Ionel Mateiaş se scuză:

— O clipă domnule Vîscu. Mă ierţi, că trebuie să dau un telefon.

Aparatul era pe masa din colţ, acoperit de nişte jurnale desfăcute, pe care le citise redactorul, înainte de a veni musafirul. Le azvârli pe podea şi ridică receptorul. Gestul se înţelege era făcut mai mult ca să fie văzut aparatul de telefon.

— Iată domnule Vîscu, zise Mateiaş, toată ziua vorbim la telefon. Mereu suntem chemaţi de unii oameni, care ne cer diferite servicii… Alo! Casa domnului deputat Ioşca? Da? Aici este ziarul Apocalips… Mulţumese, mulţumesc… Când vine domnul deputat? Mâine? Mulţumesc.

Închise cu un deget aparatul, apoi îl desfăcu din nou,

formând alt număr.

— Cu domnul ministru vreau să vorbesc, spuse el în pâlnia receptorului. Ilie Vîscu nu auzi niciun sunet de răspuns, dar gazetarul continuă: Bună ziua, domnule ministru! Ce mai faceţi? Aici este amicul dumitale, Mateiaş, da-da!… Când să vin pe la dumneavoastră? Astă-seară? Oh, nu pot, zău! Iau masa cu altcineva… Dar mâine dimineaţă, sigur, la cafea… La revedere nene ministrule, ura! Pregăteşte-mi materialul, că voi veni… Ura!

Ionel Mateiaş lăsă receptorul şi se aşeză pe un scaun cu un aer de om eliberat dintr-o muncă grozavă. Îşi trecu degetele prin păr, foarte satisfăcut.

— N-ai idee ce greu este să împaci p'aceşti oameni mari. De o săptămână mă cheamă ministrul agriculturii, ca să-i iau un interviu. Eu nu pot, nu pot domnule Vîscu să scriu bine, despre un om, pe care îl cred prost. Şi acest ministru, care este profesor universitar, e un prost. Un mare prost. Fug de el şi totuşi mă găseşte, umblă după mine, mă descoperă, chinuindu-mă să-l satisfac. Oamenii aceştia nu se gândesc că am şi eu conştiinţă, camarazi, care mă vor lua la rost, auzind că-i laud, fără să merite…

Aducându-şi aminte că avea ceva de discutat cu

vizitatorul, se opri, ridicându-se de pe scaun. Îl împinse într-o parte, ca să poată avea loc spre a se plimba. Cu mâinile în buzunar, pătruns adânc de cele ce avea să urmeze, Ionel Mateiaş începu:

— Cazul dumitale e foarte grav, domnule Vîscu.

— Care caz? întrebă acesta. Eu nu ştiu nimic.

— Nu ştii? Adevărat?

— Adevărat. Dumneata uiţi că nu mi-ai spus pentru ce mă chemi.

— Ai dreptate. Am atâtea în capul meu că, cu toate că sunt unul dintre cei mai bine cotaţi gazetari, totuşi nu le pot ţine minte pe toate… Să-ţi spun despre ce este vorba: în proximul număr al ziarului nostru, urmează să apară un reportaj senzaţional, în care numele dumitale va figura ca al unui erou principal.

— Al meu domnule? întrebă Ilie Vîscu, contrariat.

— Da-da, al dumitale. E cazul de la hotel „Maciste”. Dumneata ţi-ai surprins logodnica, una dintre cele mai cunoscute femei din teatru, în pat cu un domn Priboief, comerciant din Bazargic.

— De unde ştii dumneata asta? sări Ilie speriat bine, de data aceasta.

— Am mijloacele mele de informaţii.

— Dar nu este adevărat, încerca Ilie să nege.

— Am văzut cu ochii mei, domnule Vîscu, ce naiba? Eram acolo, ştiu că ai vrut să faci uz de revolver. Un gazetar bun ştie tot.

— Şi ce te interesează această întâmplare, care mă priveşte personal?

— Pe mine nu mă interesează, dar pe cititori, da. Gazeta noastră n-a mai apărut de mult şi vroiam ca prin cazul dumitale să ne reabilităm faţă de cititori. Ar fi ceva grandios:

„Scandalul de la Hotelul Maciste”

— Dar eu nu sunt vreun om mare, ca să zici că o să pasioneze lumea cazul meu. N-o să se alarmeze nimeni.

— Atunci să-i dăm drumul, nu?

— Ce-ai cu mine domnule?

— Cu dumneata nu prea am ceva, cât cu celelalte persoane, înţelegi?

— Înţeleg, răspunse Ilie. Spune drept, vrei bani?

— Eh, făcu gazetarul, eu nu umblu după bani… am nevoie de glorie.

— Dar dacă ţi s-ar da bani, te-ai lipsi de glorie?

— Şi da, şi nu, depinde…

— Depinde de sumă, vrei să spui?

— Da, cam aşa ceva.

— Cât vrei?

— Zece mii.

Ilie Vîscu stătu puţin pe gânduri, apoi declară:

— Domnule Mateiaş, nu-ţi pot da acum răspunsul, dar dacă vrei să ne vedem astă seară, ar fi mai bine.

— Bun. Unde ne vedem?

— Tot aici, la ora şapte.

— S-a făcut domnule Vîscu şi te rog să nu-mi iei în nume de rău fapta. Îmi place să lucrez cinstit, de aceea am vrut să stăm de vorbă întâi, apoi să public cele ce ştiu.

Ilie Vîscu ieşi, fără să dea mâna celuilalt. I se păru că tot trecutul său de hoţ păgubos, borfaş din cauza mizeriei şi a visurilor fără rost, era mai curat ca prezentul acestor oameni ticăloşi, care au dreptul să se numească gazetari, scot gazete, au case în centrul capitalei şi se numesc moralişti publici. Ce naiv a fost când roşea de mârşăvia faptelor sale! Sunt alţi oameni mai murdari decât el.

E drept, şi fapta sa de la hotel Maciste, a fost o ticăloşie. Pentru a servi pe Gherase Vasilis, înscenaseră comedia cu prinderea în flagrant delict de adulter a „logodnicei” sale.

Grecul a vrut să-l aibă la mână pe bulgar, pentru a-l forţa să-i acorde mâna ficei sale, cu care se înţelesese înainte. Grecul reuşise; domnul Priboief începuse să se obişnuiască cu gândul că ingigerul Vică Vasiliu va fi ginerele său.

Ilie Vîscu se simţi înfrigurat. Era un ger subţire. Ca să se încălzească intră într-o cafenea de pe Calea Victoriei. Aici, în faţa unui pahar cu ceai fierbinte dădu drumul gândurilor mai departe. Urzeala grecului, nu se oprise numai la cazul petrecut în hotelul Maciste. A urmat a doua potlogărie. Afurisit, grecul! Vroia să aibă la mână şi pe Vesca Priboief, viitoarea lui soţie. Fata nu prea era hotărâtă, avea o fire nestabilă, îi plăceau „bărbaţii", nu un singur bărbat. La Bazargic mai avea un logodnic, cu care trebuia s-o rupă, cum mai rupsese şi alte logodne şi cum putea să rupă şi logodna pe care urma s-o facă la Bucureşti cu inginerul Vasiliu. De acesta se ataşase uşor, nu atât că era bărbatul pe care îl visase ea, ci mai mult că avea maşină frumoasă. Ei îi plăceau maşinile frumoase, era sportivă; alerga nebuneşte pe şosele, conducând singură maşina pe care i-o cumpărase tatăl său. De maşina inginerului Vasiliu se înamorase, imediat. De inginer mai puţin, sau defel poate.

Ca să fie sigur de fată, grecul s-a gândit s-o aibă la

mână, aşa cum avusese şi pe tatăl ei. N-au trecut decât câteva zile şi-a pus la cale altă înscenare. De data asta fără Ilie Vîscu.

Într-o zi, după amiază, Vasilis a adus pe Vesca la el. Acasă părinţii ei ştiau că sunt duşi la cinematograf. Fata mai venise în camera lui, ştia rostul. Cum a intrat pe uşă a început să-şi arunce rochiile de pe ea. Îi plăcea şi-n dragoste să fie sportivă, repede. După ce i s-a oferit o oră iubitului ei, viitorul său logodnic şi soţ, goală, cum îi plăcea să se dea, a vrut să se îmbrace, tot repede, ca să poată fugi până-n seară cu maşina la Ploieşti şi să vină înapoi, dar n-a mai avut timp. Pe uşă a intrat, furtunoasă, ţipând ca o disperată, Zozo Lemnaru. De data asta ea era amanta înşelată, îşi prinsese iubitul cu alta în pat. Trucul fusese aranjat de mai înainte. Zozo şezuse cu Ilie Vîscu în camera acestuia. Când au auzit soneria ţârâind de trei ori, după cum se înţeleseseră, Zozo s-a repezit peste cei doi amanţi.

Filomela nu se afla în casă, o trimiseseră într-adins în oraş, ca să nu fie de faţă la tot ce se va petrece. Lucrurile au decurs, aşa cum fuseseră puse la cale, Zozo a ţipat, a încercat să-i scoată ochii lui Vasiliu, apoi să-i smulgă părul domnişoarei Priboief, a plâns şi pe urmă a fugit cu

aceeaşi disperare cu care venise.

— Eşti supărată? a întrebat-o Vasilis pe fată, după ce nebuna dispăruse.

— Defel. Mă amuză mult întâmplarea asta. Dar de ce nu mi-ai spus că ţi-e amantă?

— M-am jenat. De altfel n-am nicio obligaţie faţă de ea, mi-a fost amantă până te-am cunosrat pe tine.

Fata a înţeles scuza; şi ea avusese amanţi până ce-l cunoscuse pe el. Deci, erau chit; iar gândul grecului de a avea pe tatăl şi pe fiica la mână cu câte-o aventură compromiţătoare, reuşise. Vesca nu şi-a dat seama că, prin această aventură, fusese legată puternic de omul care-i vâna zestrea. Nu şi-a dat seama că întâmplarea, dacă ar fi fost publicată într-un „Apocalips" oarecare, numele ei şi-al familiei sale, avea să iasă întunecat, pentru totdeauna.

Ilie Vîscu admira zelul cu care lucra grecul; îi plăcea. Avea energie; ştia să-şi aranjeze cu cap, afacerile. Lui şi lui Zozo, Vasilis le promisese o recompensă demnă de cele douăzeci de milioane, pe care avea să-i ia, în ziua căsătoriei cu Vesca Priboief. Nu-i vorbă că până atunci, erau mulţumiţi de ce le dădea grecul.

După ce bău ceaiul, Ilie se duse la telefon să vorbească

cu Vasilis. Nu-l găsi acasă, Filomela îi spuse că domnul inginer telefonase de curând, spunând că se află la club. Plăti consumaţia şi plecă. Găsi pe Vasilis antrenat la un joc de cărţi şi-l chemă de o parte.

— E ceva interesant, îi spuse, ca să-l poată face să lase cărţile din mână.

Retraşi într-o cameră din fundul localului Ilie îi povesti cele ce auzise de la ziaristul Ionel Mateiaş. Gherase Vasilis se înfurie. Cunoştea pe directorul ziarului „Apocalips”, îl miluise de multe ori cu „abonamente” grase, pentru ziarul său, care apărea de trei-patru ori într-un trimestru.

— Lasă-l pe mâna mea! tună Vasilis. Caută-l la telefon; vezi dacă e la redacţie. Apoi cheamă-mă să-i vorbesc.

Întâmplarea făcu ca directorul ziarului „Apocalips”, domnul Anghel Vodă-Lăcustă, să fie la redacţie. Ionel Mateiaş îi spusese tocmai atunci noutatea:

— Directore, la ora şapte dau o lovitură de zece mii lei.

Directorul aştepta ora şapte, când tocmai sună telefonul.

— Aici directorul ziarului „Apocalips”, spuse el când auzi vocea lui Ilie Vîscu.

— Vorbiţi cu domnul inginer Vică Vasiliu.

— Cu plăcere, dă-mi-l!

— Alo! Ascultă mă, jidane, strigă Vasilis în urechea directorului, prietenul meu, domnul Ilie Vîscu, mi se plânge că vreţi să-l şantajaţi cu zece mii de lei, pentru o chestiune care s-a petrecut cu el la hotelul Maciste.

— Nu ştiu nimic, coane Vică, de chestia asta, pe onoarea mea! Un moment să întreb redactorul meu. Cum se numeşte domnul pe care îl aştepţi la ora şapte? se adresă, apoi, lui Ionel Mateiaş.

— Ilie Vîscu.

— Bine. Alo, coane Vică! La ordinele matale. Ce-mi spui să fac?

— Să lăsaţi omul în pace, tâlharilor! Căci pe urmă aveţi de-a face cu mine, auzi?

— Aud coane Vică, aud. Dacă zici matale, nu mai încape vorbă. Ce, numai zece mii de lei am luat eu, de la matale? N-am ştiut, zău! Ştii bine că eu nu vreau să-mi supăr oamenii… Coane Vică, dar nu te superi, anul ăsta nu mi-ai plătit abonamentul…

— Păi nu-s nici două luni de când mi-ai trimis o chitanţă, jidane.

— Aia era pentru anul trecut.

— Aşa? Bine, trimite-mi mâine pe cineva, altă chitanţă.

— De cât s-o fac?

— De cât crezi tu.

— De cinci mii, ca să fie şi pe luna viitoare, nu?

— Aşa.

— Sărut-mâna, coane Vică.

Anghel Vodă-Lăcustă puse receptorul pe furca aparatului şi se îndreptă spre redactor.

— Eşti un bou! îi zise.

— De ce directore?

— Ţi-am spus: eşti un bou, ce mai vrei acum? Din cauza ta era să pierd un client gras. Bine că mă nimerii să fiu aici…

VIII

Ilie Vîscu nu avea niciun prieten de suflet, şi-ar fi vrut să se spovedească cuiva. Filomela era femeie, nu-i putea spune ce avea pe suflet. Marin nu-l înţelegea; când încerca să-i spună ceva despre femeia care-i intrase de curând în minte, şoferul grosolan, l-a cam repezit: „Ce dracu ai şi tu de cazi aşa repede după muieri? Abia începuşi cu Filomela, şi acum vii cu alta. Asta cine mai este?”

Ce să-i mai explice cine era noua femeie care-i cucerise mintea şi-l făcuse neom, când Marin nu era în stare să-l înţeleagă?

A rămas să se consoleze singur cum o putea. Cum o putea! Dar nu putea defel. Asta era vorba. Femeia continuă să-i stăpânească firea, să-l chinuiască, fără să mai aibă poftă de ceva. Începuse să-l plictisească şi viaţa, căci se gândea la situaţia nefericită în care se afla. Depindea numai de gustul lui Vasilis. Dacă acesta nu voia să-l mai ţină în jurul său, îl azvârlea afară ca pe un dinte stricat. Atunci, Ilie ar fi rămas pe drumuri. De aceea era foarte atent la cheltuieli, nu mai arunca banii pe petreceri; pe Filomela n-o mai încărca cu daruri, ca în primele zile de cunoştinţă. Fata înţelese că Ilie fusese larg

numai cât a trebuit s-o câştige. După ce se culcase cu ea, căuta s-o înlăture din preocupările lui. Dacă nu s-ar fi dus ea, la el, în cameră, noaptea, el n-ar fi chemat-o. Într-o noapte l-a încercat, nu s-a dus. A doua zi, Ilie nici măcar n-a întrebat-o de ce nu a venit. Se răcise repede. Ilie strângea bani pentru zile negre. Orice cheltuieli făcea i le punea dublu la socoteală grecului. Aduna bănişorii în buzunarul de la piept, şi se simţea fericit, când îi vedea crescând.

Era mai prost că nu avea un prieten, căruia să-i spună că de cinci zile iubea nebuneşte pe Vesca Priboief. Un prieten care să-l sfătuiască, cum să procedeze, cum să ajungă stăpân pe inima acestei femei. Că l-ar fi înşelat pe Gherase Vasilis, nu i-ar fi părut rău. Grecul nu căuta decât banii fetei, pe ea ar fi dat-o oricui, aşa cum o dădea şi pe Zozo Lemnaru, când voia să-şi facă unele interese. Grecul nu avea inimă, era un ticălos, ca toţi escrocii ticăloşi din Bucureşti. Pe acest om nu l-ar fi menajat, deşi el îl scosese din mocirlă. Dar l-a scos din interes, nicidecum din prietenie. I-a fost frică să nu-l demaşte Ilie Vîscu, tocmai când vâna milioanele lui Priboief. Bulgarul căzuse bine în laţ, consimţise la căsătoria fetei lui cu inginerul Vasiliu. Priboief plecase cu soţia la Bazargic, pentru a aranja

desfacerea primei logodne a fiicei lor. Vesca rămăsese la Bucureşti, locuia la hotel, aşteptându-şi părinţii să revină pentru logodna cu Vică Vasiliu.

Într-o zi, Ilie Vîscu se afla singur, în biroul lui Vasilis. Nici măcar Filomela nu era acasă. Grecul se dusese la club şi-i telefonase lui Ilie să vină şi el acolo, pentru a-i comunica o însărcinare nouă. Vasilis îl cam jignea, nu-i acorda, faţă de lume, titlul de prieten; îl trimitea să-i cumpere ţigări, deşi avea picolii în jurul său; îl trimitea cu flori şi scrisori la diferite femei, treabă pe care putea, foarte uşor, s-o dea unui comisionar. Rar se întâmpla când Vasilis şedea de vorbă cu el, ca şi cu un prieten. În ziua aceea îl chemase prin telefon, tot pentru a-l trimite, desigur, cu vreo scrisoare la una din amantele sale, faţă de oamenii cu care juca cărţi la club. Ilie se ridicase să-şi ia paltonul din cuier şi să plece, când pe uşă a apărut furtunos, Vesca Priboief. Ilie ştia cine era femeia, dar ea nu-l văzuse niciodată. Rămase mirată, dând cu ochii de un tânăr simpatic în biroul viitorului ei logodnic. Tânărul nu era urât defel, avea părul negru, buclat frumos, ochii negrii şi o figură de visător.

— Cine eşti dumneata? l-a întrebat ea, zâmbind.

— Dar dumneata cine eşti? a întrebat-o şi Ilie,

îndrăznind faţă de zâmbetul ei.

— Eu sunt Vesca Priboief, i-a răspuns fata, întinzându-i mâna.

Ilie i-a sărutat-o şi s-a recomandat:

— Ilie Vîscu, secretarul logodnicului dumitale.

— Deci mă cunoşti?

— Nu ştiu cine n-ar vrea să cunoască o fiinţă atât de sublimă ca dumneata.

— Oh, a râs fata, este foarte gentil! Dă-mi voie să-ţi spun şi eu că eşti simpatic. Veve nu mi-a vorbit niciodată, despre dumneata. Să-i fie teamă oare?

— Nu cred, a zis Ilie, încântat, îl ştiu cuceritor de inimi şi stăpân pe ele. Nu are de ce să se teamă de mine; n-am nimic din darurile sale.

Vesca nu i-a răspuns, dar l-a întrebat:

— Îmi dai voie să stau?

— Cum nu. Vă, rog luaţi loc. Totul este la dispoziţia dumneavoastră.

— Ai început să devii protocolar, îmi vorbeşti cu „dumneavoastră”. Fii mai bine gentil, ca la început, şi ajută-mi să-mi scot haina. Vreau să stau ceva mai liberă. Aşa, mulţumesc! Şi fişeul…

Ilie i-a luat haina de pe umeri, pe care a vrut s-o pună

pe cuier. Vesca l-a oprit, apucându-l de un braţ. El a privit-o zâmbind, neînţelegând ce vroia fata.

— De ce ai ochii atât de negri? l-a întrebat Vesca. Şi sunt atât de tulburători, încât pot ameţi o fiinţă mai slabă, crede-mă.

— Pe dumneata, nu cred.

— De unde ştii? Sunt şi eu o femeie căreia îi plac ochii frumoşi.

— Pe-ai inginerului Vasiliu.

— Şi pe-ai dumitale, poate.

— Poate. Vezi? Există îndoială.

— Niciuna.

Fără a mai spune ceva Vesca, puse braţele pe după gâtul lui Ilie, şi-i şopti, privindu-l în ochi:

— Dă-mi o sărutare.

— Dar eşti logodită, răspunse el. Săvârşeşti o abatere.

— Plăcerea nu se discută, domnule. Cum poţi să refuzi o femeie?

— Ai dreptate, zise Ilie şi se grăbi s-o sărute, strângând-o puternic în braţe.

— Ce dulce ai fost! murmură ea, cucerită. Mai vreau o dată. Încă o dată, până ce mă voi sătura.

— Dar nu mă voi sătura eu.

— Ah, îţi stau la dispoziţie, cât timp vrei. Sărută-mă de-o mie de ori, nu mă voi sătura niciodată.

Ilie o sărută fără număr, până ce fata se rupse zăpăcită, din braţele lui.

— Destul! strigă ea. Acum ţine-mi haina te rog, vreau să plec.

— Dar eu cum rămân? întrebă Ilie. Nu m-am săturat.

— Dumneata? Ai dreptate. Vino diseară la hotel Metropol, camera treizeci şi unu, etajul doi. Pentru tine sunt numai de la ora zece în sus.

Apoi a plecat furându-i o sărutare în fugă.

„Iată-mă şi Cassanova! a gândit Ilie Vîscu, după plecarea fetei. Trei femei s-au înamorat de mine, într-o singură casă. Dacă m-aş duce în zece case, nu-i de mirare să am treizeci de femei”.

Când s-a dus să întâlnească la club pe Gherase Vasilis, l-a privit în ochi, fără nicio jenă. Dar grecul l-a luat la rost, în glumă:

— Se vede, cât de colo, că te-ai sărutat cu Filomela. Eşti plin de roşu de buze, până şi pe nas.

S-a dus la o oglindă şi s-a şters pe faţă cu o batistă. Revenind curăţat, grecul i-a spus:

— Te chemasem ca să te trimit la domnişoara Priboief

ca să-i spui că diseară mergem la teatru. Am trimis pe altcineva. Ai venit târziu.

Pentru Ilie Vîscu a fost lovitura cea mai grozavă ştirea pe care i-o dăduse Vasilis. Nu se mai putea duce deci la Vesca în seara aceea. Şi nici nu avea de unde să ştie când putea s-o mai vadă. Disperat a întrebat pe grec la care teatru se vor duce. Fără să aibă ce bănui, acesta i-a spus că are o lojă cumpărată la Teatrul Naţional.

Ilie s-a dus seara la Teatrul Naţional şi s-a convins că cei doi erau acolo. S-a interesat la ce oră se va termina spectacolul. I-a aşteptat la ieşire, i-a urmărit cu o maşină, până afară din oraş la un local de noapte unde, Vasilis şi Vesca, se duseseră să-şi petreacă o parte din noapte. I-a urmărit pretutindeni, dar n-a fost chip ca grecul s-o părăsească pe fată, nici măcar după ce a condus-o la hotel. Nefericit, Ilie s-a întors acasă, obosit, spre ziuă. N-a dormit, s-a chinuit, a zăcut ca bolnav în pat. Filomela a încercat să vină la el în cameră, dar Ilie închisese uşa cu cheia. Nu-i mai ieşeau din minte săruturile celeilalte, îşi simţea gura arsă, ochii stinşi, sufletul încâlcit. De focul acelei fete nu mâncase nimic toată ziua şi era bolnav. Ora nouă, dimineaţa, l-a găsit treaz, cum se culcase, mai zdrobit de atâtea gânduri. N-a voit să mănânce nimic din

ce-i adusese Filomela pe o tavă de argint. I-a spus că era bolnav. A plecat în oraş, fără să-i pese de nimeni. Voia să-şi înece amarul într-o beţie cruntă. L-a găsit pe Marin şoferul în staţia de la Ateneu. Au plecat amândoi să petreacă. A băut şi a plâns, ca un copil fără minte. Nici vinul nu i-a fost de folos, căci i-a mărit mai mult chinul. Spre seară i-a trecut prin minte să vorbească cu Vesca la telefon. Adică atunci a avut mai mult curaj, căci băuse destul ca să-şi piardă timiditatea. A găsit-o pe domnişoara Priboief, singură. A rugat-o să-i ofere o întâlnire. Fata l-a primit cu un hohot de râs la aparat.

— Atât de aprins eşti? l-a întrebat. Cum se poate?

—Te rog! a implorat-o Ilie, nu mă mai amăgi. Te iubesc şi vreau să te văd. Spune-mi: când?

— Când mi s-o face dor de un sărut cald şi de nişte ochi fierbinţi ca ai tăi, o să-ţi telefonez. Numele meu va fi *Dorina.*

L-a lăsat apoi, cu alt hohot de râs, care l-a înebunit pe deplin. Trei zile a stat în biroul lui Vasilis, numai lângă telefon. Când era trimis de grec, undeva, ruga pe Filomela să nu părăsească aparatul de telefon; o făcuse şi pe ea să creadă că este ceva interesant, dacă-i va telefona o femeie. Din această afacere îi va ieşi şi ei un cadou scump.

Telefonul n-a sunat, nici în a patra zi, pentru Ilie Vîscu. În acest timp ziua logodnei inginerului Vasiliu cu domnişoara Priboief se apropia, fusese fixată pentru 1 Martie, peste zece zile.

Afară vremea se menţinea friguroasă, iarna părea a fi în toiul ei, nici nu se simţea apropierea primăverii. Dar, dintr-odată, capriciul lunii februarie, se dădu pe faţă. Într-o dimineaţă apăru un soare puternic care începu să topească zăpada, fără pic de milă. Pe Calea Victoriei apărură ghioceii aduşi în vârfurile degetelor de ţigăncile florărese. Fiorii primăverii răscoliră şi mai puternic simţurile lui Ilie Vîscu. Pătruns adânc de sentimentul dragostei ce-i purta domnişoarei Priboief, cumpără un mănunchi mare de ghiocei, pe care îl trimise fetei la hotel, printr-un comisioner. Îi făcu şi o scrisoare. Dresă trimisul, ca să dea scrisoarea, numai în cazul când va vedea că era singură; altfel să-i spună că florile sunt trimise de un domn necunoscut.

Primăvara, oricât de friguroasă ar fi ea, ajută îndrăgostiţilor. Ilie Vîscu avu noroc. Vesca îi trimise vorbă că la ora patru după amiază, va veni în faţa Fundaţiei Regale.

La ora patru. La ora unu Ilie Vîscu lua masa la un

restaurant de mâna a doua, pe bulevard. Bea cafeaua şi se chinuia, gândindu-se că n-avea un prieten cu care să se sfătuiască, care să-l înveţe ce trebuie să facă cu Vesca Priboief. În schimb se uita mereu la ceas şi i se părea că un minut, era mult mai mare decât o zi. Minutele treceau greu deşi băuse până atunci aproape un litru de vin; ceea ce însemna că la ora patru ar fi mers pe trei cărări, dacă avea de gând să-şi omoare vremea la restaurant.

— Te salut, domnule Vîscu! Ce mai faci?

Ilie ridică privirea spre cel care îl salutase şi nu-i fu greu să recunoască pe tânărul ziarist, Ionel Mateiaş. Se simţi jenat, dar totuşi îi întinse mâna. Avea nevoie de un om cu care să vorbească, măcar verzi şi uscate. Mateiaş se aşează pe un scaun, fără să-şi ceară voie.

— Ce se mai aude, domnule Vîscu? Cum ai terminat cu chestiunea pentru care venisei la mine?

— Dacă nu mă înşel, dumneata mă chemasei, repară Ilie confuzia celuilalt.

—A, da! Ai dreptate, uitasem. Ai terminat?

— Da, am rugat pe un prieten al meu să vorbească cu directorul dumitale şi mi se pare că s-a ajuns la o înţelegere. Cred că dumneata ştii mai bine.

— Oh, noi, gazetarii, avem atâtea pe capul nostru, că

nu ne interesează un fleac de zece mii de lei. A fost ceva, fără importanţă.

Ilie zâmbi şi-l privi pe gazetarul care considera un fleac suma de zece mii de lei. Era îmbrăcat cu acelaşi pardesiu subţire, pe care îl văzuse în cuierul din redacţie. Cămaşa îi era plesnită pe la gât şi purta o cravată care părea că nu fusese nouă niciodată. Trist dispreţ pentru sume fabuloase de bani!

— Să lăsăm astea, domnule Mateiaş, iei ceva aici?

— Da, o ţuică. Vin de la parlament, unde m-a invitat un deputat din majoritate, ca să-i ascult discursul asupra reformei agrare. Prost discurs! M-a enervat. Eu îi compuneam un discurs mai bun, de mi s-ar fi adresat mie, la început. Ce să le fac, dacă se duc la cârpaci! Se scumpesc la bani.

— Cum?! se miră Ilie Vîscu, pe drept cuvânt, naiv. Deputaţii obişnuiesc să ţină discursuri făcute de altcineva?

— Deputaţii! izbucni Mateiaş, după ce puse pe masă paharul din care sorbise ţuica. Miniştrii, domnule, fac asta; pentru că sunt lipsiţi de pricepere. Sunt oameni de paie… Chelner!… Încă o ţuică, te rog şi câteva măsline. Ce naiba! Nu ştii că eu obişnuiesc ceva la ţuică?

— Scuzaţi, vă rog, spuse chelnerul, şiret. Am uitat.

— Unde iei masa, domnule Mateiaş? îl întrebă Ilie.

— Acasă, monşer, acasă. Eu, după masă, obişnuiesc să mă odihnesc o oră. Noaptea lucrez, foarte mult, scriu. Prepar un volum de poezii, pe care mi-l cere de un an, Delafras. E un asasin, acest editor. Am apucat să-i promit volumul şi nu mai scap de el; toată ziua nu-mi dă pace la telefon. Cu Ocneanu am păţit mai rău, pentru alt volum de poezii. A trebuit să-i trag două palme, chiar la el în librărie…

— Domnule Mateiaş, îl întrerupse Ilie Vîscu, regret foarte mult că trebuie să iei masa acasă. Te-aş fi invitat să mănânci aici. Eu am mâncat binişor. Aş fi voit să mai stăm de vorbă.

— De! Ştiu eu?… Ezită puţin gazetarul. Mi-ar pare rău să te refuz. Deci, primesc. Ar trebui să telefonez acasă, să nu mă mai aştepte cu masa…

Cum ştia că nu avea telefon acasă, şi nici pe cineva care să-l fi aşteptat cu masa, Ionel Mateiaş trecu repede peste capitolul acesta. Ceru chelnerului să-i aducă lista de masă şi-şi scoase paltonul. Ilie îl oprise, din motivul pe care îl spusese, ca să aibă cu cine sta de vorbă. Gazetarul era un mincinos de calibru mare, dar lui îi plăcea pentru că prin

minciunile pe care le debita, îl mai scotea din starea de surescitare în care se afla. Nu se pricepea în dragoste, cum nu se pricepuse în toate găinăriile pe care le făcuse în viaţă. Era inadaptabil la orice făcea, nu-şi găsea locul cuvenit, prin forţa slabă pe care o avea, să înfrunte viaţa. Totdeauna a fost subordonat unui om mai tare ca el, dar totdeauna a fost azvârlit, după ce omul acela şi-a făcut treaba cu el. Ca mâine o să-l alunge şi Gherase Vasilis, nemaiavând nevoie de serviciile lui.

Ionel Mateiaş comandase mâncăruri pe care le înfuleca cu nesaţ, lăsând să se vadă că de mult nu mai avusese parte de o asemenea pomană. Când trecu la un alt fel de mâncare, catadixi să vorbească ceva până ce-i va veni friptura poruncită în urma recomandaţiei prietenului său.

— De ce nu intri în gazetărie, domnule Vîscu. Ai un nume original, te-ai lansa repede.

— N-am studii, nici talent, răspunse celălalt.

— Eh, studii! Gazetăria, este o artă care nu se face în urma studiilor. Atâţia miniştri şi deputaţi sunt, care au studii, cu toate acestea apelează la noi, gazetarii, pentru chestiunile de această specialitate. Trebuie să ai talent, ceea ce cred că dumitale nu-ţi lipseşte.

— De ce crezi?

— Se vede omul. Eu sunt un bun psiholog, nu mă înşală niciodată puterea mea de pătrundere. Am voit să-ţi spun de data trecută. Fă-te gazetar, domnule Vîscu şi, într-un an de zile, te asigur că o să calci pe urmele mele. E destul să faci câteva reportaje din viaţa politică şi eşti lansat.

— N-am gazetă.

— Vino la noi, la „Apocalips”. Directorul este un mare animator, a lansat mulţi gazetari. Eu sunt o creaţie de-a lui; acestui om trebuie să-i mulţumesc pentru celebritatea pe care o am.

— Un vin bei? îl mai întrebă Ilie Vîscu.

— Cum ai plăcere. Sunt cam slăbuţ şi beau fără sifon, să ştii. Acasă am madera original.

Băură vin. Mai comandară cafele. Când era ora trei Ilie Vîscu se simţi puţin ameţit. Celălalt dovedise că era slăbuţ şi se ameţise mai bine. Vorbiseră despre multe. Mateiaş îl convinsese să se facă gazetar, ba chiar îl băgă în slujba Apocalipsului, cu leafa infimă de zece mii de lei pe lună la început. Îl mai convinse să-l împrumute cu cinci sute de lei. Ilie îi dădu, pentru că şi celălalt suportase spovedania lui amoroasă. Primi sfaturi cum trebuie să procedeze cu o astfel de femeie. Avea nevoie de energie, să fie necruţător, s-o chinuiască, pentru a o face sclavă. Dacă o să fie aşa, ca

un papă-lapte, femeia o să-şi bată joc de el.

Ilie ascultă şi luă hotărâri în gând. După ce s-o întâlni cu Vesca Priboief, o s-o urce într-o maşină şi se va duce cu ea unde o vrea el. O să fie aşa, cum spune Mateiaş, necruţător.

La patru fără un sfert se despărţiră, cu promisiunea că a doua zi să se întâlnească în redacţia ziarului Apocalips. În stradă, Ilie Vîscu se simţi foarte curajos, îl întărise vinul. Dacă s-ar întâlni acum cu Gherase Vasilis şi acesta i-ar zice ceva, l-ar lua la palme.

IX

La ora patru, Ilie Vîscu era de cinci minute prezent la locul de întâlnire. În faţa Fundaţiei Regale. Când ceasornicul instituţiei arătase patru şi douăzeci şi cinci de minute, devenise nerăbdător. Umbla nervos de la un capăt la altul al trotuarului. La patru şi jumătate se hotărî să mai rămână până la cinci fără un sfert. Atunci o să plece, dacă Vesca nu va binevoi să-şi facă apariţia. Femeie şi om de cuvânt, cine a mai văzut! De când îi promisese că va veni şi până la ora de întâlnire, fata a avut destul timp să se răzgândească. Dacă n-a oprit-o vreo rochie la probă, atunci a fost sau vreun telefon, sau vreun ceai oferit pe neaşteptate, sau s-a prezentat la ea imbecilul de Gherase Vasilis, şi o ţine de vorbă.

Când aştepţi vreo femeie, orele trec repede, tocmai pentru a te face să disperi şi să-ţi pierzi orice nădejde de la ea; iar femeia se încăpăţânează să vină, mărindu-ţi chinurile. Ceasornicul Fundaţiei trecuse cu două minute de ora cinci. Atunci Ilie se mai agăţă de o speranţă: poate că Vesca a spus cinci în loc de patru, cum a înţeles comisionerul. Şi atunci, dacă aşa stau lucrurile, întârzierea cu un sfert de oră, cel academic, peste ora

cinci, îi este îngăduită. Da-da, aşa a fost, Vesca a spus ora cinci şi babalâcul ăla de comisioner, a înţeles patru. Niciodată comisionerii de piaţă nu te servesc complet; sunt buni la ceva, dar nu definitiv. Trebuie să fii foarte atent cu ei, căci altfel fac nişte gafe, din care greu te poţi descurca.

Dar dacă comisionerul l-o fi minţit? Ca să scoată un bacşiş bun de la el, după cum i l-a şi dat, i-o fi spus aşa, la întâmplare, ora patru, la Fundaţia Regală. A luat banii şi-a fugit; mai prinde-l, dacă poţi. Chiar dacă-l prinzi, ce poţi să-i faci? Nimic. N-o să te apuci să-l duci la faţa locului, că ţi-e ruşine de lume.

A trecut de mult şi sfertul de oră academic, iar Vesca tot n-a apărut. E ora cinci şi jumătate. Ca să fi fost o greşeală de două ore, adică şase în loc de patru, era imposibil. Curajul pe care i-l dăduse băutura consumată în tovărăşia lui Ionel Mateiaş, se spulberase. Îl apucă un frig şi un sughiţ de moarte. Începu să se creadă vagabond, fără cămin, chiriaş de nevoie, al unei bănci din Cişmigiu, şi se cutremură. Duse mâna la piept, unde ţinea banii, asigurându-se că sunt acolo. Zece miişoare de lei, împăturite cu grijă, plus alte trei mii destinate cheltuielilor zilnice. Nu era vagabond, avea casa în

buzunar, chiar dacă nu s-ar mai duce la Vasilis să locuiască.

„Vine? Nu vine? Vine? Nu vine?” începuse să se întrebe singur în măsura paşilor pe care îi făcea, plimbându-se de colo până colo. Dacă de la stâlpul luminii electrice, până la colţul Fundaţiei paşii sunt fără soţ, Vesca nu vine. Începu deci să măsoare locul. Erau fără soţ. Nu vine, care va să zică! Dacă nu vine, o să plece şi el; era ora şase fără două minute. Porni un pas înainte doi înapoi. La şase şi cinci minute înaintase doar zece paşi.

În clipa aceea, când începuse să se înmurgească, o maşină roşie se opri în faţa lui Ilie, şi-l sperie. Recunoscu maşina lui Gherase Vasilis. Iuţi paşii şi voi să dispară de teamă să nu-l vadă grecul care, bun înţeles, s-o fi aflând în maşină. Uşa se deschise puţin şi Ilie se auzi strigat de o voce femeiască:

— Sărutare dulce, unde fugi?

Întoarse capul şi-o descoperi pe Vesca în crăpătura uşii. Dintr-o privire observă că numai era nimeni cu ea. Fata îl chema cu un deget.

— Te-am aşteptat, zise el, mâhnit.

Ea nu-i răspunse, dar îl invită să se urce.

— Repede! adăugă cu o voce care dovedea că

săvârşeşte ceva nepermis. Repede! Aşa, aici lângă mine. Trage uşa cu putere, ca să nu se deschidă în mers. Îţi spun imediat de ce am venit aşa târziu…

Maşina pufăi, tuşi, strănută, dar porni repede pe după cotul Fundaţiei Regale, pe strada Rosetti, apoi pe bulevardul Brătianu, Tache Ionescu, Lascăr Catargiu, alţi oameni politici, până la şosea. Ilie rămase mut, neştiind ce să creadă. Plănuise ca el s-o fure pe Vesca cu o maşină; când colo îl furase ea. Căci era răpire curată, socotind după iuţeala cu care alergau. La Arcul de Triumf, Vesca încetini mersul, pentru a face cotul mai departe, fără riscuri. Pe şosea nu era ţipenie de om. Cu ocazia aceasta, fata privi pe Ilie şi-i zise:

— Dă-mi o sărutare. Îi întinse gura şi el i-o sorbi cu nesaţ. Maşina avea încălzire interioară, pe Ilie îl trecură sudorile imediat, dar îi îngheţă inima când simţi că maşina, fără conducere, vira spre şanţul şoselei. Acolo se opri.

— N-avea teamă, îl asigură Vesca, eu am oprit-o. Îi întinse gura din nou.

— Unde mergem? o întrebă Ilie.

— Nu te interesează, răspunse ea, punând maşina în mişcare. La ora patru, când să vin la tine, ce crezi? Apare

Veve. N-am putut să-l expediez mai repede. În schimb i-am luat maşina, cu condiţia ca mâine la prânz să-l iau de la birou. Până mâine, suntem liberi. Tu ai vreo treabă?

— Da.

— Ce anume?

— Să iubesc o fată.

— Eu sunt aceea?

— Poţi fi şi tu, dar cu o condiţie.

— Spune-o, dar tot cu o condiţie: să fie convenabilă. Altfel răstorn maşina în lacul Băneasa.

— Spune-mi unde mergem?

— La Ploieşti.

Ilie o privi surprins.

— Asta-i nebunie! strigă el.

— Eşti lipsit de fantezie, ripostă fata. Crezi că dragostea se face aşa, în doi timpi şi trei mişcări? Te înşeli. Uite o maşină care se ţine mereu după noi. S-o lăsăm să ne-o ia înainte. Nu-mi place să fiu urmărită. Ia spune-mi: ce-ai făcut înainte de-a fi secretarul inginerului Vasiliu?

— Ziaristică.

— Zău? Bravo! îmi plac ziariştii. La ce ziar scriai?

— La Apocalips.

— Ce ziar mai e şi ăsta?

— Un cotidian… periodic.

— Mare?

— Foarte mare.

— Mai mare ca „Universul”?

— Ăla e un fleac, pe lângă al nostru. La mine veneau miniştrii de mă rugau să le scriu discursurile, luam masa cu ei, îi tutuiam. Un pârlit de deputat din majoritate a ţinut un discurs azi la cameră, în chestia legii agrare; o porcărie! N-a ştiut unde să mă găsească, altfel i-l făceam eu.

— Ce vorbeşti! se minună fata. De ce ai plecat din ziaristică?

— N-am plecat. De mâine mă reîntorc la Apocalips. Directorul a trimis pe primul redactor să mă caute. Nu pot scoate ziarul fără mine.

Ilie se miră singur de minciunile pe care le spunea. Se dovedea un bun elev al lui Ionel Mateiaş. Dacă asta era ziaristica, atunci mergea strună; se pricepea să mintă. Maşina se opri în faţa unui depozit de benzină, din satul Băneasa.

— Să ne alimentăm, spuse Vesca. Hai jos. Până ne pune omul benzină şi ulei; văd un local peste drum, unde mă poţi trata cu ceva. De afară se vede destul de curat. Ce

zici?

— Cu plăcere, răspunse Ilie.

Vesca făcu semn omului de la benzină, să-i pună ce avea nevoie maşina şi acesta înţelese, fără alte lămuriri. Poate că o cunoştea mai de mult pe această clientă trăsnită.

În local, Ilie şi Vesca se aşezară la o masă, unde mâncară ceva rece şi băură o sticluţă cu vin, ca să le ţină foamea în loc, până la Ploieşti. Se întunecase bine, când ieşiră.

— Într-adevăr, mergem la Ploieşti? o întrebă Ilie. Unde o să stăm acolo?

— Ah, ce prozaic eşti! se revoltă ea. Nu eşti un amorez adevărat.

— Dar nu mă gândesc la mine, înţelege. Pentru tine sunt îngrijorat. Eu am trăit viaţa într-o aventură, aşa că nu mă tem. Unde vei dormi tu?

— În braţele tale.

— Bun, dă-i drumul.

Maşina porni din nou mai departe. Astfaltul şoselei lucea în bătaia luminilor de la farurile maşinii, era o seară liniştită, curenţii de aici din câmp împingeau prin cele mai mici crăpături mirosul primăvăratic al pământului

dezgheţat peste zi. Ilie coborî puţin un geam al portierei. Aerul îi răcori fruntea încordată de gânduri. Mergea într-o limuzină luxoasă, alături de o fată cu profilul tăiat din marmură albă, sensibilă şi primejdioasă, ca o podoabă de porţelan fin. Era la gustul ei, dacă fata ar întoarce maşina spre Bucureşti, el n-ar avea ce-i spune. Ea dicta toate plăcerile prin care treceau. Dacă n-ar fi ştiut-o amanta lui Gherase Vasilis, ar fi spus că-şi dădea viaţa pentru acest bujor de fată. Cu toate acestea o iubea, când uita de grecul acela ticălos. Dovada este că a căutat-o câteva zile la rând ca un nebun; nu mai putea trăi fără ea. O iubea pe-această fată senzuală, nebunatecă, dispusă oricând să se ofere unui bărbat care ar fi cucerit-o cu ceva. Cu ce o cucerise el oare? Da, da, el, Ilie vagabondul care, când se trezea dimineaţa în patul luxos din casa lui Vasilis, nu-i venea să creadă că era chiar el, fericitul.

Ce-i era lui necaz, era că grecul făcea pe boierul, uitase mizeria prin care trecuse, hoţiile pentru care şezuse şi la închisoare. Arăta a om din lumea bună şi, pe el, pe Ilie, îl socotea ca pe un servitor, nici nu ştia ce se petrecuse între Ilie şi Filomela, dar mereu i-o considera amantă. Adică numai pentru a fi amantul unei servitoare era bun. Ce diferenţă era între Vasilis şi Ilie? Niciuna. Amândoi

debutaseră în furtişaguri pe malurile Dunării, la Brăila. Când n-aveau ce mânca furau peştii din plasele pescarilor şi-i fierbeau în câte-o cutie de conserve găsită prin gunoaie. Dintr-odată grecul s-a făcut „inginer Vasiliu”. Cum era inginer şi-avea nume fals? Mare mister.

— La ce gândeşti? îl întrebă Vesca.

— La tine, draga mea.

— Cum?

— Că zilele acestea te vei logodi cu inginerul Vasiliu, iar în noaptea asta ai să dormi cu mine. Ciudat.

— Ce vezi ciudat aici?

— Ai dreptate. Din moment ce un lucru se poate face, nu mai e ciudat.

— Vezi că mereu mă asasinezi cu prejudecăţile burgheze? Unde luăm masa, astă-seară?

— Pe mine mă întrebi? N-am contribuit cu nimic la programul pe care îl executăm.

— Dar îl aprobi?

— Fără nicio crâcnire. Nu vezi?

— Bun. Îmi place că te supui. Eşti foarte necesar în viaţa unei femei ca mine. Te voi păstra mai mult decât pe alţi iubiţi.

— Chiar după ce te vei căsători?

Vesca nu răspunse imediat căci fu nevoită să fie atentă la un car, ieşit pe neaşteptate, în drumul maşinii sale. Ocoli carul, apoi după ce se redresă în şosea, aprinse încă două faruri mici, luminând mai bine calea.

— Dragul meu, vorbi ea, privind atentă în faţa sa, mai întâi că nu sunt măcar logodită.

— Dar Vasiliu contează pe această căsătorie.

— Se poate, însă sentimentele noastre trebuie să fie la fel.

— Cum adică?

— Să ne iubim… Stop! Aici drumurile se bifurcă. Mergem la hotel. Nu eşti de părere să luăm masa în cameră? Am telefonat să fie cald şi bine. Ce zici?

— De acord, ce mai întrebi?

— O simplă formalitate, nu te supăra.

Când intrară în hotelul din Ploieşti, era ora opt fix. Vesca era aşteptată, o cunoştea tot personalul. Ordinele pe care le dădu în privinţa maşinii fură puţine. O conduse doar în garajul hotelului, predând-o unui om de serviciu. O servitoare veni şi luă cele două geamantane pe care, abia acum, le observase Ilie, şi le duse în camera preparată de mai înainte. În cameră era cald, linişte, parcă n-ar fi făcut parte dintr-un hotel de provincie.

— E cea mai bună cameră în care am dormit vreodată, spuse Vesca. Aici mă simt mai bine ca acasă. Nu te faci comod? Aici au o baie proastă, dar te poţi servi de ea la nevoie.

— Cum văd cunoşti locurile? zise Ilie, cu puţin cinism în voce. Ea observă şi-i răspunse prompt:

— Eşti primul bărbat care doarme cu mine în această cameră…

— Nici nu mă îndoiesc. Dar cum de-ai mai fost pe-aici?

— Este oraşul în care tatăl meu face cele mai mari afaceri. Atât pot să-ţi spun.

Ilie se mulţumi cu răspunsul, însă pe când îşi scotea haina şi rămase în cămaşă, răbufni:

— Puteai să mă anunţi, ca să-mi fi luat o cămaşă de noapte.

— O să te îmbraci cu o pijama de-a mea. Nu face mofturi. M-am dus în baie. Aşteaptă-mă.

După ce Vesca dispăru, Ilie pufni în râs. Îi plăcuse mult protestul său că n-avea cămaşă de noapte. Vorbise cu un ton prin care se înţelegea că toată viaţa lui nu dormise altfel. Dacă într-o seară, când Vasilis le-a adus la „Corso”, pe ea şi pe mamă-sa, Vesca ar fi privit mai mult la vagabondul din uşa localului, ar fi văzut că era Ilie Vîscu,

amantul din seara asta. Atunci ar fi pufnit ea în râs la pretenţia lui că nu putea dormi fără pijama.

Făcură baie pe rând şi, când Ilie se înapoie în cameră, găsi o masă minunată, întinsă ca în basme. Nu lipsea nimic de pe ea. Petrecură. Ora douăsprezece îi găsi îmbrăţişaţi în pat, aproape goi, pe când slaba lumină de pe noptieră îi învăluia discret într-o culoare violetă, dând tinereţii lor imboldul la dragoste şi la viaţă.

X

— Dragul meu, spuse Vesca, la opt, dimineaţa, după un somn de trei ore, mi-e dor de tine şi nu pot dormi. Mai dă-mi o sărutare.

— Îţi sunt dator?

— Da, când ai adormit mi-ai spus să te sărut.

— Poftim. Ilie se răsuci în pat şi cuprinse pofticios corpul tinerii fete în braţe, oferindu-i un sărut prelung.

— Şi dobânda, oftă ea.

Ilie îi dădu şi dobânda, fără să şovăie. Se dovedea un bun platnic. De altfel pofta îi venea mâncând, alături de-o fată rară ca Vesca. O admiră cu plăcere în bătaia slabă a luminii de pe noptieră. Nu ridicară storurile de la ferestre, lăsând ca în cameră să întârzie întunericul nopţii. Fata avea o faţă prelungă, ochi mari, nas fin, gură cărnoasă şi un botişor ascuţit. Deasupra buzei superioare, în stânga, se ivea cu obrăznicie o aluniţă blondă, singură, răzleţită, dar bună pentru actul de indentitate.

— Tu ai fi prinsă repede, căci te-ar recunoaşte, oricine, după aluniţă, zise el.

— Nu cred să fie aşa de uşor, pentru că o pot acoperi.

— Cu ce?

— Cu limba. Ce ştie lumea ce ascund eu acolo.

— Dar ar crede altceva despre tine.

— Nu-i nimic; însă scap? Dar, ia spune-mi de ce mă priveşti atât?

— Pentru că-mi aduc aminte: te-am mai văzut undeva. Prima dată când te-am văzut în viaţa mea.

— Prima dată a fost în biroul inginerului Vasiliu, aşa mi-ai spus.

— Atunci te-am cunoscut.

— Nu-i totuna?

— De fel. Te-am văzut prima dată, era cred a doua sau a treia zi după ce venisei de la Bazargic, seara, pe la ora opt, în faţa cafenelei „Corso”. Erai cu mama ta şi vă adusese Vasiliu cu maşina.

— Da, mi-aduc aminte. Era în seara zilei când cunoscusem pe Vasiliu. Am fost la cinematograf, apoi ne-a adus la „Corso”, unde ne aştepta tata. Erai în local, desigur?

— Nu, eram afară, în faţa localului.

— Nu cred. Afară nu se afla decât un sergent de stradă, care ne-a salutat şi un vagabond, care tremura de frig.

— Eu eram vagabondul.

Vesca sări drept în capul oaselor, speriată. Dădu cu

vârful degetelor de la o mână într-o parte abat-jourul becului de pe noptieră şi se îndreptă spre Ilie, ca să-l vadă mai bine. Îl privi, cu o mutră de copil speriat, mulţumindu-se să-i spună, după ce se întinse din nou pe pat:

— Deghizat, probabil.

— Nu, zise Ilie calm, vagabond autentic.

Vesca se ridică din nou, mai contrariată. Îşi sprijini bărbia într-un pumn, rămânând pe gânduri. Ilie sări din pat şi se duse de ridică storurile unei ferestre. Odaia fu scăldată într-o lumină puternică.

— Ce soare frumos! se minună el. Azi este o adevărată zi de primăvară.

— Cine eşti dumneata? îl întrebă Vesca, cu vocea omului care surprinde pe cineva necunoscut în casa sa.

— Ilie Vîscu.

— Ziarist?

— Eh, ziarist! făcu Ilie Vîscu flegmatic. Ştii să scrii, eşti ziarist. Nu-i o meserie serioasă.

— Şi cum ai ajuns secretarul inginerului Vasiliu?

— Din seara aceea.

— Curios!

— Cred şi eu că e curios. Dacă nu te vedeam pe tine, nu

ajungeam secretarul inginerului Vasiliu. E tot ce poate fi mai adevărat din cele ce spun. Tu m-ai făcut să ajung a fi cel mai fericit om de pe pământ: amantul tău de o noapte. Este un adevăr, pe care nu-l ştie nici măcar cel care va însăila povestea mea în vreo carte: dacă nu te vedeam pe tine atât de suavă în seara aceea, nu mă aruncam în aventura pe care am trăit-o până azi. Privirea ta m-a fascinat, dar mi-a dat cele mai mari puteri, ca să pot răzbate toate greutăţile din drumul meu.

— Da, mi-aduc aminte că, de n-ar fi fost atât de frig, ţi-aş fi dat câţiva lei.

— Mai bine ai făcut. Mi-ai fi răsturnat toate nădejdile. M-am aventurat pentru că te-am iubit. Îţi dau cuvântul meu că nici pe Greta Garbo n-am iubit-o, ca pe tine. Am fost cel mai mare admirator al ei din România. Am iubit-o fără să ştie ea… Nu eşti mulţumită că m-am destăinuit?

— Dar nu sunt lămurită.

— Frumuseţea misterului stă tocmai în această nelămurire. De ce să-i stricăm farmecul, când azi tot o să ne despărţim. Mai sunt câteva ore până ce o să predai maşina inginerului Vasiliu. Cu acest capitol se încheie aventura noastră.

— Poate că vreau să deschid o paranteză… de unde

ştii?

— Eu primesc fericit tot ce vine de la tine, dar tu te logodeşti.

— Nu mă mai logodesc.

— Cum?! sări, de data asta, Ilie.

— Nu mă mai logodesc, nu înţelegi? Nu mă mai logodesc!

— Dar ce ai să faci?

— Trimit maşina lui Vasiliu şi plec cu tine la Braşov.

— Acolo întemeiem un cămin al nostru, nu? râse Ilie.

— La Braşov, trăim, prostuţule!… Căminul îl vom face într-altă parte. Vreau să fiu soţia unui om care mă cucereşte, nu a lui Vasiliu, care îmi vânează zestrea.

— Dar te are la mână cu un compromis.

— Puţin îmi pasă! Eu îl am la mână cu înstrăinarea celor două milioane ale tatălui meu. Banii sunt în mâinile mele, nici tata nu ştie. Nu poate ridica niciun ban de la bancă, unde sunt depuşi, fără mine. Am actele în lada mea; el mi le-a dat, ca să-mi dovedească nu ştiu ce… Dar ce ne interesează pe noi aceste chestii meschine? Mă iubeşti?

— Da.

— Şi eu te iubesc, aşa vagabond cum eşti. Dă-mi mâna.

Vesca sări din pat şi-l cuprinse pe Ilie în braţe. El se desfăcu repede.

— Ascultă, zise Ilie, n-am precizat ceva: ce o să mâncăm?

Ea zâmbi.

— Dacă crezi că aştept să-mi dea un vagabond să mănânc, te înşeli.

— Nici tu să nu crezi că o să mă las întreţinut de o femeie. Eu vreau să muncesc.

— Da, o să munceşti la mine.

— Ce?

— Iubindu-mă. Mai mare muncă decât asta, ce vrei?

— Vreau să mănânc!

— Ţi-e foame?

— Da.

— Sună, ca să vedem ce ne-a pregătit jupâneasa de aici.

După ce mâncară, amândoi consimţiră să stea serios de vorbă. Aranjară viitorul cel mai apropiat: viaţa de la Braşov, unde aveau de gând să stea până-n toamna viitoare. Vesca urma să se ducă la Bazargic, căci trebuia să convingă pe tatăl ei asupra inutilităţii căsătoriei cu inginerul Vasiliu.

Ilie socoti şi el că ar fi mai bine să dea drumul

sincerităţii. Femeii care te înţelege, ai curaj să-i spui tot ce-ţi stă pe suflet. Chiar crimele pe care le-ai comis şi au rămas nedescoperite de cineva. Dar bietul Ilie Vîscu n-avea nicio crimă pe conştiinţă. Cel mult câteva găinării, care nici nu meritau să fie spuse nici unui duhovnic. Abaterile săvârşite din mizerie, ori din nepriceperea ta în viaţă, sunt iertate de Dumnezeu din prima clipă. Sfântul, pus să-ţi controleze faptele, nici nu le trece pe răboj, dacă nu ţi-ai făcut din ele o meserie. Ilie gândise frumos în viaţă, sperase într-un vis făcut cu greşeală, doar faptele lui fuseseră urâte. Fusese un bucătar nătâng, care-şi pierduse timpul încercând să facă mâncăruri bune. Nu reuşise niciuna, dar ieşise murdărit toată viaţa. Nu tot aşa stăteau lucrurile cu Gherase Vasilis. Acela vroise să facă rău şi ieşise bine pentru el. A ştiut ce vroia, totdeauna.

— De aceea dragă Vesca, mă spovedesc ţie acum, înainte de a începe vreo treabă mai temeinică în doi. Ţi-am spus ce-am făcut în viaţă până-n seara când te-am zărit în faţa cafenelei, „Corso”. Am fost un vagabond. Recunoscând în inginerul Vasiliu pe un vechi tovarăş de vagabondaj, m-am luat după el şi i-am intrat în viaţă, cu de-a sila. I-ar fi fost mai bine fără mine, ţi-ar fi sucit mintea şi-ar fi ajuns stăpânul zestrei tale. Eu, i-am făcut

un rău, punându-i piedeca, dar am oprit un ticălos de a-şi bate joc de nişte oameni cinstiţi. Partea proastă este că i-am luat locul în inima ta.

— Nu însă cu aceleaşi mijloace, îndreptă Vesca.

— Intenţia de a te cuceri, am avut-o, ţi-am spus.

— Dar nu ca să mă furi, să fim înţeleşi.

— Ţi-o jur pe mormântul mamei mele, că nu. Dacă aş fi avut avere, o puneam la picioarele tale, fără nicio îndoială. Mi-ai fost dragă şi l-am invidiat pe celălalt că erai a lui.

XI

Croitorul Avram Blum intră pe coridorul Poliţiei Judiciare, cu o oarecare sfială în suflet. Nu-i plăcea defel să intre la poliţie, nici măcar ca reclamant. Totdeauna s-a ferit să aibă ceva cu vreun păzitor de legi, iar când a avut vreo pretenţie de undeva, s-a lăsat imediat păgubaş.

Iată-l, acum, chemat la Poliţia Judiciară, pentru o chestie pe care n-o cunoştea. „Informator”, aşa scria pe hârtia adusă cu noaptea în cap de un sergent de la secţia din mahalaua lui. Informator! Ce-i aia?! Sergentul care a venit cu citaţia i-a spus că nu-i nimic grav, dar că trebuia să se prezinte neapărat la poliţia judiciară, în ziua aceea, la ora zece. Apoi l-a pus să iscălească de primirea hârtiei; după aia, a mai dat şi un pol sergentului.

Nu-i nimic grav, dar trebuie să te prezinţi „neapărat”, căci altfel, dacă nu te prezinţi, poţi să capeţi un bucluc. Aşa i s-a mai întâmplat acum cinci ani, când a fost martor la procesul unui vecin. Nu s-a dus şi a fost amendat cu cinci sute de lei. Dacă şi acum ar fi martor, la fel ar face. Mai bine plăteşte cinci sute de lei, decât să se prezinte la tribunal.

Avram Blum citi încă odată citaţia pe care o avea în

mână, apoi îşi puse ochelarii şi citi firmuliţa de pe prima uşă din coridorul poliţiei judiciare. Numele nu corespundeau. Roti atunci privirea, deznădăjduit, pe coridor şi-i fu frică să meargă mai departe. Avu noroc. Ieşi cineva pe neaşteptate, dintr-o cameră şi-l sperie atât de tare, că-i veni să leşine. Norocul fu acela că poliţistul îl întrebă, cum dădu cu ochii de el:

— Pe cine cauţi dumneata?

Avram Blum nu-i răspunse, dar îi întinse muteşte hârtia.

Celălalt o citi şi-i zise:

— Camera treia, la domnul comisar şef Viorel. Apoi plecă grăbit. Blum numără camerele de două ori, ca să fie mai sigur şi, când se convinse care era a treia, ciocăni în ea.

— Intră! se auzi o voce gravă.

Înspăimântat, Blum execută comanda. Deschise uşa încet, vârî întâi doar capul, pe urmă bustul, după care făcând un efort mare, intră cu totul.

În cameră se afla un singur om, un munte de om, înalt şi bine legat, cu o privire ageră, care trecu vijelioasă prin ochelarii groşi ai croitorului Blum, oprindu-i-se în ochi.

În loc să se sperie mai tare, ciudat, Blum zâmbi.

— Să fie cu noroc coane Viorel!

— Noroc jupâne! îl primi celălalt, zâmbind şi el. Îşi recunoscuse imediat croitorul din mahala. Ce cauţi pe aci, domnule Blum?

— Eu ce caut, coane Viorel? Păcatele mele; dumneavoastră ce aveţi cu mine? N-am ştiut că tocmai matale m-ai pus pe drumuri, că veneam cu mai multă inimă. Cred că nu pentru a-mi comanda ceva, mi-ai trimis citaţia asta?

Comisarul şef luă hârtia din mâna omului şi o privi.

— Nu, e drept, zise el, nu pentru o comandă te-am chemat, dar lasă! Uite cum s-a slăbit căptuşala hainei… Vezi? E cusută slab.

— Coane Viorel! se supără croitorul. Matale ştii unde am prăvălia. Dădeai un telefon, trimiteam un băiat; lua haina şi, într-o oră, era gata. Ce era nevoie să mă chemi cu citaţie. Dă-mi voie să vorbesc la telefon ceva acasă.

— Poftim.

Blum ridică receptorul, formă numărul şi ţipă puternic:

— Şmil! Spune la cucoana că e bine de mine. Conu Viorel, comisarul, are o căptuşeală de la haină căzută.

Lăsă receptorul şi se îndreptă spre conu Viorel.

— Am avut o mare teamă că cine ştie ce s-a mai întâmplat. Bine că a fost numai asta.

— Stai puţin, râse comisarul, nu te speria, dar mai este ceva,

— Ce mai este?

Comisarul trase un sertar, din care scoase mai multe fotografii. Alese una pe care i-o arată lui Blum. Acesta o luă şi după ce aruncă o privire mioapă asupra ei, tresări speriat.

— Un om mort, coane Viorel.

— Da; îl cunoşti?

— Nu l-am văzut în viaţa mea.

— Uită-te bine la el.

— M-am uitat. Nu-l cunosc.

— Acest om a fost găsit mort pe şosea, aproape de Braşov. Era îmbrăcat cu un palton care purta eticheta magazinului dumitale.

— Al meu chiar?

— Da, nu-ţi spun.

— Să văd paltonul.

— Uite-l colo în cuier. Poartă pe dos iniţialele I.S. Uită-te bine la el. Mortul n-avea niciun act asupra lui. E un bărbat tânăr, de vreo treizeci de ani, părul negru, ochii la fel, şi o gaură în dreptul inimii, după cum se poate vedea pe palton.

Blum privi de departe haina, fără a pune mâna pe ea. Recunoscu imediat croiala şi cusătura lui.

— Pune mâna, fără frică, mortul nu mai e în el, zise comisarul. Luă el haina din cui şi o întoarse pe toate părţile. O cunoşti? Priveşte iniţialele poate că îţi aduci aminte mai repede.

— I şi S! bombăni croitorul. Cine să fie I şi S?… Se lovi cu o palmă pe frunte. Ăsta este conu Iosifache Soare! sări el. Cum să nu-l cunosc? Conu Iosifache, rentierul! Ce, dumneata nu-l ştii coane Viorel? Conu Iosifache!

— Îl cunosc, mi se pare, dar nu-i cel din fotografie.

— Ferească Dumnezeu! Conu Iosifache Soare, e cu totul altfel. Mai grăsun, are mustaţă, altfel… Poate că i-o fi furat cineva paltonul!

— Eşti sigur că paltonul este al lui Iosif Soare?

— Foarte sigur, coane Viorel! îi cunosc monogramul, eu i l-am făcut cu mâna mea.

— Are telefon acasă?

— Sigur că are. Se poate să nu aibă, tocmai conul Iosifache!

— Să-i dăm un telefon, ca să nu mai întârziem, ştii numărul?

— E în carte; îl găseşte repede la litera S.

Iosif Soare a fost găsit imediat; era acasă; tocmai se sculase dintr-un somn lung, care avusese loc în urma unui chef mare. Era binedispus, ras proaspăt, îmbăiat, doar să-şi fi tras pantalonii pe el, căci telefonul comisarului Viorel îl găsise în pijama.

— Viu îndată, domnule comisar, a răspuns el. Dacă e vorba de ceva senzaţional, viu cu plăcere, tot n-am eu timp să mă duc la cinematograf. Nu-mi spune nimic; vreau să gust frumuseţea cazului din plin, pe loc, acolo…

Iosif Soare a fost pus şi el în faţa paltonului, pe care îl dăruise cândva, lui Ilie Vîscu.

— Cunoşti haina? l-a întrebat comisarul.

— Cum să n-o cunosc, dacă a fost a mea.

— Ţi-a fost furată?

— Nu. Paltonul acesta l-am dat de bună voie unui vagabond, care a dormit cu mine la un hotel de pe Calea Griviţei… I-am mai dat o pereche de şoşoni şi o pălărie.

— Cu ce ocazie?

— Mi-a fost milă de el.

— L-ai cunoaşte să-l vezi?

— Cred că da.

Comisarul îi întinse fotografia, pe care i-o arătase lui Blum.

— Ăsta este?

Iosif Soare o privi şi se sperie. Asta era o adevărată senzaţie.

— Mort? zise el înfricoşat, lăsând să-i cadă fotografia din mână, cutremurându-se, parcă s-ar fi atins chiar de cel ucis.

— Da, da, confirmă comisarul Viorel. A fost găsit pe şosea, lângă Braşov. Împuşcat în inimă. Acesta este vagabondul căruia i-ai dat paltonul?

Iosif Soare se aplecă şi luă de jos fotografia, privind-o din nou, cu mai multă atenţie.

— Domnule comisar, cred că ăsta este, deşi faţa i s-a schimonosit rău. El este.

— Numele i-l cunoşti?

— I l-am cunoscut, dar nu-l mai ţin minte. Avea un nume ciudat, de ceva aşa care se lipeşte… Nu ştiu cum să-ţi spun…

— Clei?

— Nu.

— Pap?

— Lipitoare, poate?

— Nici asta.

— Atunci ce dracu de nume avea?

— Ceva aşa care se lipeşte şi se întinde… Ţin minte că m-am gândit la chestia asta atunci, când i-am dat paltonul.

— O fi dulceaţă, domnule! râse comisarul.

— Nu. Mai spune ceva.

— Sirop?

— Nu.

— Fagure?

— A! izbucni Iosif Soare, încântat. Aşa ceva! Da’ ceva care numai păsările mănâncă.

— Ce o fi mâncând păsările de e lipicios şi se întinde?… murmură gânditor poliţistul. Ce fel de păsări mănâncă lipiciul ăsta al dumitale?

— Păsările din pădure.

— De ce nu spui aşa domnule? izbucni şi comisarul. Dumneata vorbeşti de vâsc?

— Da, nene! De vâsc vorbesc.

— Deci se numea Vîscu?

— Aşa.

— Şi mai cum?

— Asta mi-ar fi greu să-mi aduc aminte.

— Îl găsim noi imediat. Vino dumneata cu mine la fişe, la cazierul poliţiei. Dacă era vagabond, nu se poate să nu

fi trecut pe la noi cu ceva, cât de puţin.

Iosif Soare îşi luă pălăria şi urmă pe comisar prin mai multe coridoare, până ce ajunseră la sala de fişe. Asta mai înţelegea şi el caz senzaţional. Merita să ardă un chef, după ce o termina; prea a fost senzaţional! Dar cum dracu de-a fost omorât băiatul ăla?!… Era simpatic, vagabondul! S-o fi băgat în cine ştie ce încurcături şi şi-a găsit moartea.

Comisarul Viorel ceru funcţionarului de la cazier, să-i dea toate fişele cu numele Vîscu. Erau numai patru şi le întinse pe o masă.

— Vîscu Anghel, spuse comisarul. Soare se uită la el. Nu era.

— Vîscu Florea.

— Nici ăsta.

— Vîscu Gheorghe.

— Nici.

— Vîscu Ilie.

Iosif Soare luă fotografia acestuia şi o privi lung.

— Ăsta este, domnule comisar.

Comisarul citi foaia identităţii celui descoperit:

— *„Vîscu Ilie. Născut în oraşul Piteşti, în anul 19… Absolvent a şase clase de liceu. Condamnat pentru trecerea frauduloasă a graniţei, pentru furturi mărunte, escrocherii la*

jocuri de noroc. Vagabond incorigibil. Nepericulos. Semnalat la Brăila în tovărăşia periculosului spărgător internaţional Gherase Vasilis. S-a smuls de lângă acesta şi hoinăreşte prin Bucureşti, adăpostindu-se pe la hanurile ordinare din preajma Gării de Nord”.

— Că era nepericulos, murmură trist, Iosif Soare, garantez şi eu. A dormit în camera mea, fără să mă fure.

— Cu ce ocazie domnule Soare, dacă-mi dai voie să te întreb?

— Nu este niciun secret. M-am dus după un chef să mă culc la un hotel de pe Calea Griviţei. Era noaptea, târziu. L-am găsit pe Ilie Vîscu, certându-se cu portarul. Nu vroia să-i dea o cameră, pentru că era îmbrăcat prost. Mi s-a făcut milă de el şi l-am luat în camera mea; aveam două paturi. Eu, când beau, domnule comisar, să-ţi spun drept, am o dambla, devin atât de milos, că dau şi haina de pe mine, omului pe care îl văd că nu are.

Lui Ilie Vîscu, în noaptea aceea, i-am dat, cu chitanţă în regulă şi cu martori, hainele, ceasul de aur, bufonii, tabachera de aur, tot ce aveam mai de preţ la mine. El, săracul, Dumnezeu să-l ierte! n-a plecat cu ce-i dădusem eu. A rămas în cameră, până dimineaţă şi n-a vroit să primească de la mine decât paltonul, şoşonii, pălăria şi nu

ştiu mai ce.

Atâta pot să vă spun despre omul acesta. De atunci nu l-am mai văzut niciodată; ba chiar îl uitasem cu desăvârşire.

XII

— Bună ziua!

— Salut! Ce doreşti matale?

— Vreau să vorbesc cu domnul comisar şef, Viorel.

— Eu sunt. Cu ce te pot servi?

— Mă numesc Ionel Mateiaş, prim redactor la ziarul Apocalips.

Comisarul îl privi chiorâş. Prim redactorul ăsta, nu prea părea prim redactor adevărat… Dar dacă era vorba de Apocalips, n-avea nimic de reproşat. Altul, mai îmbrăcat, ar fi dat de bănuit ceva.

— Am înţeles, conchise el, eşti la puturosul ăla de jidan… cum îl cheamă?

— Anghel Vodă-Lăcustă.

— Auzi al dracului! Şi… Cum îţi spusei: cu ce te pot servi?

— Domnule comisar, începu rar şi misterios gazetarul Ionel Mateiaş, daţi-mi voie să stau, căci e ceva lung.

— Zău? Ia loc.

— Domnule comisar, aţi publicat în ziare, fotografia unui tânăr, care a fost găsit împuşcat pe şoseaua care duce la Braşov…

— Da, a lui Ilie Vîscu.

— Chiar a lui. L-am cunoscut şi eu.

— Dumneata? Ia spune, pare interesant.

— Mă rog, în ce zi a fost găsit mort, dacă-mi daţi voie?

— Miercuri, la ora 10 dimineaţa.

— Luni, la ora 4, s-a despărţit de mine. Patru fără ceva, cred că a fost. Am luat masa împreună pe bulevard, la o bodegă. A fost invitatul meu, venise să mă roage să-l introduc în gazetărie. La despărţire mi-a cerut să-i împrumut cinci sute de lei, spunând că avea întâlnire la ora aceea, cu o femeie.

Poliţistul începu să devină atent. Gazetarul aducea ceva lumină în chestia crimei, nu părea de lepădat. Numai dacă n-o fi vreun fanfaron, ca să-şi asigure cercetările, zise de la început.

— Te rog să-mi spui exact, cele ce ştii, fără fantezie gazetărească.

— Numai exact, domnule comisar.

— Lasă, vă cunosc eu, ştiu bine cine sunt gazetarii la o anchetă. Ei vin să cumpere, nu să vândă. Cum l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

— Vă spusei, domnule comisar, a venit la mine să mă roage să-l introduc în gazetărie. L-am ajutat, ca pe orice

începător, şi atât.

— Avea familie?

— Nu ştiu.

— Cine era femeia cu care se întâlnea?

— Nici asta nu ştiu. Mi-a spus doar că era o femeie bogată, şi că o iubea. Mi se plângea că era o femeie uşuratică; nu-l lua în serios. L-am sfătuit eu cum să procedeze.

— Se vede. S-o fi apucat să te asculte.

— Nu cred.

— În sfârşit… ce mai ştii despre el?

— Că era prieten cu inginerul Vică Vasiliu şi era logodit cu dansatoarea Zozo Lemnaru, pe care a prins-o cu un amant, într-o zi, la Hotel Maciste.

— De unde ştii astea?

— De la el.

— Bun. Altceva?

— După ce s-a convins că logodnica îl înşală, s-a îndrăgostit de femeia cu care s-a întâlnit luni, la ora patru, în faţa Fundaţiei Regale.

— Bine domnule Mateiaş, vorbi comisarul, fără ironia de la început, văd că mi-ai dat nişte informaţii preţioase. Îţi mulţumesc. Te rog să vii azi după masă la ora şase aici.

Vreau să mai stăm de vorbă, după ce mai fac unele cercetări.

Ionel Mateiaş se ridică, dar nu se urni din loc, după cum era de aşteptat. Răsuci pălăria în mâini, vroind să mai vorbească ceva.

— Ce mai este? încercă comisarul să-l urnească.

— Domnule comisar, vreau să vă rog să-mi daţi voie ca să fac şi eu unele cercetări…

— A! Detectiv particular? zâmbi poliţistul. Bine, numai să nu-ţi frângi gâtul.

— Merg pe contul meu.

— S-a făcut. Din partea mea, eşti liber. La revedere.

— Vă salut, domnule comisar!

Ionel Mateiaş ieşi aproape cu spatele, până-n coridorul poliţiei judiciare. Aici era gata să dea peste o tânără femeie, care se ruga de un bătrân slujbaş, s-o lase să intre la comisarul Viorel. Tânăra avea lacrimi în ochi şi părea îndoliată, socotind după fişeul negru, cu care îşi acoperise capul.

— Spune-i domnului comisar că vreau să-i vorbesc ceva interesant, insistă ea, rugător, în faţa omului de la uşă, care se arăta fără inimă, în faţa lacrimilor ei.

— Domnul comisar nu-i aci, ţi-am spus domnişoară. Aşa

primise ordinul să mintă. Comisarul-şef Viorel vroia să lucreze nestingherit. De aceea puse un om la uşă; să nu lase pe nimeni să între.

Ionel Mateiaş privi spre tânăra îndoliată cu un aer de protector, ceea ce făcu pe femeie să se adreseze lui.

— Domnule, te rog, insistă dumneata să-mi dea drumul la domnul comisar şef Viorel. Ştiu că este aci.

— Dar ce ai cu domnia-sa? o întrebă el.

— Vreau să-i vorbesc în privinţa crimei de la Braşov.

Mateiaş sări stârnit. Era tocmai ce-i trebuia lui. Apucă fata de o mână şi o trase spre ieşire.

— Vino cu mine. Este o chestiune care mă interesează. Vrei să stăm puţin de vorbă, înainte de-a merge la comisar? Te voi duce eu.

— Da, numai să fiu ascultată mai repede. Am văzut fotografia mortului în ziar şi l-am recunoscut.

Vorbind, Mateiaş o ţinea mai departe de mână, până ce ajunse să o ia de braţ. Cum era îndrăzneţ nu întârzie s-o conducă la o cafenea din preajma poliţiei, unde o invită să intre. Comandă două cafele, începând repede conversaţia întreruptă.

— În primul rând te rog să-mi spui dacă nu eşti rudă cu mortul? Te văd îndoliată, zise Mateiaş.

Fata răsuci privirea, îşi ţugui buzele, neavând curaj de a vorbi ceva.

— Mă numesc Filomela, murmură ea în vârful buzelor, drept orice răspuns.

— Îmi pare bine. Numele meu este Ionel Mateiaş. Ziarist…

— Da? Credeam că sunteţi de la poliţie.

— Aş, zise Mateiaş, noi, gazetarii, intrăm pretutindeni şi avem de-a face cu multă lume. Chiar acum am fost chemat de comisarul Viorel, care m-a rugat ceva, în privinţa acestei crime. Mă ştie cam tăios, când e chestia de dreptate. L-am luat puţin la rost pentru greutatea cercetărilor. Eu sunt gazetar. Am dreptul.

— E bănoasă meseria asta, domnule gazetar? îl întrebă Filomela, fără vreun motiv.

— Potrivit, răspunse el, pentru că eu sunt un om drept… Te-am întrebat: eşti rudă cu mortul?

— Da… Ştiu eu? Sunt logodnica lui, şovăi puţin Filomela.

Ionel Mateiaş era gata să sară de pe scaun, dar se reţinu. Un anchetator bun, nu se sperie niciodată de vreo surpriză. Avea nevoie de sânge rece. Totuşi rămase trăsnit; bănui că avea în faţa lui pe femeia cu care s-a

întâlnit Ilie Vîscu luni la ora patru, după ce se despărţise de el în faţa bodegii de pe bulevard. Deci mortul avusese două logodnici într-un timp scurt, căci pe prima logodnică i-o cunoştea. Fata din faţa lui nu era dansatoarea de la hotel Maciste. Precaut, vorbi calm:

— Dacă eşti bună, domnişoară, spune-mi: luni la ora patru ce-ai făcut dumneata? Azi este vineri, nu-i un timp prea lung, ca să nu-ţi reaminteşti precis ce-ai făcut luni.

— Luni, la ora patru… vorbi fata puţin gânditoare, da, ştiu ce-am făcut. Am stat toată ziua acasă, adică la serviciu. Am serviciu la biroul domnului inginer Vasiliu.

Altă surpriză. Deci Ilie Vîscu fusese în sfera de activitate a inginerului Vasiliu, foarte intim! Poate că făceau afaceri împreună.

— Cu ce ocazie l-ai cunoscut pe Vîscu?

— Era secretarul domnului inginer Vasiliu.

— Pe domnişoara Zozo Lemnaru o cunoşti?

— Da, este prietena stăpânului meu.

— Prietena inginerului Vasiliu?! sări de data asta în sus, Mateiaş, fără să se mai poată abţine. Cum vine asta domnişoară? îşi dădu drumul curiozităţii Mateiaş. Zozo Lemnaru a fost logodnica lui Ilie Vîscu, e prietena lui Vasiliu şi mai are un amant cu care Vîscu o prinde la un

hotel, iar dumneata eşti logodnica lui. Nu mai înţeleg nimic. Aci este un mister greu de pătruns.

Filomela îl privi ciudat, crezând că Mateiaş e nebun.

— Domnule, zise ea, cred că vrei să glumeşti. N-a avut când să fie logodnica lui Ilie Vîscu, Zozo Lemnaru, pentru că a cunoscut-o după ce m-a cunoscut pe mine. Ştiu sigur acest lucru. Nici n-a avut de ce s-o prindă la hotel cu vreun amant.

— Am văzut eu, cu ochii aceştia, domnişoară, crede-mă! Nu sunt nebun, nici beat. Eu am fost martor când Vîscu a prins-o la hotel.

— Cu cine?

— Cu un negustor de grâne din Bazargic.

— Un domn bătrân?

— Da.

— E tatăl domnişoarei Vesca Priboief.

— Asta cine mai este?

— Logodnica domnului inginer Vasiliu, răspunse Filomela.

— Altă încurcătură, oftă Mateiaş, scârpinându-se după o ureche. Apoi, scoţând o fluierătură de om sărac, zise amărât:

— Trebuie să-ţi spun ceva care o să te întristeze,

domnişoară.

— Spune-mi, te rog.

— Luni la ora patru, Ilie Vîscu a avut întâlnire cu o femeie în faţa Fundaţiei Regale.

— Ilie Vîscu?

— Da, chiar el.

— Aşa? Atunci cu femeia aceia a fost, de a lipsit de acasă, până în ziua când a fost găsit mort.

Cum îi căzuse fişeul negru de pe cap, pe umeri, Filomela nu şi-l mai ridică din nou. Îl strânse încet şi-l băgă în buzunarul pardesiului. Mortul nu mai merita să-i poarte doliu o fată sinceră ca ea. Începuse să creadă că şi el o iubea, de aceea se dăduse logodnica lui; să nu-l lase lipsit de cineva care să-l revendice. Acum, nu-l mai regretă atât de mult şi n-o să-l mai plângă. Ba încă începuse să-i pară rău că se prezentase să spună ce ştia. Să se ducă la poliţie inginerul Vasiliu care era prieten cu mortul, nu ea care a fost înşelată. În dimineaţa aceea, când văzuse în ziar fotografia iubitului ei mort, era gata să leşine de durere. S-a dus ca disperată în camera lui Vasiliu şi i-a strigat: „Conaşule, domnul Vîscu e mort!” Inginerul i-a răspuns fără să arate vreun regret: „Ştiu, Filomela, am citit şi eu”. Iar cum ea plângea, i-a strigat

enervat: „Ai venit aci să-mi baţi capul cu prostiile astea? Lasă-mă-n pace! Ieşi afară”.

Mai târziu însă a chemat-o la el. De data asta era trist. A început să-l plângă pe Ilie Vîscu. Ei i-a dat o mie de lei, fără vreun rost, spunându-i să-şi vadă de treabă că o să se ducă el la poliţie să vorbească cu comisarul Viorel.

Ea, însă, n-a putut să rabde mult, a venit de bună voie, căci îl iubea pe Ilie Vîscu. Şi acum, auzi? El avea altă iubită cu care s-a întâlnit şi a fost cu ea. Nesincer om! Ce-i drept nu o făcuse niciodată să creadă că se va lega ceva serios între ei, dar ea se dăduse drept logodnica lui aşa, ca să nu pară chiar că nu-i fusese nimic; pentru că vroia să se ocupe de înmormântarea lui Vîscu.

Femeie jignită, Filomela şi-a retras pretenţiile pe care le avea ca logodnică. Mult mai liniştită ca la început, s-a adresat lui Ionel Mateiaş:

— Ce trebuie să fac acum?

— Trebuie să mergi cu mine la comisarul Viorel, ca să declari tot ce ştii, i-a răspuns el. Însă te rog un lucru: nu pomeni nimic despre chestia de la hotel pe care ţi-am povestit-o eu. Poate că m-am înşelat, nu se ştie. Mă voi ocupa personal, să văd ce-a fost acolo. Spune-mi: domnişoara Priboief e bogată?

— Da, foarte bogată.

— Ce fel de fire are?

— Nu prea serioasă. Nu cred să rămână logodnica domnului inginer Vasiliu. A mai fost logodită de câteva ori. Ştiu de la Ilie Vîscu.

— Mulţumesc. Acum să mergem la poliţie.

— Mi-e cam frică de poliţie, zise fata.

— Nicio frică, domnişoară, răspunse Mateiaş, luând-o protector de braţ. Noi, gazetarii, avem autoritate.

XIII

— Bună ziua! spuse grav un domn tânăr, intrând în biroul inginerului Vasiliu, fără a mai bate la uşă. În urma sa venea Filomela care-i deschisese.

Ştiind că va veni cineva, inginerul Vasiliu aştepta la masa sa de lucru. Îşi luase o poză de om foarte ocupat. În realitate se gândea la citaţia pe care i-o trimisese comisarul Viorel. Îl chemase pentru a doua zi, dimineaţa, la ora nouă, să depună asupra crimei pe care o cerceta.

Văzând intrând pe uşă un om pe care nu-l cunoştea, Vasiliu se ridică.

— Bună ziua! răspunse el, puţin surprins de felul de a intra al celuilalt. Bănui ceva anormal. Îşi refăcu poziţia de patron grav.

Străinul înaintă câţiva paşi şi se opri în mijlocul camerei. Era îmbrăcat elegant. Purta un pardesiu dintr-o stofă scumpă, ghete de lac, care demascau provincialul, venit la Bucureşti să sperie lumea, cravată de un roşu aprins, gambetă şi un fular fin de mătase alb. Cu degetele mâinii drepte susţinea o servietă grea de piele.

Filomela dispăruse pe o uşă, după ce-şi îndeplinise misiunea de a aduce vizitatorul în birou.

— Sunt avocatul Iorgu Lupan, spuse acesta, cu o voce care nu dovedea amiciţie. Mai mult se răstise. După ce-şi scoase gambeta lăsă să se vadă pe creştetul capului un început de chelie, care continua slab spre frunte pe sub părul aranjat cu grijă s-o acopere.

— Îmi pare bine, răspunse în doi peri, Vasiliu, mulţumit că celălalt îşi scosese parcă cu regret, pălăria.

Străinul nici nu-i luă în seamă mulţumirea, ci repetă:

— Sunt avocatul Iorgu Lupan…

— Am spus: îmi pare bine. Cu ce vă pot sta la dispoziţie?

— Cu obrazul dumitale, ca să-l pălmuiesc, strigă, roşu la faţă, avocatul Lupan.

Vasiliu tresări uimit, nu speriat; zâmbi batjocoritor şi, fără să-l mai intereseze ce voia agresorul, începu să vorbească cu tonul unui om milos:

— Iubite domn, nu te hazarda. Află că din doi pumni te fac una cu pământul. Nu mi-e frică. Te sfătuiesc să iei loc şi să spui ce vrei. Lasă palmele şi furia, pentru alte ocazii. La mine, dacă nu eşti cuminte, rişti să pleci nemulţumit, profund umilit. Ce vrei?

— Sunt avocatul Iorgu Lupan, mai zise celălalt parcă cu intenţia de a enerva, ceea ce făcu pe Vasiliu să

izbucnească:

— Mi-ai spus de două ori cine eşti. Ştiu! Cu ce ocazie m-ai vizitat azi?

— Numele meu nu-ţi spune nimic? întrebă încruntat Lupan. Într-adins l-am repetat.

— Nu, nimic, se miră Vasiliu. Lupan îmi aminteşte de numele unui magazin de pălării, cu care nu am nimic de-a face. Îmi vine să cred că ai greşit adresa. Eşti bucureştean dumneata?

— Nu, din Bazargic.

— Aşa? Cu ce ocazie pe la Bucureşti? îl persiflă inginerul.

— Domnule! izbucni avocatul, refăcându-şi prezenţa agresivă de la început. Sunt logodnicul domnişoarei Vesca Priboief.

— Ia te uită domnule! izbucni într-un hohot de râs gazda. Suntem confraţi, deci? Şi eu sunt logodnicul domnişoarei Priboief.

— Ştiu. Pentru asta am venit la dumneata. Te rog să ţii seama că eu sunt pe punctul de a mă căsători cu această domnişoară şi nu renunţ.

— Ca şi mine, zâmbi Vasiliu.

— Nici dumneata nu renunţi?

— Nu chiar asta am vrut să-ţi spun… Şi eu sunt pe punctul de a mă căsători cu domnişoara Priboief.

Aranjându-şi cu grijă părul, dând cu palmele pe el, ca şi când şi l-ar fi simţit dezordonat, inginerul Vasiliu ieşi de după birou, venind în faţa furtunosului musafir. Îl privi calm, aproape îngrijorat; mină pe care o schimbă repede într-o prietenie largă. Bătu umărul celuilalt, parcă n-ar fi fost vorba de palme până atunci.

— Iubite confrate, începu el vesel, noi suntem doi păcăliţi. De ce să ne certăm, când domnişoara Priboief ne-a tras clapa la amândoi? De o săptămână nu mai ştiu unde este. A plecat într-o zi cu maşina mea şi de atunci n-am mai văzut-o. Aştept să aflu că maşina mi-a fost părăsită undeva, pe câmp, iar logodnica este în dragoste cu vreun… nou logodnic…

— Eu ştiu unde se află, îl întrerupse avocatul Lupan.

— Felicitările mele! Eu nu ştiu, cu toate că sunt mai nou ca dumneata… Aştept totuşi, nu mi-am pierdut firea.

— Poţi aştepta mult şi bine. Domnişoara Priboief este la Braşov, sub scutul meu, să ştii. Maşina este depusă de o săptămână într-un garaj la Ploieşti.

Vasiliu îl privi încruntat, dar repede se linişti şi, ducându-şi mâinile la spate, îi acordă o altă privire,

zâmbitoare.

— În cazul acesta, ce vrei de la mine, domnule Lupan?

— Să declari în scris că nu ai nicio pretenţie de la domnişoara Priboief şi că depui imediat cele două milioane de lei, pe care le-ai luat pe nedrept de la domnul Priboief, clientul meu din Bazargic.

Celălalt strânse pumnii furios la spate, scoase scântei din ochi, roşindu-se tot. Se vedea că-şi stăpânea, cu mare greutate, furia. Tăcu, intenţionat ca să vadă ce vroia să-i mai spună rivalul pe care îl avea în faţă. S-ar fi putut să mai aibă ceva de spus, dacă venise cu atâta îndrăzneală în casa sa. Avocatul Lupan privea în jos, aşteptând. Vasiliu trecu la locul său de la masă, reaşezându-se pe scaun. Cercetă câteva hârtii de pe birou, lăsându-le imediat pe loc, fiindcă-şi simţea mâinile tremurând. Se ridică brusc, zvârlind uşor o palmă prin aer.

— Iar dacă nu vreau să execut comanda, ce se poate întâmpla? întrebă el ritos.

— Ce? răspunse avocatul. Vom reclama poliţiei. Asta se va întâmpla.

— N-aveţi decât s-o faceţi. Să vedem dacă domnului Priboief îi va conveni cele ce vor urma.

Prin surprindere, avocatul Lupan se aşeză pe scaunul

din faţa biroului, punându-şi servieta pe genunchi. Începu să vorbească liniştit, ca despre o afacere de prea mică importanţă:

— Vorbeşti, desigur, de cazul care s-a petrecut la hotel „Maciste”, ca şi de cele petrecute aici, când o amantă de-a dumitale a surprins pe domnişoara Vesca cu dumneata într-o cameră?

— Da, răspunse Vasiliu, de acele cazuri, ca şi despre dispariţia maşinii mele.

— Uiţi însă ceva: fantele care a făcut scandalul de la hotel „Maciste” este mort şi amanta pe care şi-a surprins-o cu domnul Priboief la hotel, este amanta dumitale care ţi-a făcut scandal aici. Cam ciudate întâmplări şi par a fi regizate de acelaşi om…

— De mine, nu? întrebă Vasiliu, imitând calmul celuilalt. Ceea ce bănuise era adevărat, avocatul venise înarmat până-n dinţi şi era posibil să mai aibă şi alte surprize în… servieta sa.

— Da, şi nu poţi spune că nu-i aşa, răspunse Lupan.

— Dovedeşte-mi.

— Dumneata l-ai ucis pe Ilie Vîscu. Este adevărat?

Vasiliu nici nu clipi măcar din ochi. Se aştepta oare la această acuzaţie? Din contră, vorbi calm.

— Asta este cea mai mare prostie care se poate spune. De ce l-aş fi ucis?

— Ca să-l pedepseşti că ţi-a furat logodnica, folosind chiar maşina dumitale…

— Eşti nebun? sări, de data asta înspăimântat, Vasiliu.

— Nu sunt nebun. Poate vrei să spui că n-ai ştiut nimic?

— Absolut nimic şi nici nu cred aşa ceva.

— Atunci cum explici dispariţia lui Ilie Vîscu, odată cu a domnişoarei Priboief?

Vică Vasiliu lăsă mâinile pe lângă corp, deznădăjduit. Nu răspunse. Omul din faţa sa era un magistrat, sau ce dracu era? Venise să-i smulgă declaraţii, sub masca unui logodnic caraghios? Se simţi pierdut. Cum ştia că în camera lui se afla o sticlă de coniac, abia începută, sună tare. Filomela apăru ca din pământ.

— Serveşte o băutură, ceva, îi spuse el, mergând spre ea. Pe masă la mine se află o sticlă…

Fata dispăru grăbită. Înţelesese din privirile lui că era ceva grav. Vică Vasiliu se întoarse la locul său.

— Ceea ce spui dumneata, începu el, rar, ca să câştige timp, nu poate fi defel adevărat…

Cum fata intră, aducând pe-o tavă, sticla şi două pahare, se întrerupse singur. Luă sticla şi turnă lichidul

prin pahare. Filomela plecă, înţelegând că nu mai avea de ce să rămână.

— Pofteşte, domnule Lupan, îmbie el pe avocat, după ce răsturnă pe gât un pahar.

— Mulţumesc, nu simt nevoia, răspunse celălalt, cu o nuanţă de ironie în voce.

— Eu simt, zise Vasiliu, bând pe al doilea pahar. Acum să stăm de vorbă. Îţi declar că nu iau în serios aventura, de care spui dumneata că ar fi făcut-o Ilie Vîscu, şi domnişoara Priboief…

— De ce?

— Pentru că este o invenţie, pur şi simplu. N-a avut cum să se lege vreo prietenie între amândoi, deoarece nu s-au cunoscut.

— Totuşi aşa a fost. Ce caută cadavrul lui Vîscu pe şoseaua Braşovului?

— Ştiu eu? De ce vii dumneata să mă întrebi pe mine de acest lucru? Cine eşti dumneata?

— Avocatul Iorgu Lupan, din Bazargic.

— Nu cred. Iar, dacă vrei să stai de vorbă cu mine, mai departe, dovedeşte-mi identitatea dumitale. Altfel…

Inginerul Vasiliu făcu un semn uşor cu o mână spre uşă. Avocatul Lupan se ridică, fără a lăsa să se creadă că vroia

să plece. Deschise doar servieta şi scoase din ea un act pe care îl puse pe masă.

— Poftim, zise el. E suficient?

Vasiliu privi actul pe care era lipită fotografia avocatului.

— Mulţumesc.

Lupan luă actul şi-l închise din nou în servietă. Era legitimaţia sa de avocat. Se aşeză pe scaun, murmurând:

— Ce n-ai da dumneata, să ai acte atât de autentice, domnule inginer Vasiliu…

Inginerul Vasiliu mersese fără vreun rost până la uşă şi se înapoia, când celălalt vorbise. Nu înţelesese bine ce voise să spună Lupan. Dar bănui căci încruntă sprâncenele.

—Cum ai zis? întrebă.

Avocatul repetă doar gândul:

— Vorbesc că actele mele sunt autentice…

— Pe când ale mele nu sunt, vrei să spui?

— Nu spun eu…

— Dar cine?

— Ilie Vîscu, amicul dumitale, i-a denunţat domnişoarei Priboief, tot ce ştia… Numele dumitale adevărat este Gherase Vasilis…

Se ridică repede pentru că Vasilis, demascat, ridicase pumnii, furios. Se dădu într-o parte, iar pumnii grecului căzură în gol.

— Şantagistule! răcni acesta, urmărindu-l.

Avocatul Iorgu Lupan băgă o mână în buzunarul pardesiului, de unde scoase o armă mică.

—Te previn, spuse el, sunt înarmat. Fii calm, te rog. Am venit să stăm de vorbă, nu să ne batem. Ia loc pe scaun şi ascultă ce vreau să-ţi spun.

Vasilis căzu pe scaunul său de la masă. Nu-şi mai putu ţine enervarea. Ca să se calmeze, bău coniac din sticlă, fără a-şi mai pune în pahar.

— Ce vrei? strigă el autoritar.

— Nu ţi-am spus? declară avocatul, aşezându-se şi el, cu mâna în buzunarul în care ţinea arma. Domnişoara Priboief nu ştie ce s-a întâmplat cu Ilie Vîscu, îl crede un şarlatan ca şi tine. I-am ascuns ziarele, în care se scria despre crimă. Se află la Braşov, retrasă, mâhnită. Ar reveni asupra sentimentelor pe care le avea pentru mine, dacă nu i-ar fi teamă de… inginerul Vasiliu. Nu vreau să am nimic cu acest om, dacă mă satisface. Dă-mi ce-ţi cer şi te asigur că nu-ţi voi face niciun rău. Eşti de acord?

— Ce-mi ceri? şuieră Vasilis.

— Declaraţia în scris, că nu vei ataca onoarea familiei Priboief şi cele două milioane pe care le-ai depus la o bancă pe numele tău?

— Cine mă asigură că după ce voi restitui cele două milioane, nu mă vei denunţa?

— Fapta în sine. Dacă te denunţ, eşti liber să spui ce vrei. Dar cu o condiţie: numai dacă denunţul va veni din partea noastră.

Vasilis clătină din cap.

— Pe dumneata nu te interesează decât cele două milioane, atât. Restul sunt fleacuri, fără importanţă, bune de înspăimântat nişte provinciali. Spune-mi că nu este aşa?

— Chiar aşa este. Dă-mi deci chitanţă ca să-şi poată ridica banii de la bancă domnul Priboief şi suntem chit.

— Da, imediat. Dar îţi pun şi eu o condiţie. Iscăleşti o poliţă de cinci sute mii lei încasabilă numai după căsătoria dumitale cu domnişoara Priboief.

— Ce reprezintă această sumă?

— Despăgubirea mea. Am avut cheltuieli mari de când cunosc pe această domnişoară.

După ce se gândi câteva clipe avocatul Lupan admise.

Se făcură schimburile cerute. Avocatul Lupan se scula

să plece. Vasilis mai bău puţin coniac, apoi porni spre uşă, să-şi conducă musafirul. Pe când acesta cobora scările antreului, Vasilis, rămas în prag, îl strigă:

— Domnule Lupan, am uitat să te întreb ceva: Dumneata nu ştii cine a ucis pe Ilie Vîscu?

Celălalt se întoarse brusc şi-l privi încruntat:

— Nu, zise. Dar de ce mă întrebi?

— Pentru că mâine sunt citat la anchetă şi nu ştiu ce lămuriri să dau.

— O să-ţi ceară, desigur, un alibi.

— Îl am.

— Dacă îl ai, e bine.

Cu aceste vorbe, avocatul Lupan dispăru în stradă.

XIV

— Domnilor, începu să vorbească comisarul-şef Viorel, v-am chemat aici pentru crima care s-a săvârşit pe şoseaua naţională, alături de oraşul Braşov. Nu vă voi spune multe la început, dar vă rog a fi sinceri şi cât mai clari în depoziţiile dumneavoastră. Ţine-ţi seama de un lucru: poliţia nu scuză pe nimeni. Noi aici, nu facem decât cercetări, spre a lărgi drumul spre descoperirea criminalului, care trebuie să-şi primească pedeapsa cuvenită.

Şi acum să procedăm la un apel, ca să vedem dacă toţi martorii citaţi sunt prezenţi. Domnule secretar, începe apelul martorilor.

Comisarul-şef Viorel coborî de pe estrada unde se afla şi trecu pe un scaun din partea dreaptă a sălii poliţieneşti. Pupitrul rămase stingher prin părăsirea locului pe care şezuse comisarul. În sală, martorii fremătau împerecheaţi fiecare după cum se cunoşteau. Secretarul de la masa de lângă pupitru răsfoi câteva hârtii, îşi aranjă mai bine ochelarii pe nas şi tuşi. Începu apelul, cu o voce piţigăiată, care enervă întreaga asistenţă, şi aşa destul de surescitată:

— Domnul Iosif Soare, strigă el.

— Prezent, răspunse cineva.

— Avram Blum.

— Aici, murmură croitorul. Eu, domnule secretar, am mai fost chemat aici. Ştie conu Viorel.

— Bine-bine, îl linişti comisarul. Te-am mai chemat şi azi şi… poate te vom mai chema şi mâine, nu se ştie. Treci dumneata pe uşa asta împreună cu domnul Iosif Soare.

— Aşa? Bun, de acord. Haide coane Iosifache.

— Fiecare dintre dumneavoastră, adăugă comisarul, ridicându-se spre a vedea mai bine, veţi trece pe o uşă, aşa cum vă voi spune eu… Mai departe, se adresă secretarului.

— Domnul inginer Vică Vasiliu.

— Prezent.

— Domnişoara Zozo Lemnaru.

— Prezent.

— Domnişoara Filomela Agafton.

— Prezent.

— Dumneavoastră trei, formaţi alt grup şi treceţi pe această uşă, interveni din nou comisarul, îndreptându-i spre uşa opusă.

— Ionel Mateiaş, ziarist, continuă secretarul.

— Prezent.

— Rămâi aici, spuse comisarul, ziaristului.

Ionel Mateiaş se aşeză liniştit pe alt scaun. În mână ţinea un sul de hârtii pe care părea gata să le citească în treacăt, zâmbi comisarului pe când acesta îi acordă o ocheadă ştrengărească. Se arătau mulţumiţi de mersul treburilor.

— Vesca Priboief, se auzi vocea secretarului.

— Lipsă, răspunse avocatul Iorgu Lupan, rămas cel din urmă dintre martori.

— Nu este nimic, interveni comisarul. Probabil domnişoara Priboief nu mai şade la hotel Metropol, unde i s-a trimis invitaţia. Poate ştiţi dumneavoastră unde se află? se adresă avocatului Lupan.

— Da, răspunse intimatul, e lipsă din Bucureşti. A plecat la Bazargic, dacă nu mă înşel.

— Eşti sigur că la Bazargic?

— Nu, am spus dacă nu mă înşel.

— Bun-bun, vom vedea la urmă. Fii bun şi treci dumneata pe această uşă… Domnule secretar, cine vine la rând? Adică cine este primul pe listă, care trebuie chemat?

— Domnul Iosif Soare.

— Al doilea?

— Domnul Avram Blum.

— Să vină amândoi!

— Domnul Iosif Soare şi domnul Avram Blum! strigă uşierul, care până atunci şezuse degeaba, rezemat de pervazul unei uşi.

Apărură cei doi chemaţi. Comisarul Viorel îşi reocupă scaunul de la pupitru, cu un aer foarte grav, pe care şi-l păstră până la urmă.

— Dumneavoastră, se adresă celor doi, mai aveţi de adăugat ceva, faţă de primele declaraţii, asupra asasinării lui Ilie Vîscu?

— Eu nu mai am nimic de spus, zise Iosif Soare, ridicând din umeri.

— Nici dumneata domnule Blum?

— Nici eu, mă rog.

— Bine, luaţi loc pe scaune. Cine vine la rând?

Secretarul zise, privind spre uşier:

— Domnul inginer Vică Vasiliu, domnişoarele Zozo Lemnaru şi Filomela Agafton.

Uşierul sări la a doua uşă şi-i strigă. Persoanele chemate apărură.

— Domnule inginer, începu comisarul anchetator, eşti bun să ne spui în ce condiţii l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

Vasiliu arătă o figură de om supărat spre comisar şi nu întârzie să-şi spună gândurile, înainte de a răspunde la întrebarea pusă.

— Domnule comisar, începu el cu indignarea reţinută, nu înţeleg pentru ce sunt chemat aici!

— Să depuneţi.

— Atunci pentru ce am fost pus în camera alăturată, între baionete şi de ce mi-a fost luată arma pe care o port de obicei la mine?

— V-a fost luată arma?! se miră comisarul. Cum aşa?… Imediat să fie dată înapoi arma domnului inginer! se adresă uşierului.

Acesta i-o întinse.

— Poftiţi, domnule inginer.

Vasiliu o luă şi se uită la ea.

— E descărcată, zise el.

— Ce vă trebuie dumneavoastră aici nişte gloanţe? interveni comisarul. Şi acum, după ce toată lumea a fost mulţumită, să continuăm. În ce condiţii l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu, domnule inginer?

— Era un tânăr nefericit, răspunse încet Vasiliu, umbla

vagabond prin oraş. L-am văzut inteligent şi mi-a fost milă de el.

— Cum de l-aţi făcut dintr-odată secretarul dumneavoastră?

— E un fel al meu de a proceda.

— Numai Napoleon făcea dintr-un soldat general, zâmbi comisarul.

— Dintr-un soldat deştept, îndreptă inginerul. Ilie Vîscu era un băiat dezgheţat, mi-a plăcut mult şi l-am ajutat, atâta tot.

— Cum aţi înţeles dispariţia lui?

— Foarte simplu: îl ştiam o fire aventurieră; mă aşteptam la orice din partea lui.

— Ce-aţi zis când aţi aflat de asasinarea lui în aceste condiţii.

— Am zis: Dumnezeu să-l ierte! Ce-a căutat a găsit.

— Numai atât?

—Numai.

— Altceva mai aveţi de adăugat?

— Nimic.

— Luaţi loc pe scaun… domnişoara Zozo Lemnaru. Cum l-aţi cunoscut pe Ilie Vîscu?

— În casa domnului inginer Vasiliu, răspunse Zozo,

roşind.

— Eraţi prietenă cu el?

Zozo şezu pe gânduri. Răspunse evaziv:

— Aşa… puţin. Ne vedeam des, în biroul domnului inginer.

— Altceva mai aveţi de adăugat?

— Nimic.

— Luaţi loc.

Zozo se aşeză pe scaun, oftând uşurată. Comisarul Viorel i se păru un om foarte manierat, dacă o scutise de atâtea amănunte.

— Filomela Agafton; dumneata cum l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

Filomela îşi luă un aer de ingenuă, ţuguie buzele, făcând o gură mică nevinovată. Aruncă în acest timp o privire focoasă lui Ionel Mateiaş, ziaristul care şedea pe un scaun, aproape de secretar. Mateiaş îi zâmbi, încurajator.

— L-am cunoscut, ciripi Filomela, poetic, într-o dimineaţă de iarnă, cu fiori primăvărateci…

Se cunoştea şcoala lui Mateiaş. El o învăţase cum să depună, ca să pară mai interesantă. Poetul o idealizase, o iubea şi voise s-o vadă la înălţimea visurilor sale.

— Unde s-a petrecut asta? o întrerupse comisarul, în timp ce secretarul roşise şi el, transcriind depoziţia fetei.

— Ce folos! murmură el, încântat, la urechea lui Mateiaş. Gazetarul nu-l auzi, el urmărea atent mişcarea buzelor fetei deşi ştia ce avea să urmeze.

— Într-un decor impresionant, cu visuri înaripate şi clinchet de clopoţei suavi, continuă martora.

— Domnişoară! ţipă comisarul. Îţi baţi joc de noi? Spune-ne cum ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

— V-am spus, mai ciripi Filomela.

— Dar n-am înţeles nimic. Ce ocupaţie ai dumneata?

— Sunt secretara casnică, a domnului inginer Vasiliu.

Această definiţie a slujbei sale era, desigur, tot opera lui Mateiaş, căci tânărul zâmbi transportat.

— Ce slujbă este asta, coane Iosifache? întrebă Avram Blum la urechea lui Iosif Soare.

— Fată-n casă, răspunse Soare.

— Ia te uită, blestemata, cum se schimonoseşte!

— Ştii ceva despre asasinarea lui Vîscu? Asta ne interesează aici, reluă comisarul. Ce ştii? De când nu l-ai mai văzut?

Filomela se reculese; sfaturile amicului ei erau caraghioase, căci făcuse lumea să râdă. Începu deci pe

limba ei şi-i dădu drumul:

— Nu l-am văzut, domnule comisar, din ziua de duminică, înainte de a muri. Mi-a spus că mă duce la cinematograf şi n-a mai venit acasă. L-am aşteptat toată ziua îmbrăcată. Am simţit eu: avea pe alta, că nici pe la birou nu mai dădea. Cu mine se purta aşa… numai că nu-mi spunea: lasă-mă în pace!

— N-ai aflat? Cine era cealaltă femeie, pentru care te-a părăsit?

— Am căutat să aflu. La început credeam că era domnişoara Zozo… răspunse Filomela, arătând cu mâna spre Zozo Lemnaru.

— Ah! ţipă dansatoarea, ameţită, gata să leşine. Ce neruşinare!…

Comisarul se îndreptă către ea:

— Domnişoară, nu permit nimănui să-şi exprime gândurile aici. Te rog să stai liniştită.

— Dar mă insultă, domnule comisar! ţipă Zozo enervată.

— Să vedem, răspunse Viorel. Spune, domnişoară Filomela Agafton: de ce credeai că era domnişoara Lemnaru femeia pentru care te părăsise Ilie Vîscu?

— Pentru că el singur mi-a spus: „Am avut-o înaintea

ta”.

— Nu este adevărat! izbucni din nou Zozo. Această neruşinată are necaz pe mine, probabil; vrea să mă compromită. Domnule comisar, ce înseamnă asta?

— Linişteşte-te, domnişoară, interveni comisarul! Aşa sunt cercetările astea, neplăcute. Dumneata, dacă s-o dovedi că nu este adevărat ceea ce spune domnişoara Filomela Agafton, ai dreptul s-o dai în judecată pentru insultă.

— Vai! Dar cum îţi închipui că mă voi judeca cu o astfel de femeie? Te rog pe dumneata să-i pui în vedere să nu mai debiteze alte prostii.

— Domnişoară Agafton, se îndreaptă comisarul spre Filomela, dă-ţi seama de cele ce spui. Nu ai voie să declari lucruri pentru care nu poţi face dovada.

— Aşa mi-a spus el, domnule comisar, că s-a dus acasă la domnişoara şi că domnişoara are un papagal care strigă mereu: „Dă-i, dă-i, dă-i!… Dă-i, dă-i, dă-i!”, vorbi cu un aer de inocenţă, Filomela, în hazul tuturor. Cel puţin Avram Blum râse cu hohote, ţinându-se cu mâna de burtă, încât comisarul îl invită să se oprească.

— Domnule comisar, zise Blum cu haz, n-am ştiut că este aşa de frumos aici. Am să vin mai des pe la

dumneata, zău!

— Destul! strigă omul legii. Vă rog să nu mai faceţi zgomot… Domnişoară Lemnaru, este adevărat că ai un papagal în casă?

— Este adevărat, dar… roşi ea.

— Am înţeles, fu întreruptă Zozo. Suntem lămuriţi. Ce mai ai de spus, domnişoară Agafton?

— Nimic.

— Adu-ţi aminte, zise comisarul, Ilie Vîscu a plecat într-o zi din faţa Fundaţiei Regale, cu o femeie… Crezi că putea fi domnişoara Lemnaru?

— Nu cred.

— Bănuieşti cine putea fi?

— Nu.

— Fii bună, te rog, şi ia loc… Domnule inginer, se adresă comisarul apoi spre Vasiliu, ce ai făcut dumneata în ziua crimei?

— Am fost bolnav în casă, răspunse calm celălalt, după ce se ridică.

— Ai martori?

— Da. Pe domnişoara Agafton şi pe medicul care m-a îngrijit.

— Este adevărat, domnişoară Agafton?

— Da, este adevărat.

— Şedeţi, încheie comisarul. Apoi făcu semn uşierului: Să vină domnişoara care se află în biroul meu.

Se produse o nedumerire generală. Cine era domnişoara aceea? La rând ar fi urmat avocatul Iorgu Lupan. Singur, Ionel Mateiaş, zâmbea radios şi nu rămase cu gura căscată, când pe uşă apăru Vesca Priboief. Aceasta intră sigură de sine, dar foarte palidă. Se cunoşteau pe figura ei urme de plâns. Privirea îi era îndurerată. Era îmbrăcată într-o haină de culoare închisă, fără nicio podoabă pe ea. Purta o pălărie uşoară de sport, care-i acoperea puţin părul aranjat în pripă. Se opri în faţa pupitrului, cu ochii ţintă la comisar.

În acest timp cei prezenţi ridicară capetele uimiţi. Inginerul Vasiliu se mişcă, speriat, pe scaun. Făcu un gest de nedumerire cu mâinile, căutând să-şi înăbuşe spaima. Nu era numai mirarea că-şi revedea fosta viitoare logodnică, mai simţi şi o spaimă puternică. Era convins că femeia aceea îl va lovi. Instinctiv, se chirci pe scaun, ca să pareze o lovitură iluzorie.

Ceilalţi rămaseră calmi, după ce zvonul surprizei trecu.

— Domnişoară Priboief, începu comisarul-şef, ce ştii dumneata în privinţa crimei care a fost săvârşită asupra

tânărului Ilie Vîscu?

— Asupra crimei nu ştiu nimic, răspunse Vesca, ursuză. N-am fost martoră la ea. Şi începu să plângă.

— Povesteşte-ne ce ştii. Dumneata, după cât se ştie, ai fost motivul crimei. Aşa bănuiesc eu care anchetez. Te rog numai să fii sinceră, pentru ca lumina să se facă deplin.

Vesca îşi şterse lacrimile cu batista şi începu:

— L-am cunoscut pe Ilie Vîscu, într-o zi, când se afla singur în biroul domnului inginer Vasiliu. De atunci am rămas prieteni…

— Un moment domnişoară, întrerupse comisarul. Cu ce ocazie te duceai dumneata la domnul inginer Vasiliu?

— Este un cunoscut al tatălui meu, fac afaceri împreună.

— Mulţumesc. Mai departe?

— Într-o zi Ilie Vîscu m-a invitat să facem o plimbare împreună. I-am răspuns că voi fi la ora patru, în faţa Fundaţiei Regale. Cum domnul inginer îmi cedase maşina sa, pentru douăzeci şi patru de ore, m-am dus cu ea la locul de întâlnire. Ne-am dus întâi până la Băneasa, apoi ne-a venit pofta să mergem la Ploieşti. Acolo am tras la un hotel, unde am stat până a doua zi. La Ploieşti am dat maşina în primire unui garaj, ca să fie trimisă

proprietarului, printr-un şofer priceput, iar noi am plecat cu trenul la Braşov. Ne-am hotărât să rămânem acolo până la primăvară, urmând să-mi anunţ părinţii că am luat această hotărâre…

Vesca Priboief şovăi, obosită. Se cunoştea bine că nu dormise noaptea trecută; poate chiar nu mâncase demult. Îşi duse o mână la frunte, pentru a şi-o sprijini.

— Ţi-e rău, domnişoară? o întrebă comisarul.

— Nu-nu, răspunse ea, căutând să se întremeze printr-o voinţă încordată. Sunt obosită dar termin repede. La Braşov, reluă ea firul povestirii, ne-am instalat imediat într-o casă retrasă; vroiam să fim cât mai singuri. Ilie Vâscu avea nevoie de odihnă; se părea că viaţa de până atunci îl zdrobise. Nu ştiam cine fusese, dar îmi povestise că a trăit mizeria din plin şi de multe ori fusese nevoit să facă greşeli, ca să se poată menţine în viaţă. Era omul care încercase de trei ori să se sinucidă.

A doua zi, după instalarea noastră la Braşov, a plecat în oraş să facă nişte cumpărături. S-a dus singur şi nu s-a mai înapoiat…

— Ce-ai crezut despre acest gest, dumneata? o întrebă comisarul.

— Nu ştiam ce să cred, răspunse Vesca îndurerată. Trei

zile am aşteptat închisă în casă. Pe urmă m-am convins că fugise de mine, că firea lui îi era mai puternică decât voinţa. Totuşi aşteptam să-mi scrie, să se explice, să-şi ceară scuze, aşteptam o veste de la el.

De supărare am căzut bolnavă la pat. Am avut noroc cu domnul avocat Iorgu Lupan, care a venit să mă îngrijească. Tatăl meu îi dăduse adresa mea şi el a venit imediat. Despre moartea lui Ilie Vîscu n-am putut să aflu nimic; nu am citit ziarele, pentru că eram bolnavă. Nici n-am putut să-mi închipui o astfel de nenorocire, pentru că nu-mi închipuiam să aibă duşmani. Cine i-ar fi putut răpi viaţa, când era un om sărac, singur şi fără niciun prieten?

— Totuşi pe cine bănuieşti dumneata că l-ar fi ucis?

— Acum, după ce am aflat nenorocirea şi, după ce m-am gândit douăzeci şi patru de ore, cred că a fost ucis de inginerul Vasiliu.

Toată lumea sări în picioare; Zozo scoase un ţipăt uşor de spaimă, pe când Filomela se sprijini speriată de braţul lui Ionel Mateiaş. Iosif Soare şi Avram Blum veniră şi-o priviră uimiţi pe Vesca Priboief în faţă. Inginerul Vasiliu se făcu galben. Tot sângele i se scurse de pe figură şi când îl privi comisarul, părea să aibă mutra unui criminal adevărat.

— Staţi jos! strigă uşierul, către cei care se ridicaseră înspăimântaţi. Pentru că Iosif Soare şi Avram Blum comentau evenimentul cu voce tare, comisarul bătu cu pumnul în faţa pupitrului.

— Domnule comisar! strigă Vasiliu, mai livid la faţă. Vă rog cereţi martorei să precizeze ce vrea să spună.

Poliţistul îi făcu semn cu mâna să se liniştească şi se adresă domnişoarei Priboief cu o voce rece:

— Dumneata ştii ce spui?

— Da, răspunse Vesca. Acuz pe inginerul Vasiliu de crimă.

— Ai dovezi?

— Dovezi materiale nu am. Dar ştiu că acest domn vroia să se însoare cu mine, pentru că aveam o zestre mare: douăzeci de milioane lei. Plus de asta pusese mâna pe două milioane ale tatălui meu şi nu vroia să le restituie.

— Ba le-am restituit imediat! strigă furios Vasiliu.

— Când? îl întrebă Vesca, privind însă spre comisar.

— Ieri.

— Dar până ieri de ce nu i-ai restituit, când ştiai că nu sunt banii dumitale?

— Nu mi i-au cerut nimeni... gângăvi şovăitor,

inginerul.

— Şi de data asta suntem luminaţi, domnule inginer… spuse comisarul. În definitiv pe noi nu ne interesează cazul banilor dumitale, domnişoară Priboief. Vă veţi socoti prin justiţie, dacă este vreun diferend între dumneavoastră. Nouă spune-ne de ce bănuieşti pe domnul inginer de crimă? Ai vreo dovadă?

— Îl ştiu că urmărea cu foarte mare pasiune zestrea mea, deci nu i-ar fi convenit intercalarea între noi, a lui Ilie Vîscu.

— Dar domnul inginer ne-a făcut declaraţia că are alibi, a fost bolnav în zilele acelea.

— Când mi-a dat maşina nu părea defel bolnav. A plecat de la hotel Metropol, complet sănătos.

— Totuşi, seara, a venit acasă foarte grav bolnav, sări de la locul său Filomela. Eu am telefonat doctorului.

— Ce ai de spus domnişoară Priboief? rosti grav anchetatorul.

— Eu rămân la bănuiala mea.

— Bun. Altceva mai ai de declarat?

— Nimic.

— Dacă eşti bună, ia loc pe scaun.

Vesca se aşeză; căzu înfrântă pe scaun. Oboseala o

covârşise de tot. Nu luă în seamă privirile care o urmăreau; scoase batista şi rămase cu ea la ochi. În liniştea care era tulburată de sughiţurile înăbuşite ale Vescăi, comisarul rosti:

— Să vină domnul avocat Iorgu Lupan!

— Domnul avocat Iorgu Lupan! strigă omul de serviciu, după ce deschise o uşă.

Comisarul întâmpină pe avocatul Lupan cu o voce grăbită, parcă nici n-ar fi dat vreo importanţă celor ce urma să declare acesta.

— Domnule avocat Lupan, dumneata ştii ceva despre crima pe care o cercetăm noi azi?

— Nu, nimic, răspunse Lupan sigur de sine, puţin indignat. Mă surprinde că sunt chemat aci, băgat apoi într-o cameră şi percheziţionat, ca şi când aş fi furat ceva. Protestez, domnule comisar!… Făcuse la fel cu inginerul Vasiliu.

Comisarul părăsi aerul grav de până atunci şi zâmbi. Apăsă cu o palmă spaţiul din faţa sa, parcă vroia să-l turtească.

— Domol, domnule avocat, domol. Nu-i cazul să ne supărăm doar pentru atât, ce naiba! Aci este vorba de o viaţă de om pierdută.

— Dar nu sunt de vină eu cu ceva, răspunse Lupan.

— N-a spus nimeni asta… Totuşi să lăsăm la o parte supărarea o clipă, pentru a termina mai repede. Sunt două ore de când jucăm acest teatru. Domnule Lupan, ştii ceva despre această crimă?

— Absolut nimic.

— De ce n-ai comunicat domnişoarei Priboief, când se afla bolnavă, moartea lui Ilie Vîscu?

— Pentru că nu ştiam dacă o interesează.

— Dar ştiai că domnişoara Priboief venise la Braşov însoţită de Ilie Vîscu?

— Nu, nu ştiam.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Cu ce ocazie ai venit la Braşov?

— Am fost trimis de tatăl domnişoarei Priboief.

Comisarul şezu puţin pe gânduri, privind în tavan, de unde se părea că aşteaptă ideea unei noi întrebări. Dintr-odată lăsă privirea deasupra domnişoarei Priboief care, tocmai atunci, îşi luase batista de la ochi.

— Domnişoară, zise el, tatăl dumitale ştia cu cine te aflai la Braşov?

— Da, i-am comunicat numele prietenului meu, prin

prima scrisoare.

— Aşa? Bun-bun, mulţumesc! Domnule avocat Lupan, mai ai ceva de spus în chestia crimei?

— De la început n-am avut de spus nimic.

— Mulţumesc! Ia loc pe un scaun.

Urmări cu privirea pe Lupan până ce-l văzu aşezându-se, apoi ridicându-se el de pe scaun, se adresă lui Ionel Mateiaş:

— Domnule ziarist, îţi ofer locul meu ca să povesteşti dumneata cele ce ştii.

Coborând de pe estradă, comisarul-şef, Viorel, cuprinse întreaga asistenţă cu o privire cruntă.

— Domnilor şi doamnelor, rosti el, nu fiţi defel impacientaţi. Aveţi răbdare, vă rog. Domnul ziarist ne va povesti cele ce ştie, iar în acest timp, eu vă voi urmări cu privirea ca să descopăr criminalul. Căci vă spun: unul dintre cei prezenţi a ucis!

De data asta scoase un ţipăt Filomela. Ceilalţi rămaseră doar uluiţi. Comisarul zâmbi.

— Tocmai dumneata domnişoară ţi-ai pierdut cumpătul?

— Domnule comisar! ţipă fata disperată, întinzând braţele spre el, să nu credeţi că eu l-am ucis!…

— Eh! făcu Viorel. Nu pari chiar în stare să ucizi un om. Doar aşa… dacă ţi l-ar fi ţinut cineva legat.

— Nu nu! În niciun fel, nu pot ucide. Mi-a fost drag băiatul acela. Era galant, în prima zi, când a venit la noi, mi-a dat o mie de lei, fără să-i cer. Mi-a mai dat şi alţi bani, tot fără să-i cer.

— Lasă destăinuirile astea. Nu ne interesează acum.

Rotindu-şi privirea, comisarul adăugă:

— Ceva mai interesant are de spus cineva?

Avram Blum se ridică de pe scaun şi vorbi scuturându-şi piepţii hainei, cu două degete:

— Eu, domnule comisar nu ştiu nimic. Conu Iosifache mă cunoaşte, ca şi matale, sunt un om de treabă.

— Lasă-mă domnule cu cinstea dumitale! se supără comisarul. Nu mă interesează asta acum… Povesteşte domnule gazetar. Toată lumea vrea să afle noutăţi de la dumneata.

XV

— Domnule comisar, începu ziaristul Ionel Mateiaş, am fost însărcinat de dumneavoastră ca să pun pe hârtie întreaga poveste a acestei crime. V-am executat comanda. Ea va fi publicată în ziarul Apocalips. Nu face să citesc întreaga poveste, e prea lungă şi-ar însemna să vă mai ţin încă un ceas. Voi face însă un scurt rezumat.

— Foarte bine, aprobă comisarul. Dă-i drumul mai repede, pentru că, sunt sigur: tuturor ni-e foame. Iată, este ora unu şi jumătate.

— La ora când domnişoara Priboief a pornit cu maşina din faţa hotelului Metropol, domnia-sa nu şi-a dat seama că o altă maşină a urmărit-o imediat.

Maşina străină s-a oprit, de câte ori s-a oprit şi maşina domnişoarei Priboief. Urmăritorul a aşteptat-o afară la depozitul de benzină din Băneasa, cât timp domnişoara şi cu Ilie Vîscu au intrat într-un restaurant să mănânce. Ba chiar şoferul maşinii urmăritorului de la care ştiu toate astea, a intrat şi el în local şi-a auzit când cei doi plănuiau să meargă la Ploieşti. Ajunşi la Ploieşti, urmăritorul a locuit în acelaşi hotel cu domnişoara şi a aflat de la femeia de serviciu că perechea aventurieră va pleca la

Braşov cu trenul de ora unu şi că domnişoara Priboief a dispus ca maşina cu care venise, să fie trimisă la Bucureşti.

Înainte de a porni trenul, spre Braşov, urmăritorul a plecat cu maşina pe şosea şi-a ajuns la destinaţie, înaintea trenului. În gara Braşov, a aşteptat şi s-a convins că cei doi amorezi au sosit şi ei. I-a urmărit în oraş, până a aflat unde aveau de gând să locuiască.

A doua zi, Ilie Vîscu a primit o scrisoare iscălită de domnul Priboief, tatăl domnişoarei Priboief, prin care era rugat să vină…

— Tatăl meu? ţipă Vesca înspăimântată. Nu se poate! Tatăl meu este un om onorabil, nu face astfel de treburi… Se ridică de pe scaun.

— Stai puţin, domnişoară, o calmă comisarul! De ce nu vrei să aştepţi până la urmă?

— Nu pot sta liniştită, când aud că numele tatălui meu este amestecat într-o astfel de afacere.

— Nu uita, domnişoară Priboief că dumneata l-ai amestecat, o repezi poliţistul.

— Aveţi dreptate! gemu Vesca, prăbuşindu-se mai îndurerată.

— În felul acesta, continuă Ionel Mateiaş, fără a mai fi

rugat, Ilie Vîscu a fost atras în cursă. I s-a cerut în numele tatălui femeii cu care se afla acolo, să vină, la ora zece seara, pe şoseaua naţională, unde zice-se, omul acela trăsese.

A doua zi corpul său a fost găsit fără viaţă de nişte trecători, în zăpadă…

Atâta pot să vă spun precis, încheie vorbitorul. Cine este criminalul, nu ştiu. E treaba poliţiei să afle secretul crimei care ne-a adunat pe toţi aci.

Apoi coborî de pe estradă. Comisarul-şef, Viorel, veni de-i ocupă locul.

— Am spus, adăugă el, criminalul este de faţă. Îl rog să se denunţe singur, pentru ca justiţia să considere că s-a prezentat de bună voie. Iată, îi acord cinci minute de gândire, timp în care voi compara glontele găsit în inima mortului, cu calibrul revolverelor aflate la câţiva dintre martori… Domnişoară Vesca Priboief, de când porţi revolver?

— De mult, răspunse ea. Este aproape un an de când l-am primit cadou.

— Dar dumneata, domnişoară Zozo Lemnaru?

— De şase luni.

— Frumoasă armă! Ai făcut uz de ea vreodată?

— Niciodată.

— Se vede. A fost stricată de când ai cumpărat-o… Dumneata, domnule inginer Vasiliu, de când porţi armă?

— De zece ani.

Comisarul zâmbi fără rost. Inginerul Vasiliu se simţi jignit de acest zâmbet, dar nu avu puterea să protesteze. Se mulţumi doar să strângă din dinţi.

— Cum se face domnişoară Priboief că glontele găsit în mort, este aidoma cu cele din revolverul dumitale?

Altă rumoare se produse. Comisarul interveni drastic:

— Ce însemnează asta? Vă rog să staţi liniştiţi şi să nu scoată nimeni o vorbă!

Completă ordinul cu un pumn puternic în scândura pupitrului. Vesca încremeni înfricoşată cu ţipătul în gură. Dacă ceilalţi, nu s-ar fi ştiut fiecare, cu câte-o pată pe conştiinţă, ar fi protestat contra teroarei pe care le-o administra comisarul. Astfel înghiţi în sec, tăcând chitic.

— Vesca Priboief, continuă grav, comisarul, ai ucis pe Ilie Vîscu?

— Nu! răspunse fata cu hotărâre, conştientă de acuzaţia ce i se aducea.

În acest timp avocatul Lupan, despre care nu se ştia dacă mai trăia, atât de mult îşi plecase capul spre piept,

parcă mai curând ar fi dormit, scoase un răcnet fără sens. Însă rămase mai departe, în poziţia în care se afla. Comisarul coborî de la pupitru şi-i puse o mână pe umăr.

— Haide, îl sgâlţâi el, recunoaşte că l-ai ucis pe Ilie Vîscu.

— Da, gemu avocatul, l-am ucis! Se prăbuşi, cât era de mare, la picioarele comisarului.

Ajutat de Ionel Mateiaş, comisarul îl ridică de jos.

— Am cumpărat două revolvere la fel, când m-am logodit cu Vesca, continuă avocatul spovedania. Ea îl are de la mine.

Comisarul se îndreaptă spre ceilalţi, fără a slăbi de braţ criminalul şi le zise:

— Domnilor, cine vrea să plece e liber… Afară, bun înţeles, de domnul Gherase Vasilis… Agent! I-al în primire!… Şi pe domnişoara Lemnaru…

— Pe mine de ce? ţipă dansatoarea.

— Chestia de la hotel Maciste, nu ştii?

Filomela se făcuse una cu Ionel Mateiaş, iar el, pezevenghiul, o cuprinsese pe după mijloc cu un braţ.

— Numai noi suntem fericiţi, murmură ea.

SFÂRŞIT